

Još jedan početak

Svaki je početak težak, a čini se da je Hrvatima u Srbiji »suđeno« da stalno počinju iz početka, da iznova i uz puno muke nanovo osnivaju svoje institucije i osvajaju dio medijskog prostora koji im pripada. Tako je, nakon višegodišnjeg povuci-potegni, konačno pokrenut i svakodnevni televizijski program na Radio televiziji Vojvodine namijenjen pripadnicima hrvatske manjine.

Od ponedjeljka, 1. ožujka, gledatelji Drugog programa Radio televizije Vojvodine mogu svakodnevno pratiti informativni program na hrvatskom jeziku u terminu od 17 sati i 45 minuta. Desetominutni »Dnevnik« na hrvatskom jeziku treba informirati žitelje naše pokrajine o novostima u životu hrvatske manjine, ali i događajima u zemlji i svijetu. Osim toga, program na hrvatskom jeziku sastojat će se i od dvije polusatne emisije koje će se baviti društvenim i političkim te kulturnim temama. Time je medijski javni servis Vojvodine, nakon dugo godina čekanja, pregovaranja pa i sukobljavanja s medijskim djelatnicima hrvatske zajednice, konačno započeo proces izjednačavanja hrvatske manjine s drugim manjinama u Vojvodini na informativnom planu. Time je ova medijska kuća počela i provoditi zaključke Sporazuma o međusobnoj zaštiti manjina, koji su potpisale Srbija i Hrvatska, i preporuke Mješovitog međuvladinog povjerenstva koje prati provođenje ovog Sporazuma.

Konačno, pripadnici hrvatske manjine neće morati loviti emisije na hrvatskom jeziku kako bi saznali ima li što novo i gledati reprize repriza, već, nadamo se, saznati što ima novo u hrvatskoj zajednici, što se događa i što se planira. Jer činjenica, koja se stalno ističe, da je ovo još jedan jezik na kojem se emitira program jest važna (političarima prije svega), ali je još važnije što će, nadamo se, Hrvati postati prepoznatljiviji na društvenoj, političkoj i kulturnoj sceni Vojvodine. Što će dobiti medijski prostor za komunikaciju – kako unutar svoje zajednice, tako i sa svima drugima. Jer, nije suština manjinskih medija da budu prevoditeljska služba agencijskih vijesti koje kruže svim mogućim medijima, niti da budu kopija programa na srpskom jeziku. Programi za manjinske zajednice bi, barem u teoriji, trebali biti dizajnirani tako da zadovolje specifične potrebe njihovih pripadnika te izražavaju i njeguju njihov kulturni identitet.

J. D.

U Budimpešti održana druga po redu konferencija o izradi Dunavske strategije

POTICAJ ZA RAZVOJ ŠIRE REGIJE.....16-17

INTERVJU

Nedeljka A. Šarčević, pjesnikinja za djecu

U MENI JOŠ UVIJEK ŽIVI MOJE DJETINJSTVO.....12-13

DOPISNICI

U Srijemskoj Mitrovici održana prva redovita skupština tamošnje podružnice DSHV-a

AKTIVNOSTI NA POLITIČKOM I GOSPODARSKOM PLANU.....23

Karmelićanska crkva u Somboru – prostor i za koncerte

VELIČANSTVENI ZVUCI NAJVEĆIH ORGULJA U ZEMLJI.....25

KULTURA

»Godišnjak za znanstvena istraživanja« u izdanju ZKVH-a

POTICAJ SLABO RAZVIJENOM PODRUČJU ZNANOSTI.....33

SPORT

Zlatko Rajčić, pikado entuzijast
SUBOTIČKA PIKADO LIGA.....47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Susret predsjednika parlamenata Hrvatske i Srbije u Zagrebu

OBOSTRANA ŽELJA ZA DOBROSUSJEDSKOM SURADNJOM.....6

Medijski javni servis Vojvodine počeo emitirati vijesti na hrvatskom jeziku

SVAKODNEVNI PROGRAM NA RTV-U.....7

Радио-телевизија Војводине

Ближи Вама

TEMA

Koliko lokalne samouprave pomažu kulturne programe i projekte hrvatske manjine

OD REDOVITOG DO FINANCIRANJA PO PROJEKTU.....14-15

SUSRET PREDSEDNIKA PARLAMENTA HRVATSKE I SRBIJE U ZAGREBU

Obostrana želja za dobrosusjedskom suradnjom

Na marginama sastanka parlamentarnih izaslanstava zemalja jugoistočne Europe, zasebno razgovarali Slavica Đukić-Dejanović i Luka Bebić

Hrvatska želi razvijati dobrosusjedske odnose sa Srbijom, izjavio je predsjednik Hrvatskoga sabora **Luka Bebić** nakon susreta s predsjednikom Narodne skupštine Republike Srbije **Slavicom Đukić-Dejanović**. Bebić je u izjavi za novinare dodao kako »prošlost ne treba zaboraviti, ali ne treba ni živjeti u njoj, nego se okrenuti sadašnjosti i budućnosti«.

»Složili smo se da hrvatski i srbijanski parlament i parlamentarna diplomacija mogu biti od velike koristi u uspostavljanju dobrosusjedskih odnosa i bržem približavanju Europskoj Uniji jedne i druge zemlje«, rekla je Đukić-Dejanović

nakon susreta s Bebićem. Istaknula je da je međuparlamentarna suradnja na dobrobit obaju naroda.

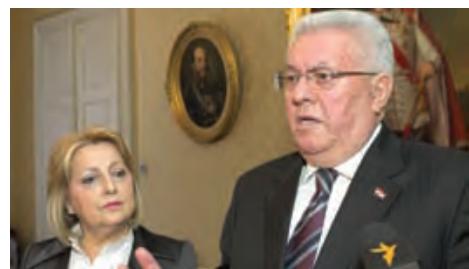
Bebić i Đukić-Dejanović vjeruju da će se uskoro sastati predsjednici dviju država **Ivo Josipović** i **Boris Tadić**, a predsjednica srbijanske Narodne skupštine pozvala je Bebića da posjeti srbijanski parlament.

U Hrvatskom je saboru u Zagrebu, inače, 1. ožujka održan sastanak parlamentarnih izaslanstava zemalja jugoistočne Europe pri Interparlamentarnoj uniji (IPU). Cilj ovog sastanka, prvog u nizu, dodatno je jačanje regionalne suradnje parlamenata u okviru

Interparlamentarne unije kako bi se osigurala podrška u provedbi inicijativa i prijedloga iz zemalja regije, priopćeno je iz Hrvatskog sabora.

Povod prvog sastanka parlamentarnih izaslanstava je priprema za 122. Skupštinu IPU-a koja će se krajem ožujka održati u Bangkoku, a na kojoj će predsjednica Izvršnog odbora nacionalne grupe Hrvatskog sabora pri IPU **Marija Lugarić** u ime Hrvatskoga sabora predložiti na usvajanje rezoluciju o sudjelovanju mladih u demokratskim procesima.

Na sastanku su uz Mariju Lugarić sudjelovali i predsjedni-

ca Narodne skupštine Republike Srbije **Slavica Đukić-Dejanović**, zastupnica Skupštine Crne Gore **Dužanka Džakula-Tušup**, zastupnici u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine **Drago Kalabić**, **Vinko Zorić** i **Hilmo Neimarlić**, voditeljica Odjela za međunarodnu suradnju Skupštine Republike Makedonije **Lidija Karakmečeva** te tajnici parlamentarnih izaslanstava zemalja regije pri IPU.

REZULTAT SASTANKA JADRANKE KOSOR I VLADIMIRA PUTINA U MOSKVI

Hrvatska se pridružila Južnom toku

Predsjednica Vlade Republike Hrvatske **Jadranka Kosor** u utorak je vrlo dobrim ocijenila svoj službeni posjet Rusiji i sastanak s premijerom **Vladimirom Putinom**, izrazivši uvjerenje da je otvorena nova stranica u rusko-hrvatskim odnosima.

»Smatram da je to jako dobro i da možemo biti zadovoljni. Mislim da je danas otvorena nova stranica u rusko-hrvatskim odnosima. Obje su strane pozdravile mogućnost ovakva izravnog dijaloga«, rekla je Kosor naglasivši kako je »od 1992. ovo prvi ovakav posjet«.

Hrvatska se potpisivanjem sporazuma s Rusijom pridružila plinovodu Južni tok koji će ići ispod Crnog mora i opskrbljivati nekoliko zemalja na jugu Europe. Hrvatska 40 posto svoje potrošnje plina osigurava iz Rusije. Južni tok uglavnom financiraju ruski Gazprom i talijanski Eni, a izgradnja treba početi ove godine a 2015. se planira završetak plinovoda koji će također opskrbljivati Srednju i Zapadnu Europu, zaobilazeći Ukrajinu. Srbija, Mađarska, Austrija, Grčka i Italija već su ranije potpisale sporazum o Južnom toku.

IVO JOSIPOVIĆ U RAZGOVORU S PREDSTAVNICIMA ČEŠKE MANJINE U HRVATSKOJ

Dopunsko pravo glasa je izraz demokratičnosti

Hrvatski predsjednik **Ivo Josipović** izjavio je da je pobornik dopunskog prava glasa za nacionalne manjine jer to smatra izrazom demokratičnosti društva i otvorenosti prema manjinama, te izdvojio češku manjinu u Hrvatskoj kao sjajan primjer dobro uređenih odnosa većine i manjine te sjajnih odnosa s matičnom državom Češkom.

»Pobornik sam dopunskog prava glasa. Mislim da je to izraz demokratičnosti društva i otvorenosti prema manjinama. A ja uvijek ističem, manjine su hrvatsko bogatstvo i zato trebaju našu podršku«, kazao je Josipović nakon razgovora s daruvarskim gradonačelnikom **Daliborom Rohlikom**, upitan da objasni svoj stav prema mogućnosti da manjine imaju dopunsko pravo glasa.

»A kako će to konkretno izgledati vidjet ćemo, ima različitih ideja«,

rekao je Josipović. Dodao je pritom da je i sam učlanjen u »Češku besednicu«, kulturno-prosvjetnu udrugu češke manjine u Hrvatskoj.

Josipović se prilikom dolaska u Daruvar pozdravio s okupljenim građanima, a nakon razgovora s čelnim ljudima gradskog poglavarstva posjetio i Savez Čeha.

NESUGLASICE U MINISTARSTVU ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

Državni tajnik optužuje, ministar i kolegij demantiraju

Državni tajnik u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava **Marko Karadžić** optužio je resornog ministra **Svetozara Čipliča** za loše stanje u tom Ministarstvu. U pismu ministru, pristiglom i na adrese medija, Karadžić je naveo kako ne samo što mu Čiplič uskraćuje pravo na rad.

»Dopustili ste pomoćnici ministra, koja vam je prijateljica i koju ste ovdje zaposlili, da okrene neke od zaposlenih protiv mene. Dopustili ste pomoćnici ministra da me psuje, omalovažava i prijeti mi, znate da sam taj razgovor snimio i znate da ste u suradnji s istom pomoćnicom dan nakon toga odlučili bez ikakve najave isključiti moj poslovni mobitel. Onemogućili ste me da radim, zabranili sve osim da čitam zakone, isključili ste me iz sustava donošenja odluka«, navodi Karadžić.

Državni tajnik traži odgovor na svoju dilemu – čime je uvrijedio ministra? I pita je li razlog što on ne bi dopustio kupovinu televizora za urede ministra, pomoćnika i šefa ureda.

»Da li, kao što ste rekli, to što sam se po vama politički profilirao, da li to što sam govorio o Srebrenici, a po vama to nije tema kojom bi se mi trebali baviti, da li to što sam branio Zakon o zabrani diskriminacije za čije ste povlačenje iz Skupštine vi glasovali, da li to što znate da ja ne bih odobrio kupovinu televizora za vaš i urede pomoćnika i šefa ureda, da li to što jedino ja u Ministarstvu imam magistraturu iz područja ljudskih prava?«, pita Karadžić.

U utorak je objavljeno i pismo poslije izvanrednog kolegija Ministarstva za ljudska i manjinska prava, koje su potpisali ministar **Svetozar Čiplič** i još sedam državnih tajnika i pomoćnika ministra.

»Optužbe ne odgovaraju stvarnim odnosima u Ministarstvu i procesima koji se u njemu odvijaju, niti načinu rada. U Ministarstvu se njeguje, podržava i afirmira kritičko i kreativno mišljenje«, navodi se u priopćenju.

MEDIJSKI JAVNI SERVIS VOJVODINE POČEO EMITIRATI VIJESTI NA HRVATSKOM JEZIKU

Svakodnevni program na RTV-u

Radio televizija Vojvodine počela je u ponedjeljak, 1. ožujka, emitirati redoviti informativni program na hrvatskom jeziku. Gledatelji pokrajinskog medijskog servisa tako će šest dana u tjednu – od ponedjeljka do subote – u terminu od 17 sati i

vor s gostima u studiju o aktualnim temama u hrvatskoj zajednici, te kolažnoj emisiji »Svjetionik« (nedjeljom u 17:30) koja će sadržavati priloge s područja kulture i događanja u zajednici.

»Od ponedjeljka je startala nova programska shema, te se dinami-

s Hrvatskom radio televizijom«, kaže on.

Na realizaciji programa trenutačno je angažirano četvero uposlenika, a po Jurakićevim riječima, u realizaciju će biti uključene i neovisne produkcije koje ostvaruju programe na hrvatskom jeziku, poput subotičke »Cro-Medie«.

Početak svakodnevnog informativnog programa na hrvatskom jeziku pozdravila je na svečanom prijemu u RTV-u u Novom Sadu i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*. Ona je u izjavi za »Dnevnik« te televizije navela kako je Radio televizija Vojvodine ovim potezom prva počela provoditi zaključke Sporazuma o međusobnoj zaštiti manjina koji su potpisali Srbija i Hrvatska.

Pokrajinska tajnica za informacije *Ana Tomanova-Makanova* ovom je prigodom istaknula kako je obveza javnog servisa informirati pripadnike manjina i na njihovom materinjem jeziku te dodala da se time njeguje multikulturalnost Vojvodine.

Glavni i odgovorni urednik RTV-a *Ljubiša Nikolin* je naveo kako uvođenjem redovitog programa na hrvatskom jeziku ta medijska kuća postaje jedinstvena u regiji podunavskih zemalja, budući da sada emitira program na ukupno devet različitih jezika.

Podsjetimo, u okviru programa na hrvatskom jeziku na Radio televiziji Vojvodine do sada je emitirana polusatna tjedna emisija »Prizma«.

D. B. P.

Sastanak povodom početka emitiranja svakodnevnog programa na hrvatskom

45 minuta na Drugom programu RTV-a moći gledati 10-minutni »Dnevnik« na hrvatskom jeziku koji će ih informirati o novostima u životu hrvatske manjine, ali i događajima u zemlji i okruženju.

Osim informativnog, program na hrvatskom jeziku sastojat će se i od dvije polusatne emisije. Radi se o emisiji »Izravno« (subotom u 16:30) koja podrazumijeva razgo-

ka razvoja i satnica programa još sinkroniziraju. Ovo je tek početak i moguće je da će profil ovih emisija biti »dotjerivan«, kaže za naš tjednik urednik programa na hrvatskom jeziku *Dragan Jurakić*. »Tako će biti u prvoj fazi, a u sljedećoj, za nekoliko mjeseci, program bismo i kadrovski ojačavali i postupno razvijali. Također, planira se i viša razina suradnje

HORVAT: PRETPOSTAVKA ZA POBOLJŠANJE POLOŽAJA

Predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Branko Horvat ocjenjuje kako je početak emitiranja redovitoga informativnog programa na hrvatskom jeziku značajan događaj i dobra pretpostavka za poboljšanje položaja Hrvata u Srbiji. »Višegodišnji trud i razgovori oko rješavanja ovog pitanja su se isplatili. No, ovo nije kraj, mi ćemo raditi na razvijanju toga programa i proširivanju njegove satnice kako bi on dostigao razinu koju imaju programi drugih manjinskih zajednica«, kaže Branko Horvat.

UPRAVNI ODBOR PRIHVATIO IZVJEŠĆE O POSLOVANJU NIU »HRVATSKA RIJEČ«

Tražimo izjednačavanje prihoda

Nadzorni i Upravni odbor prihvatili su Izvješće o poslovanju Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« i uputili ga Hrvatskom nacionalnom vijeću. Ustanova je prošle godine poslovala s gubitkom, a prema riječima direktora *Ivana Karana*, do gubitka je došlo zbog povećanih troškova tiskanja tjednika, i povećanog broja uposlenika u odnosu na 2008. godinu.

»Imali smo povećanje vlastitih prihoda od 4 posto u prethodnoj godini, ali s druge strane smanjenje dotacije od Pokrajinskog tajništva za informacije za 2 posto. Rashodi su povećani za 27 posto u

odnosu na 2008. godinu, s tim da su troškovi plaća u masi bili veći zbog većeg broja uposlenika, ali je prosjek plaća bio manji za 5 posto. Troškovi tiskanja tjednika su bili veći za 1.500.000 dinara u odnosu na 2008. godinu, a s druge strane dotacije su bile manje za 500.000 dinara. I pokraj uloženi napori da se smanji disbalans, godina je završena u minusu za 1.700.000 dinara, s tim da smo sve vrijeme bili likvidni budući da smo imali prenesenih sredstava«, kaže *Karan*.

Izvješće sadrži i plan mjera štednje za sljedeću godinu kojim se, među ostalim, predviđa da se ubuduće polovica stranica tjednika tiska

crno-bijelo umjesto dosadašnjeg punog kolora, sve dok se ne riješi pitanje izjednačavanja prihoda s drugim manjinama iste brojnosti.

»U ovoj smo godini već zatražili izjednačavanje prihoda sa slovačkom nacionalnom manjinom koja je iste brojnosti, a sukladno zaključcima Međuvladinog mješovitog odbora za manjine Srbije i Hrvatske. Taj je zahtjev uputilo i Hrvatsko nacionalno vijeće Pokrajini«, objašnjava *Karan* te dodaje, kako će se uz taj zahtjev raditi i na povećavanju prihoda od oglasa i prodaje tjednika i knjiga, kao i prodajom drugih usluga – poput grafičkog prijeloma i slično.

Do smanjenja rashoda bi trebalo dovesti i ukidanje RTV redakcije ustanove koja je producirala polusatnu televizijsku i polusatnu radijsku emisiju. »Smatram da je dobra stvar što smo imali RTV redakciju koja je funkcionirala do trenutka dok nije riješeno pitanje informiranja hrvatske manjine na RT Vojvodine. Svakako su elektronički mediji moćniji i dostupniji i ovim smo emisijama pokušali premostiti problem nedostatka takvih emisija na RTV-u, a i iz pokrajinskog tajništva je rečeno da će se to tolerirati dok se to pitanje ne riješi«, pojašnjava *Karan*.

H. R.

RIMOKATOLIČKA CRKVA U ZRENJANINU TRAŽI POVRAT SVOJE IMOVINE

Za sada dobili nazad samo tri zgrade

Rimokatolička crkva u Zrenjaninu podnijela je republičkoj Direkciji za restituciju 176 predmeta koji se tiču vraćanja imovine nacionalizirane poslije Drugog svjetskog rata, od čega se skoro dvije trećine slučajeva odnosi na zemljište. Na terenu Zrenjaninske biskupije, koja pokriva površinu od 9500 četvornih kilometara, odnosno sjeverni, srednji i južni Banat, Rimokatoličkoj su crkvi do sada vraćena samo dva kompletna objekta i jedan dio zgrade, i sva ta imovina nalazi se u Pančevu.

»Za sada od zemljišta nazad nismo dobili ništa, a nisu nam vraćena niti groblja koja predstavljaju ogroman izvor prihoda za svaki grad«, pojasnio je zrenjaninski biskup mons. *Ladislav Nemet*.

Podsjetimo, u Srbiji je u tijeku proces restitucije nacionalizirane

crkvene imovine. Pravo na vraćanje imetka ima sedam tradicionalnih crkava u zemlji koje prethodno moraju dokazati da je imovina, nacionalizirana poslije Drugog svjetskog rata, pripadala njima. Oduzimanje pokretne i nepokretne imovine od crkava provedeno je u nekoliko etapa – počevši od jeseni 1944. do 1959. godine. Osim zgrada i zemljišta, država je prisvajala i umjetnička dela, poput slika i kipova.

Inače, Rimokatolička crkva, u ime Sestara Notrdama, zatražila je od Direkcije za restituciju da joj se vrati i stara zgrada Medicinske škole, u samom središtu Zrenjanina. U ovom je objektu donedavno bila smještena srednja medicinska škola, ali je od 1. rujna prošle godine ona preseljena u novoizgrađeni objekt u naselju Bagljaš. Katolička crkva smatra kako su time steče-

ni uvjeti da dobije nazad imovinu koja joj pripada po Zakonu o restituciji.

»Zgrada je pripadala Sestrama Notrdama, ili Siromašnim sestrama naše Gospe, kako se drugačije nazivaju«, objašnjava mons. Nemet. »One su u Zrenjanin došle krajem 19. stoljeća i osnovale su školu koja je bila smještena u jednom kompleksu, u okviru koga se, osim stare Medicinske škole, nalaze i Osnovna škola 'Vuk Karadžić', kapela i izložbeni arhiv«.

Putem nacionalizacije kompleks je podijeljen na šest katastarskih brojeva, a danas je prazan jedino prostor u kome se nalazila Medicinska škola, dok je ostatak zgrade i dalje u uporabi. Mons. Nemet je kaže kako su prošloga tjedna predstavnici Direkcije za restituciju, Zrenjaninske biskupije, OŠ »Vuk Karadžić« i Medicinske škole obišli taj kompleks.

»Republički javni pravobranitelj zatražio je od Direkcije da utvrdi činjenično stanje. S optimizmom čekamo pozitivan odgovor. Već smo razgovarali s gradonačelnikom o daljnjoj namjeni zgrade i složili smo se kako bi je trebalo iskoristiti u neke odgojne ciljeve i za kulturne programe. Sestre Notrdama imaju u planu dio objekta koristiti za svoje potrebe« precizirao je mons. Nemet.

Poseban problem, međutim, bit će pronalaženje novca za sanaciju zgrade koja se nalazi u iznimno lošem stanju, budući da od 1969. godine u nju ništa nije ulagano. Zrenjaninski biskup procjenjuje kako bi za te namjene trebalo izdvojiti između 750.000 i milijun eura, što je ogroman novac koji ne mogu osigurati ni lokalna samouprava, niti ovdašnja Rimokatolička crkva.

Ž. Balaban

NAGRADE NDNV-A URUČENE ŽUŽANI SERENČEŠ I BRANKI DRAGOVIĆ-SAVIĆ

Novinarska riječ kreira društveno mnijenje

Potpredsjednica Vlade Vojvodine i pokrajinska tajnica za informacije *Ana Tomanova-Makanova* uručila je novčane nagrade u iznosu od po 50.000 dinara dopisnici Radija Slobodna Europa *Žužani Serenčes* i novinarki lista Dnevnik *Branki Dragović-Savić*. Ove je nagrade ustanovilo Nezavisno društvo novinara Vojvodine, povodom 20 godina postojanja ove organizacije.

Po riječima Ane Tomanove-Makanove, biti novinar je težak i odgovoran posao, jer novinarska riječ kreira društveno mnijenje i traži svakodnevnu kreativnost i odgovornost. »Posebno je važno to što nas medijski svijet svakodnevno uči o nečemu novom, obrazuje nas, predvodi i pruža puno korisnih informacija. Održati se i opstati u tom svijetu nije lako, a istaknuti se – to je nešto posebno«, rekla je potpredsjednica Vlade Vojvodine.

Predsjednik NDNV-a *Dinko Gruhonjić* rekao je kako je dodjela ove nagrade omogućena zahvaljujući dobroj suradnji ove organizacije i Pokrajinskog tajništva za informacije.

PREMA NAJAVAMA IZ MINISTARSTVA FINANCIJA

Uskoro donošenje Zakona o denacionalizaciji

Zakon o denacionalizaciji mogao bi u prvoj polovici ove godine ući u proceduru i biti usvojen, izjavio je državni tajnik u Ministarstvu financija *Slobodan Ilić*. On je rekao kako se za Europsku komisiju predvodi radni materijal koji se odnosi na taj zakon i da će nakon toga biti obavljene završne konzultacije s tom europskom institucijom, koje su preduvjet za usvajanje tog akta.

Danas Skupština DSHV-a

Deseta redovita sjednica Skupštine Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini bit će održana u petak, 5. ožujka, u zgradi Nove općine u Subotici. Dnevni red sjednice objavljen je u stranačkom glasilu Glas ravnice, a početak je u 18 sati.

Počele pripreme za državnu maturu

Pripreme za državnu maturu, koja očekuje sve maturante koji žele studirati u Republici Hrvatskoj, započele su u utorak, 2. ožujka. Iako su ove pripreme, namijenjene budućim studentima, najavljivane i trebale započeti još jesenas, prvi su dodatni sati održani tek ovoga tjedna. Po riječima članice Izvršnog odbora HNV-a zadužene za obrazovanje *Stanislave Stantić-Prčić*, buduće studente priprema profesorica hrvatskog jezika i književnosti iz Hrvatske *Đurđica Stuhlreiter*, a svi zainteresirani mogu se javiti Hrvatskom nacionalnom vijeću ili jednostavno doći na sastanak. Pripreme se održavaju svakog utorka u prostorijama HNV-a od 19,30 do 21 sat.

UJEDINJENI NARODI ZAPOČELI DVOTJEDNU RASPRAVU O ŽENSKIM PRAVIMA

Spolna ravnopravnost je neotuđivo pravo žena i djevojaka

Ujedinjeni narodi otvorili su u ponedjeljak dvotjednu konferenciju kojom se nastavlja rad na jačanju prava žena na globalnoj razini, na kojoj sudjeluje više od 2000 predstavnica država i ženskih skupina iz 50-ak zemalja.

Sjednica Komisije za status žena, 54. po redu, u sjedištu UN-a u New Yorku također je sazvana da bi se obilježila 15. obljetnica povijesnog usvajanja Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje, kako bi se ženama osigurala

jednakost i mogućnosti koje imaju muškarci. Komisija treba ocijeniti napredak napravljen u primjeni tih dokumenata od zadnjeg općeg pregleda 2005. godine, uključivo i nacionalne te regionalne revizije napretka.

Ovogodišnji sastanak komisije održava se pod motom »Jednaka prava, jednake mogućnosti: napredak za sve«. Naglasak će biti stavljen na razmjenu iskustava i dobre primjere djelovanja, kako bi se prevladale preostale prepreke i novi izazovi, uključujući i one vezane uz Milenijske ciljeve razvoja UN-a, navodi se u priopćenju UN-a povodom konferencije koja se održava do 12. ožujka.

Hrvatsku na 54. sjednici Komisije za status žena UN-a predstavljaju predstojnica Vladinog ureda za ravnopravnost spolova *Helena Štimac-Radin* i načelnica Odjela za međunarodne organizacije i ljudska prava u MVPEI-u *Dubravka Šimonović*.

Glavni tajnik UN-a *Ban Ki-Moon* rekao je u poruci pripremljenoj za Međunarodni dan žena 8. ožujka, kako je Pekinška deklaracija imala »dubok i mnogostran utjecaj«.

»Ona je vodila političko odlučivanje i nadahnula nove nacionalne zakone. Ona je poslala jasnu poruku ženama i djevojkama diljem svijeta da su ravnopravnost i jednake prilike njihova neotuđiva prava«, rekao je *Ban Ki-Moon* i dodao da je »deklaracija i danas jednako aktualna«.

U NOVOM SADU PREDSTAVLJENA STUDIJA O RAVNOPRAVNOSTI ŽENA I MUŠKARACA

Rodno osjetljiva statistika

U srijedu, 3. ožujka, u Novom Sadu je održano predstavljanje Studije o kvaliteti rodno osjetljive statistike u području rada, zapošljavanja i plaća. Autorica studije je *Sonja Avlijaš*, a predstavljanje je u Skupštini Vojvodine organiziralo Pokrajinsko tajništvo za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova. Skup je otvorila pomoćnica pokrajinskog tajnika za područje ravnopravnosti spolova *Anita Beretić*.

Studija o kvaliteti rodno osjetljive statistike u području rada, zapošljavanja i plaća predstavlja doprinos boljem razumijevanju kvalitete i dostupnosti rodno osjetljive statistike tržišta rada u Srbiji. Studija sadrži i preporuke za unapređenje suradnje između korisnika i potreba s tržišta rada. Izradu ove studije podržao je Razvojni fond Ujedinjenih naroda za žene.

UN-a je ocijenio da je ostvaren napredak, posebno u obrazovanju žena i djevojaka, ali je on nejednak među regijama u svijetu i unutar pojedinih zemalja. »Globalni pro-

sijek za obrazovanje skriva razlike među ženama na temelju ekonomskog statusa, nacionalnosti, dobi, invalidnosti i drugih čimbenika«, navodi UN. Glavni izazov u postizanju ravnopravnosti spolova ostaje davanje većih ovlasti ženama. UN ističe kako vlade trebaju posvetiti više pozornosti naprednim programima za smanjivanje stope smrtnosti majki, nasilja nad

ženama i djevojčicama, osigurati ženama pristup dobrim radnim mjestima i omogućiti im ravnopravno sudjelovanje na visokim položajima.

NAKON UHIĆENJA RATNOG ČLANA PREDSEDNIŠTVA BIH EJUPA GANIĆA U LONDONU

U Federaciji prosvjedi, u Republici Srpskoj zadovoljstvo

Nakon što je u ponedjeljak u Londonu uhićen ratni član Predsjedništva BiH *Ejup Ganić*, predsjedavajući Predsjedništva BiH *Željko Komšić* rekao je kako »Srbija pokazuje nasilnički i provokatorski odnos prema vlastima Bosne i Hercegovine«, piše Hina.

»Ovo nije samo pravna stvar, ovo je politička stvar, obavještajno-polijska stvar, ovo se nije dogodilo slučajno na bosansko-hercegovački Dan nezavisnosti – ovo je dobro smišljena namjera kojom se pokazuje nasilnički odnos Beograda prema BiH«, rekao je

Komšić dodavši, da »Srbija stalno provocira vlasti BiH«.

Iz Federacije BiH stižu žestoke reakcije na uhićenje Ganića, koji je pritvoren na osnovu srbijanske tjeralice. U Republici Srpskoj izražava se zadovoljstvo takvim razvojem događaja. Bošnjački član Predsjedništva *Haris Silajdžić* rekao je da je uhićenje Ganića dio ratnog plana *Slobodana Miloševića* i ocijenio da on neće uspjati. Najžešći u osudi bio je SDP BiH koji je pozvao na reciprocitet. Zatražili su od Tužiteljstva BiH da pokrene istrage i kaznene postupke protiv najviših političkih i vojnih

dužnosnika Srbije u razdoblju od 1992. do 1995. godine.

Istodobno je predsjednik Saveza logoraša Republike Srpske *Branislav Dukić* pozvao britanske vlasti da Ganića odmah izruče Srbiji. »On mora odgovarati za zločine nad pripadnicima JNA u Dobrovoljačkoj ulici u Sarajevu«, rekao je *Dukić*.

Interpol je na zahtjev srbijanske državnog odvjetništva početkom 2009. raspisao tjeraticu za Ganićem, kojega srbijansko pravosuđe tereti da je zajedno s drugim bivšim članom ratnoga vrha BiH *Stjepanom Ključićem*

zapovjedio da se 3. svibnja 1992. napadne kolona bivše JNA u središtu Sarajeva. U obračunu koji je uslijedio više pripadnika JNA je poginulo i ranjeno, a nekoliko desetaka ih je zarobljeno te potom razmijenjeno.

Ganić je u petak, 26. veljače, bio kratko zadržan u zračnoj luci u Londonu, ali je ubrzo i pušten. Novo zadržavanje uslijedilo je u ponedjeljak kada se namjeravao vratiti u BiH. Britanska policija sprovela ga je nadležnomu sudu koji mu je odredio pritvor do 29. ožujka, kada će se ponovno pojaviti pred sudom.

HRVATSKA – ZVJEZDA OVOGODIŠNJEG SAJMA TURIZMA U BEOGRADU

Nostalgija i dobra ponuda razbijaju barijeru straha

Na sajmu je prvi put predstavljena ukupna turistička ponuda Hrvatske, a u osvajanje srbijanskog tržišta, s kojeg još uvijek dolazi mali broj gostiju, krenulo se s puno optimizma, bez obzira na strahove, odnosno predrasude o (ne)sigurnosti boravka u Hrvatskoj

»Nostalgija« – ta je riječ bila skoro refren starije ili sredovječne gospode, okupljene oko štandova hrvatskih turističkih djelatnika na ovogodišnjem Sajmu turizma u Beogradu. No, u gužvi na tim štandovima nije manjkalo niti mladih posjetitelja. Većina je, kako vele, zaintrigirana ljepotama i uspomena o kojima su slušali od roditelja, rodbine ili njihovih prijatelja. Zbog toga prošlogodišnje slogane s džinovskih bilborda širom Srbije poput »Hrvatska, tako lepa, tako blizu«, ili »Kad srce kaže leto... kaže Jadran«, nije bilo potrebe mijenjati.

Bez sumnje, ove je veljače Hrvatska prezentacijom svog turizma apsolutno bila zvijezda sajma. Na hrvatskom su štandu osim Hrvatske turističke zajednice nastupili i brojni suizlagači, agencije i prijevoznike tvrtke te lokalne turističke zajednice.

CIJENE I DALJE PREVISOKE

U povodu, po općoj ocjeni, reprezentativnog predstavljanja hrvat-

Mladen Dinkić i Damir Bajsić

skog Jadrana i hrvatski i srbijanski mediji prenijeli su dojmove ministra ekonomije i regionalnog razvoja Mladana Dinkića, koji je na samom otvorenju sajma posebično pozdravio nastup Hrvatske.

»Barem jednom godišnje idem na Jadran i osobito volim Dalmaciju, gdje sam još kao dijete ljetovao u Baškoj Vodi i na Korčuli. No, posljednjih godina više idem u Istru. Obožavam vašu

hranu, a imate i vrhunske autoceste«, rekao je Dinkić.

Činjenica je, međutim, da je »cijena nostalgije« za većinu potencijalnih srbijanskih turista previsoka. Domaće agencije, naime, imaju različita iskustva kada je u pitanju tražnja za ljetovanjem u Hrvatskoj. Ipak, mnogi su suglasni da interes postoji, ali i da, u usporebi s omiljenim, dugogodišnjim destinacijama kao što su

Grčka, Turska ili Egipat, Hrvatska nema šansi biti pravom konkurencijom, a razlog su prvenstveno cijene, jer su znatno više u odnosu na Grčku ili Bugarsku«, tvrdi Aleksandar Vučković iz turističke agencije »Argus«.

U novosadskoj turističkoj agenciji »Fantast« ipak se vidi blago povećanje broja zainteresiranih za ljetovanje na »jednoj od najsunčanijih obala Sredozemlja«, a najtraženiji su aranžmani za obitelji. Mnogi koji žele vidjeti more uz

Hrvatsko-slovensko rivalstvo

Na ovogodišnjem Sajmu turizma u Beogradu Slovenija je bila država-partner. No, kao i u lanojskoj turističkoj promidžbi u Beogradu, ni sada nisu izostala »peckanja« s hrvatskim susjedima o tome tko je bolje tretiran i kako je prošao u predstavljanju, ponudi i prodaji aranžmana.

Najčitaniji slovenski portal 24ur.com reagirao je na pisanje hrvatskih medija da su »slovenski predstavnici ljubomorni, jer su Hrvati dobili više pažnje i jer su hit na beogradskom Sajmu turizma«. Uz komentar da je to »novi front između Slovenaca i Hrvata«, ovaj portal prenosi komentare predstav-

miris borova, uspoređuju ne samo prirodu sa zemljama u susjedstvu već i cijene i uslugu. Komentira se, primjerice, kako je u odnosu na ponudu u Crnoj Gori u Hrvatskoj bolja usluga – za otprilike isto novca. Što se tiče hrvatske obale, srbijanski turisti preferiraju Istru i Kvarner, gdje polupansion u predsezoni košta od 26 do 35 eura dnevno. Hrvatska je zbog slabijeg prošlogodišnjeg posjeta turista smanjila cijene, ali se to nije odrazilo i na spuštanje cijena, odnosno profita u aranžmanima srbijanskih agencija.

OPTIMISTIČNA OČEKIVANJA

Na beogradskom Sajmu turizma ove je godine (unatoč lansknoj, također veoma uspješnoj promo-

nika Slovenske turističke organizacije iz Beograda na napise hrvatskog tiska o »slovenskoj ljubomori«. »Upravo se smijemo ovdje na štandu«, kažu predstavnici Slovenije u Beogradu dodajući, kako su »potpuno zadovoljni svojim sudjelovanjem, organizacijom i pažnjom koju su privukli«.

Ipak, ni jednima ni drugima provoda nije nedostajalo. Slovenci su na jednom od beogradskih splavova održali jako uspješnu srpsko-slovensku večer uz vlastite i srpske delicije, domaće rakije i slovenska vina, roštilj i potice. S druge strane, u beogradskom hotelu »Hyatt«, brojni su gosti uživali u morskim specijalitetima najboljih hrvatskih kuhara, ali i vinima nektarskog okusa. Pjevalo se do kasnih noćnih sati...

ciji) prvi put predstavljena ukupna turistička ponuda Hrvatske. U osvajanje srbijanskog tržišta, s kojeg još uvijek dolazi mali broj gostiju, krenulo se s puno optimizma, bez obzira na strahove, odnosno predrasude o (ne) sigurnosti boravka u Hrvatskoj, a uz poruke kako je upravo turizam dobar put za povezivanje ovih dviju država. To je svojom nazočnošću i govorom na sajmu potvrdio i hrvatski ministar turizma *Damir Bajs*, koji je pozvao turiste iz Srbije da svoj odmor provedu u Hrvatskoj, obećavajući im dobru uslugu, sigurnost i ugodne trenutke u gostoljubivom ozračju. On je ukazao na porast broja srbijanskih

turista tijekom proteklih godina i naglasio, kako u Hrvatskoj ne postoje turisti prvog i drugog reda, te da svi mogu očekivati »uzvraćenu vrijednost za svoj novac« i, naravno, maksimalnu kvalitetu usluge. Bajs je naveo i kako postoji mogućnost uvođenja zračnih linija iz Beograda prema Zagrebu i Dubrovniku, kao i drugim destinacijama, uz postojeću sezonsku zračnu vezu za Pulu. On je navijestio i eventualno povezivanje hrvatskih mjesta sa zračnom lukom u Nišu. Bajs je turistima iz Srbije poručio da su dobrodošli, a očekuje kako bi broj posjetitelja iz ovih krajeva ove godine mogao premašiti 100.000.

U Hrvatskoj je, inače, tijekom ljetne sezone 2009. boravilo skoro 11 milijuna turista i zabilježeno je 56,3 milijuna noćenja, informirao je nazočne na sajmu direktor Hrvatske turističke zajednice *Niko Bulić*. Što se Srbije tiče, prošle je godine taj broj iznosio 88.794 tisuća srbijanskih turista i 440.738 noćenja, što je nastavak trenda porasta broja gostiju s ovog područja. Bulić ocjenjuje kako je povećani broj turista iz Srbije rezultat dobre promidžbe, a za predstojeću sezonu najavljuje i pojačanu marketinšku aktivnost kroz kampanje u tisku i elektroničkim medijima, kao i među turističkim djelatnicima. Poslovni rezultati beogradskog sajma su i prvi potpisani ugovori o udruženom oglašavanju hrvatskih s četirima srbijanskim turističkim agencijama.

Na Kalemegdanskoj terasi
Ministar turizma RH Damir Bajs i veleposlanik RH u Beogradu
Željko Kuprešak u društvu s djelatnicima
Turističke zajednice Primorsko - goranske županije

U beogradskom hotelu »Hyatt«

NAJTRAŽENIJI KVARNER I ISTRA

Izazov ovogodišnje turističke sezone, za sve mediteranske zemlje koje nude ugodan »morski« odmor, svakako je ukidanje viznog režima za srpske građane prema zemljama Europe. Na sajmu je, po katalogima u koje su uvrštene hrvatske turističke destinacije, Opatija prva na ljestvici po broju zainteresiranih. Prema prikazanoj ponudi, inače, početna cijena ljetovanja na hrvatskoj obali, za osam dana, iznosi između 250 i 300 eura i obuhvaća sedam noćenja u skromnim apartmanima ili hotelima s dvije zvjezdice. Na otocima, prosječna cijena za pristojniji hotel je 500-600 eura, dok u luksuznim hotelima ona ide od 1000 eura pa više. Slične su cijene i u Istri. Direktor HTZ-a uvjeren je da se »barijera straha« polako razbija. Za privlačenje srbijanskih turista nudi se i sajamski popust na ljetne aranžmane, ili, pak, all inclusive aranžmani po cijenama od tristotinjak eura za sedam dana.

Bojana Oprijan Ilić

NEDELJKA A. ŠARČEVIĆ, PJSNIKINJA ZA DJECU

U meni još uvijek živi moje djetinjstvo

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Počelo je s pjesmom o žirafi * Želju za objavljivanjem knjige na hrvatskom jeziku ostvarila je u samostalnoj nakladi * Djeca su najbolji i najoštrij kritičari * Knjigama »Disnotor i prelo« i »Zimske mirakule« teži očuvati lijepu tradiciju izvornih narodnih običaja

Godinama je svoju literarnost Nedeljka A. Šarčević skrivala od šire javnosti, dijeleći je isprva samo sa svojim kćerima *Jasenkom* i *Jadrankom* i njihovim prijateljicama. Potom se odvažila predstaviti se široj javnosti i 1996. godine samostalno je tiskala knjigu »Što bi bilo kad bi bilo«, zbirku pjesama za djecu iz koje se nekoliko pjesama našlo u obveznoj lektiri za djecu na rumunjskom jeziku. Uslijedila je nova vremenska stanka, da bi se ponovno oglasila u zbirkama pjesama »Staze« i »Na putu do zvezda«, objavljenim u nakladi Kluba pjesnika »Orfej«, čija je članica bila od samog osnutka. Samostalnim zbirkama pjesama »Disnotor i prelo« (2007. i 2009.) i »Zimske mirakule« (2009.) odlučila je pjesmama opjevati tradicionalne običaje bunjevačkih Hrvata i pokušati ih na lirski način sačuvati od zaborava.

HR: Rodeni ste na Paliću, malenom mjestu pokraj Subotice poznatom po istoimenom najvećem vojvodanskom jezeru i, kako volite često naglasiti, mjestu koje je u velikoj mjeri utjecalo na vašu buduću kreativnost. S ponosom volim istaknuti svoje mjesto rođenja i djetinjstva u predivnoj vili s dvjema velikim terasama u kojoj sam odrasla u prekrasnom okruženju visokih jablanova i mnoštva raznobojnog, raznovrsnog cvijeća. Korijeni moje budu-

će inspiracije nesumnjivo se kriju i u bezbrižnom vremenu odrastanja uz Paličko jezero i prirodi koja ga okružuje.

HR: Kada ste osjetili prve iskre literarnosti u sebi i kojom ste se pjesmom prvi put pjesnički izrazili?

Prva pjesma koju sam napisala bila je pjesma o jednoj žirafi, inspirirana svojevrsnim neizravnim poticajem mojih kćeri i nakon što sam je napisala i ostali su mi stihovi počeli navirati nekako samo od sebe. Bilo je to negdje 1978. godine i tako je ta moja sklonost prema pjesništvu počela polako izvirati iz mene.

HR: Ipak, do objavljivanja vaše prve samostalne zbirke pjesama za djecu »Što bi bilo kad bi bilo« 1996. godine, proteklo je puno godina u kojima je pjesništvo mirovalo u nutrinama čekajući trenutak kada će biti otkriveno javnosti. Što je iniciralo tiskanje Vaše prve knjige?

Objavljivanju prve knjige poezije za djecu »Što bi bilo kad bi bilo« prethodili su moji posjeti dječjim vrtićima Predškolske ustanove »Naša radost«, tijekom kojih sam u 1994. i dijelom 1995. godine, skupa s prijateljicom pjesnikinjom, volontirala u radu s djecom predškolskog uzrasta, čitajući im pjesme i družeći se s njima kroz razgovor i igru. Svako naše druženje završilo bi se pitanjem: »Imate li knjigu?«. To me je naglano na raz-

mišljanje kako bih se mogla odvažiti u realizaciji tiskanja knjige pjesama za djecu. U tom razdoblju imala sam već osamdesetak napisanih pjesama za djecu i uslijedio je odabir za buduću zbirku koja se pojavila 1996. godine.

HR: Literarni prvijenac izašao je u vašoj samostalnoj nakladi, iako ga je prvobitno trebao tiskati jedan nakladnik koji se zbog hrvatskog jezika, kojim su pjesme bile napisane, potom predomislio i odustao.

Bile su to ipak devedesete godine prošloga stoljeća kada je sve bilo znatno drugačije, osobito po pitanju uporabe hrvatskog jezika na ovim prostorima. Istina je kako se jedan nakladnik ozbiljno zainteresirao za tiskanje materijala koji sam mu predala na čitanje, ali ga je hrvatski jezik kojim su pjesme bile napisane, na određeni način, iriti-

se ponekad sjetim tih trenutaka i njegovih riječi kako se ne može tiskati pjesma u kojoj »sat pokazuje točno vrijeme«. Zanimljivo je kako je upravo ta pjesma dotičnom nakladniku »otvorila oči«, jer je sve vrijeme čitajući zbirku imao krivi dojam kako se radi o crnogorskoj, a ne hrvatskoj ijekavici.

HR: Što je utjecalo na odluku da se literarno izrazite na hrvatskom jeziku?

Prije svega izvorni je utjecaj moga hrvatskog podrijetla, ali dodatno i određenih okolnosti u svezi s mojim djetinjstvom na Paliću, koje sam provodila u okruženju djece Crnogoraca, Hercegovaca i Ličana, koji su se nastanili u ovom mjestu pokraj Subotice. Govoreći tu specifičnu ijekavicu s primjesama navedenih dijalekata, ona se odrazila i na moje kasnije pisanje i moj prvi lektor pokojni profesor

Suradnja s Hrvatskom čitaonicom

Knjige »Disnotor i prelo« i »Zimske mirakule« nastale su zahvaljujući suradnji s Katarinom Čeliković i Hrvatskom čitaonicom, a obje su premijerno bile prezentirane na Književnom prelu.

rao i tražio je da pjesme budu na ekavici, tiskane na ćirilici. Ja sam se usprotivila i povukla rukopis, odlučivši ga samostalno tiskati u Totovom Selu. Danas, nakon velike vremenske distance i postupnog zaborava koje vrijeme nosi, ipak

Bela Gabrić namjerno je to zadržao, kao nešto izvorno, nije niti želio išta korigirati u mojim pjesmama. Uz pripadnost hrvatskom narodu, moje djevojačko prezime je *Antunović* i vučem izravno podrijetlo od porodice biskupa

Ivana Antunovića, pa je i zbog toga posve logičan bio moj izbor jezika i pisma na kojem ću pisati i objavljivati moje pjesme.

HR: Kakve su bile prve reakcije javnosti nakon izlaska knjige pjesma za djecu »Što bi bilo kad bi bilo«?

Moram prvo pojasniti kako sam isprva željela knjigu tiskati u samo 200-300 primjeraka, ali su me tiskari uvjerali da se jedna knjiga za djecu mora tiskati u najmanje 1000 primjeraka i na koncu sam iz vlastitih sredstava financirala 60 posto ukupne cijene tiskanja, dok je ostatak tiraže realiziran uz pomoć sponzora. Imala sam određen strah i nedoumicu kome ću uspjeti prodati toliku količinu knjiga, ipak su to bile već spomenute devedesete, ali mi je »Naša radost« izašla u susret otkupom određenog dijela tiraže, kao i odgovjiteljice u vrtićima koje su knjigu predstavile i roditeljima djece u vrtićima u kojima su radile. Reakcije su bile vrlo pozitivne, što je uvjetovalo i prodajom blizu 700 primjeraka, a ostatak sam podijelila i danas, nakon svega, doma imam samo tri primjerka svoje prve knjige. Konačno, nekoliko pjesama iz ove knjige prevedeno je i na rumunjski jezik i uvršteno u obveznu školsku lektiru.

HR: Dječja književnost je po mnogo čemu specifična i na određeni način zahtjevnija, pa je mnogi pisci i pjesnici izbjegavali u svom opusu. Zašto je to tako i što mislite zbog čega je na određeni način »lakše« pisati za odrasle?

Mnogo sam se puta u proteklom godinama susretala s takvim pitanjima u svezi s pisanjem za djecu uzrasta do deset godina i uvijek, pa i sada, odgovorit ću kako meni osobno to uopće ne predstavlja nikakav problem. U meni još uvijek čuči dijete i djetinjstvo, i mogu se »vratiti« na razinu djece kojoj se pjesmama obraćam, ali ističem kako je uvijek najvažnije odabrati zanimljivu temu i subjekt svake pjesme za djecu. Pjesma mora biti lagana, tečna i imati rimu, jer djeca imaju istančani sluh kada je u pitanju nešto što ih zanima i odmah detektiraju svaki propust. Dobro se sjećam jedne situacije kada je moja mlađa kćer Jadranka imala četiri godine, a ja sam jednu svoju nedovršenu pjesmu odlučila testirati na njoj i njezinim drugaricama istog uzrasta. Nisam imala dobru završnu rimu i pročitala sam pjesmu djeci, a moja kćer je odmah

nakon čitanja komentirala »kako mi tu nešto nije dobro«, jasno signalizirajući da moram pronaći bolju rimu. Poslije su i njezine drugarice, kada su se malo okuržile i prestale se stidjeti, složile kako zbilja nešto nije u redu. Upravo

Umjetnička svestranost

Osim što piše, Nedeljka A. Šarčević je aktivna i u slikanju, radi rukotvorine od slame, pjeva, a na posljednjem Velikom prelu pobijedila je na natjecanju za najbolju preljsku pjesmu.

zbog toga je možda i teže pisati za djecu, jer su ona naikreniji, ali i najstrožiji kritičari.

HR: Što je za vas najljepši znak pozitivnog prijama Vaših pjesama za djecu?

Jamačno su to komentari roditelja koji mi svjedoče kako njihova djeca vole otići na počinak uz moje pjesme, čak često stavljaju

smu koju ste napisali za djecu?

Ne bih mogla baš u potpunosti odgovoriti koja mi je pjesma najdraža, ali svakako mi je upravo pjesma o noju izuzetno draga, ali i pjesme o mravu i vrapčiću. Općenito, pjesme koje govore o

životinjama i djeci su mi najdraže a, konačno, pjesma o žirafi je bila i moja prva pjesma koju sam napisala.

HR: Posljednjim dvjema zbirka pjesama »Disnotor i prelo« i »Zimske mirakule« učinile ste svojevrsni prijelaz s dječje na poeziju inspiriranu etno motivima običaja bunjevačkih Hrvata.

jući i samu knjigu pod jastuk. Također, godi mi i roditeljsko priznanje kako ih djeca često love u brzometnom čitanju i preskakanju pojedinih pjesama i stranica knjige, što je čest slučaj zbog premorenosti nakon napornog radnog dana. Ali kod djece nema popusta i uvijek se mora sve pročitati i iščitati po redu. Sjećam se situacije kada je jedan mališan koji je šetao u pratnji svoje bake, opazivši me na gradskim ulicama, povikao baki: »Evo nojevo jaje!«, aludirajući na jednu moju pjesmu iz knjige. Dijete je zapamtilo pjesmu, povezalo je s mojom slikom na knjizi i bila sam prepoznata na ulici.

HR: Iako je to uvijek lako pitati, a nezahvalno za odgovoriti, imate li neku svoju najdražu pje-

Kako je došlo do odluke da se oprobate u lirskom njegovanju kulturne baštine ovdašnjeg starosjedilačkog življa?

Velikeasluge za moju sklonost prema lijepim narodnim običajima našeg ovdašnjeg življa ima moj pokojni suprug Nestor preko kojeg sam i ja upoznala sve te običaje. Jer podsjećam, ja sam odrastala u čisto urbanoj paličkoj sredini u kojoj nije bilo govora o nekom, primjerice, svinjokolju, dok je moj suprug živio na Hrvatskom Majuru gdje je to bila posve normalna pojava. I tako smo uvijek razmjenjivali priče o različitostima naših odrastanja i vremenima dok se nismo upoznali, a ja sam uvijek s nekim ushićenjem slušala i pamtila njegove storijske sa salaša, i meni je

to bilo strašno zanimljivo. Osobito kada smo poslije skupa odlazili do Hrvatskog Majura i kada sam se na licu mjesta mogla i sama uvjeriti u autentičnost njegovih priča. I tako se to godinama »taložilo« u meni, čekajući svoj trenutak literarnog oživljenja. Povrh svega obiteljski salaš, koji je kasnije srušen, bio je star preko 300 godina i poželjela sam ga na neki način oživjeti, makar u svojim pjesmama.

HR: Jeste li u knjizi »Disnotor i prelo« prenijeli i dio osobnih iskustava sudjelovanja u ovim običajima?

Naravno, jer sam skupa sa suprugom Nestorom svake godine sudjelovala u aktivnostima oko većih »disnotora« na kojima se »radilo« više svinja i imala prilike upoznati svaki i najsitniji dio cijelog postupka. Konkretno, stihovi za knjigu »Disnotor i prelo« rodili su se u mojoj glavi jedne davne zimske večeri prije 25 godina, kada se moj suprug vratio sa salaša i rekao mi kako je sve utanačio za još jedan svinjokolj. Prepričavajući mi detalje osobito se lijepo izrazio o snježnom ambijentu salaša, te je godine pao veliki snijeg, i onda odjednom zastao, pogledavši me značajno. Odmah sam u tom pogledu vidjela njegovu želju da i ja toga puta sudjelujem u disnotoru, jer nisam baš uvijek sudjelovala, i ja sam se naravno složila, pitajući samo: »Kako će biti ove godine?«, na što je on lakonski odmahnuo rukom i rekao: »Ta, isto k'o i lani!« Ta njegova rečenica mi je još jedno vrijeme odzvanjala u glavi i nakon jedno pola sata počeli su, sami od sebe, navirati stihovi. I nekim, recimo kronološkim redom događanja na disnotoru, počela sam ih ispisivati i tako su nastale moje dve knjige posvećene želji za očuvanjem lijepih narodnih običaja. Zahvaljujući lijepim ilustracijama Cilike Dulić, knjige su dobile autentičan i prepoznatljiv vizualni identitet, oživljavajući potpuni doživljaj u čitanju i gledanju. Pozitivni komentari čitatelja potvrdili su opravdanost realizacije ovakvih, za današnje uvjete pomalo neobičnih knjiga.

HR: Znajući Vas, zasigurno već spremate nešto novo. Što možete sljedeće očekivati iz Vaše pjesničke radionice?

Pripremam jedan dječji pjesnički bukvar obogaćen notnim zapisima i prigodnim računalnim ilustracijama, pa bi to trebalo biti moje novo obraćanje dječjim čitateljima.

Od redovitog do financiranja po projektu

Od svih hrvatskih udruga redovito proračunsko financiranje ima samo Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« iz Subotice, dok se rad i programi ostalih udruga financiraju putem natječaja

»Čuvanje, njegovanje i razvijanje svoje kulture i tradicije jedno je od neotuđivih prava pripadnika nacionalnih manjina koje, u cilju unapređivanja svoje kulture i tradicije, mogu osnivati posebne kulturne, umjetničke i znanstvene ustanove, razna društva i udruge. U skladu sa svojim mogućnostima, lokalne samouprave trebaju financijski pomagati rad spomenutih ustanova i društava«, navodi se, među ostalim, u publikaciji »Vodič za bolje i kvalitetnije ostvarivanje manjinskih prava na lokalnoj razini«, što ju je prošle godine objavio Centar za regionalizam iz Novog Sada, uz stručnu i financijsku potporu Friedrich Ebert Stiftung-a.

U »Vodiču« se podsjeća kako su pripadnici pojedinih manjina prisutni na području današnje Vojvodine više stoljeća te da je posve razumljivo da je njihovo prisustvo ostavilo dubokog traga u različitim oblastima – od kulinarstva do jezika.

Sva ona kulturna dobra i vrijednosti koja su tom prilikom nastajala zaslužuju biti sačuvana, zaštićena i predstavljena javnosti. Muzeji, arhivi i institucije za zaštitu spomenika kulture, čiji je osnivač država, imaju obvezu da kulturno-povijesno naslijeđe manjina štite i učine dostupnim javnosti. Ističe se i kako, primjerice, kulturni centri kao institucije mogu u velikoj mjeri pridonijeti afirmaciji manjinskog stvaralaštva, smotrama kazališnih skupina, likovnim kolonijama, glazbenim stvaralaštvom, itd. Autori smatraju važnim da se bilteni, propagandni i ostali materijali (panoi, bilbordi, plakati), koji najavljuju i prate ove manifestacije, objavljuju i na jezicima manjina. Knjižnice u općinama u kojima žive pripadnici manjina mogu, primjerice, putem nabave knjiga na manjinskim jezicima, organiziranjem književnih večeri i susreta s autorima, značajno pridonijeti očuvanju manjinskog jezika i kulture. Galerije i drugi izložbeno pogodni prostori, također, mogu pridonijeti istom cilju, kaže se, među ostalim, u »Vodiču za bolje i kvalitetnije ostvarivanje manjinskih prava na lokalnoj razini«.

Na temelju »Vodiča«, a u povodu usvajanja proračuna, istražili smo u kolikoj mjeri i na koji način lokalne samouprave (su)financiraju kulturne programe i projekte nacionalnih manjina, s naglaskom na one u realizaciji hrvatskih udruga i umjetničkih stvaralaca.

SUBOTICA: HKC, UDRUGE, MANIFESTACIJE I NAKLADNIČKA DJELATNOST

Solidan primjer, kada je u pitanju (su)financiranje kulturnih programa i projekata udruga manjina, pa tako i hrvatske, jest Grad Subotica, u kojem se prema posljednjem popisu stanovništva iz 2001. godine Hrvatima izjasnilo blizu 11 posto građana (16.369). U Subotici je hrvatski jezik, uz srpski i mađarski, u službenoj uporabi. Tako su promidžbeni i prateći programski materijali (iako to, kao u nekim slučajevima, ne podrazumijeva samo »prijevod« na latinicu) prisutni u većini ustanovama kulture, čiji je Grad osnivač, i na hrvatskom jeziku, što je, s druge strane, rijedak slučaj kada se radi o bilbordima koji prate manifestacije.

Osim što kroz svoju djelatnost rade na očuvanju, razvijanju i prezentaciji kulture pripadnika svih zajednica u gradu, pa tako i Hrvata, subotičke ustanove kulture – Gradska knjižnica, Gradski muzej, galerijski prostori (Moderna galerija »Likovni susret«, Galerija »dr. Vinko Perčić«, Galerija Otvorenog sveučilišta) te Narodno i Dječje kazalište – redovito ustupaju svoje prostore i organizacijski pomažu održavanje manifestacija i kulturnih događanja ovdašnjih hrvatskih institucija i udruga.

Kako saznajemo u gradskoj upravi, u 2009. godini za područje kulture u subotičkom proračunu izdvojeno je 320 milijuna dinara (oko 12 posto ukupnog gradskog proračuna) od čega je realizirano 295 milijuna. U Subotici trenutno postoji deset hrvatskih udruga, od kojih je najmnogočlaniji Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo«, koji je na listi korisnika redovitog proračunskog financiranja. U prošloj godini za njegov rad je iz gradske kase izdvojeno oko milijun dinara (967.945), a za gradsku manifestaciju »Dužijanca« u organizaciji toga centra 2,1 milijun dinara. Osim redovitog, gradska uprava (su)financira kulturne programe i projekte raspisivanjem više različitih natječaja. Tako su u prošloj godini na natječaju za sufinanciranje posebnih programa i manifestacija u kulturi sredstva dobili: HKC »Bunjevačko kolo« (35.000 + 40.000), Festival hrvatskih duhovnih pjesama »Hosanafest« (120.000), te Hrvatska čitaonica (159.000 dinara za »Dane Balinta Vujkova«). Ukupan iznos sredstava za taj natječaj bio je oko 4 milijuna dinara. U domeni dotacija za rad kulturno-umjetničkih društava, od ukupnih 2,86 milijuna, sredstva

su dobili: HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta (250.000), HKUD »Ljutovo« (140.000) i HKPD »Đurđin« (100.000). Nadalje, na natječaju za nakladničku djelatnost, od ukupno predviđenih 2,46 milijuna dinara, sredstva su dobili: NIU »Hrvatska riječ« (25.000), HKC »Bunjevačko kolo« (10.000), Hrvatsko akademsko društvo (15.000), *Rajko Ljubić* (20.000), *Alojzije Stantić* (30.000), Hrvatska čitaonica (40.000), Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata (40.000) i Pučka kasina 1878. (20.000). U okviru projekata međunarodne kulturne suradnje, za što je ukupno bilo predviđeno 1,64 milijuna dinara, sredstva je dobila HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne (50.000).

U ovoj godini, po riječima člana Gradskog vijeća zaduženog za kulturu *Slobodana Čampraga*, sredstva izdvojena za područje kulture bit će za 20 posto manja nego lani. »Proračun još nije donesen, tako da je prerano precizno govoriti za koje će namjene u kulturi biti izdvojena sredstva u ovoj godini«, dodaje Čamprag.

APATIN: BEZ SUSTAVNOG RJEŠENJA

Promatrano u postotcima, najviše Hrvata od svih lokalnih samouprava živi u Općini Apatin (11,47

posto). Najistaknutiji čimbenik hrvatske kulture u toj općini je KPZH »Šokadija« iz Sonte. O tomu kako je riješeno pitanje financiranja subjekata kulture, voditelj odjela za upravu, društvene djelatnosti i inspeksijske poslove Općine Apatin Miro Nerlović kaže: »Financiranje subjekata kulture iz proračuna Općine Apatin nije riješeno sustavno. Sredstava je malo, potrebe institucija kulture su velike, tako da im ni izbliza ne možemo udovoljiti. Subjekte financiramo na temelju njihovih zahtjeva, po potrebama, za organizaciju manifestacija ili putovanja ponaosob. Kako je priljev sredstava u općinski proračun neredovit

od grada u 2008. dobio 200.000 dinara za manifestacije, a prošle godine ukupno oko 70.000 dinara. Dijelom se financiramo izdavanjem dijela prostorija društva u zakup, ali i to je sada stalo«, objašnjava Raič.

Što se tiče sredstava u 2010. godini, Grad Sombor je za kulturu izdvojio 127 milijuna i 646 tisuća dinara, što je otprilike 9 posto od ukupnog proračuna, kaže za HR Srđan Aleksić, član Gradskog vijeća zadužen za kulturu.

»Sve manjinske udruge sredstva dobivaju preko natječaja koji su u tijeku. Natječaji su i kriteriji koliko će se za određene udruge izdvo-

ne organizacije koje djeluju na teritoriju općine. Visina dotacija se kreće od 20 tisuća (Radio klub Nikola Tesla) do 500 tisuća dinara (Općinski vatrogasni savez). Za pomoć vjerskim zajednicama predvidjeli smo sredstva u iznosu od dva milijuna dinara«, kaže načelnica Elena Turanski.

Od ustanova u ovom području najviše se izdvaja Narodna knjižnica »Vuk Karadžić«, potom JP Radio Bačka i za Turističku organizaciju općine Bač. Transferi s viših razina su umanjnjeni, ali je ipak predviđen iznos od 924 tisuće u Fond za očuvanje kulturno-povijesne baštine »Stoljeća Bača«.

Kada su u pitanju udruge kulture i financiranje njihovih programa načelnica Turanski kaže: »U našoj općini djeluje više kulturno-umjetničkih društava i mi im nastojimo pomoći financijski i u svakom drugom pogledu. KUD »Mladost« – Bač, zbor »Neven« – Bač, KUD »Jan Kolar« – Selenča i zbor »Zvony« – Selenča su reprezentativne kulturne organizacije s dugogodišnjim radom i međunarodnom reputacijom, pa se za njih izdvaja nešto više sredstava – od 300 do 650 tisuća dinara. Na žalost, to su za sada naše skromne mogućnosti, a u općini djeluje još novijih i nešto manjih udruga, koje sve više postaju prepoznatljive. Svaka od njih će po proračunu dobiti samo po 50 tisuća dinara. To su sljedeće udruge: KUD »Dunavac« – Bačko Novo Selo, HKUPD »Dukat« – Vajska, HKUPD »Mostonga« – Bač, HKUPD »Matoš« – Plavna, MKUD »Unji Bernardin« – Bač, MKUPD »Razlicak« – Vajska i KUD »Palona« – Plavna. Isti je iznos predviđen i za Maticu slovačku u Srbiji. Sredstva raspoređena za financiranje rashoda i izdataka korisnika proračuna prenose se na osnovu njihovog zahtjeva sukladno odobrenim kvotama u tromjesečnim planovima proračuna. Uz zahtjev korisnici su dužni dostaviti kompletnu dokumentaciju za plaćanje – kopije.«

Iako je proračun restriktivan i ove je godine predviđeno obilježavanje Dana europske baštine, a tom će prigodom u programu sudjelovati gotovo sve spomenute udruge.

SRIJEMSKA MITROVICA: VARIRANJE IZ GODINE U GODINU

Plan proračuna za kulturu u 2010. godini, a koji se odnosi na programske aktivnosti, iznosi oko 15 milijuna dinara i isplaćuje se na temelju usvojenih programa rada ustanova kulture, od strane Skupštine grada, kaže za HR Zorica Gašpar, načelnica Gradske uprave za kulturu, obrazovanje i sport Grada Srijemske Mitrovica.

Ona napominje kako se za nacionalne manjine izdvajaju sredstva s pozicija NVO ili ako su određeni programi u sklopu plana rada neke od ustanova kulture. »Sve udruge nacionalnih manjina koje se jave na natječaj s određenim programom dobivaju sredstva koja variraju od godine do godine, a ta se suma kreće oko pola milijuna dinara. Kriteriji za dobivanje sredstava iz proračuna objavljeni su na internetskoj stranici grada (www.sremskamitrovica.org.rs) u okviru odluke Gradskog vijeća, a za dodjelu sredstava udrugama građana iz područja kulture i ostalih oblasti«, objašnjava Zorica Gašpar.

Tekst pripremila ekipa HR: Davor Bašić Palković, Ivan Andrašić, Zvonimir Pelajić, Dario Španović i Zlatko Gorjanac

i u odnosu na prethodne godine znatno smanjen, često smo u situaciji da ne možemo udovoljiti ni najminimalnijim potrebama korisnika. Zato se subjekti kulture moraju okrenuti iznalaženju kvalitetnih sponzora, te apliciranju na sve raspisane natječaje, jer im sredstva iz općinskoga proračuna ni u kom slučaju neće biti velika stavka u prihodima.«

SOMBOR: FINANCIRANJE SAMO PO NATJEČAJU

Na teritoriju Grada Sombora, osim gradskog HKUD-a »Vladimir Nazor«, u okolnim mjestima djeluje nekoliko hrvatskih udruga: KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HKPD »Silvije S. Kranjčević« iz Bačkog Brega, HBKUD »Lemeš« i HDF »Preporuke iz Lemeša« iz Svetozara Miletića, te HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

Po riječima predsjednika najmnogočlanije od navedenih udruga – HKUD-a »Vladimir Nazor« Šime Raiča, udruge se financiraju samo putem natječaja, a niti ta udruga s dugom tradicijom nema redovita proračunska sredstva. »»Nazor« je

jiti sredstava. Još uvijek se ne zna kolika će ta sredstava biti za manjinske udruge, ali u našem kriteriju jasno je navedeno da manjinske udruge imaju, da tako kažem, neku vrstu prednosti«, objašnjava Srđan Aleksić.

BAČ: HRVATSKIM UDRUGAMA PO 50.000 DINARA

Skupština općine Bač je na sjednici održanoj 17. prosinca 2009. godine donijela odluku o proračunu za 2010. godinu. O tomu – po kojim će se kriterijima raspoređivati sredstva institucijama i organizacijama u području kulture, od kojih znatan dio čine udruge nacionalnih manjina, a među kojima i tri s hrvatskim predznakom (u općini živi 8,53 posto Hrvata), razgovarali smo s načelnicom Općinske uprave Elenom Turanski.

»Kao što se moglo pretpostaviti, zbog dobro poznatih razloga proračun za 2010. godinu je restriktivan. Smanjen je priljev novca u proračunu, a i transferi s viših razina vlasti su umanjnjeni. Ipak smo nastojali svim korisnicima proračuna odrediti kvote koje su u ovom trenutku moguće. Tako smo predvidjeli sredstva za brojne nevladi-

U BUDIMPEŠTI ODRŽANA DRUGA PO REDU KONFERENCIJA O IZRADI DUNAVSKE STRATEGIJE

Poticaaj za razvoj šire regije

Ono što se do sada pokazalo nespornim, jest namjera da se poveća razina transporta Dunavom i da se poboljša transportna infrastruktura uz Dunav, a da se pritom ne pokvari ekosustav, kaže jedan od sudionika konferencije, potpredsjednik pokrajinske Vlade Boris Barjaktarović

Koncem prošlog tjedna u Budimpešti je održana konferencija o strategiji EU za Dunavsku regiju. Prema riječima potpredsjednika pokrajinske Vlade i pokrajinskog tajnika za regionalnu i međunarodnu suradnju **Borisa Barjaktarovića**, koji je uz potpredsjednika republičke Vlade **Božidara Delića** sudjelovao na konferenciji, konkretni zaključci nisu doneseni, jer je se za sada sve odvija na razini razmjene mišljenja.

»Ova je konferencija bila druga u seriji tzv. javnih konzultacija«, kaže za HR Boris Barjaktarović. »Ukupno će biti održano pet konferencija. Prva je bila u Ulmu, ova dakle u Budimpešti, treća će biti sredinom travnja u Beču i Bratislavi, a onda će biti i po jedna u Bugarskoj i Rumunjskoj. Nakon završetka te serije konzul-

tacija započinje izrada Dunavske strategije.«

POVEZIVANJE GRADOVA I REGIJA

U radu konferencije u Budimpešti sudjelovalo je nekoliko premijera, zamjenika premijera i ministara vanjskih poslova, što prema riječima Barjaktarovića opisuje do koje su mjere države iz regije ozbiljno shvatile ovu strategiju.

»Sve zemlje imaju svoje interese i prioritete. Ono što se do sada iskristaliziralo kao nešto oko čega nema spora jest prometna infrastruktura i ekološka priča u smislu održivog razvoja. Znači, da se poveća razina transporta na samom Dunavu i da se poboljša transportna infrastruktura uz Dunav, dakle ne govorimo samo o Dunavu kao

plovnoj cesti, nego i o povezivanju gradova i regija koji su uz Dunav – dunavskim i željezničkim koridorima, a da se pritom ne pokvari ekosustav. I to je stvar koja definitivno sve zemlje interesira, doduše nešto više zemlje iz donjeg toka Dunava nego iz gornjeg, s obzirom da je u gornjem toku Dunav ipak čistiji.«

Općeprihvaćeni je interes, kaže Boris Barjaktarović, da Dunav postane zelen, a da se istovremeno

Zemlje Dunavske regije

Zemlje u okviru Dunavske strategije: Njemačka, Slovačka, Austrija, Mađarska, Hrvatska, Srbija, Rumunjska i Bugarska, kao zemlje kroz koje protječe Dunav, ali i Češka, Slovenija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora, kao zemlje kroz koje ne protječe Dunav, ali jesu uz njega prometno i infrastrukturno vezane.

svi potencijali iskoriste na što je moguće bolji način.

O NOVCU NAKON USVAJANJA PRORAČUNA EU

Što se financiranja projekata iz buduće Dunavske strategije tiče, sudionici konferencije za sada su prilično oprezni.

»Razlog zbog kojeg je cijela stvar oko strategije ubačena u petu brzinu je to što se približava donošenje sljedećeg proračuna EU, koji će obuhvatiti razdoblje od 2014. pa nadalje«, objašnjava financijski dio Boris Barjaktarović. »O konkretnim iznosima novca koji će biti opredijeljeni za strategiju moći će se govoriti kada se formuliра taj proračun. Ono što zvuči dosta ružno, to je da strategija o kojoj govorimo podrazumijeva da neće biti novih institucija, to je službeni stav Europske komisije. Neće biti novih institucija, neće biti nove legislative i neće biti novog novca do donošenja novog proračuna. Ali zato postoji sugestija da se iz postojećih fondova EU sredstva raspodjeljuju tako da projekti koji se odnose na Dunav budu prioritet. To Srbiji, koja još uvijek nema niti status kandidata, pravi problem jer nam ostaju samo prve dvije komponente IPA fondova i bruto iznosi kojima eventualno možemo raspolagati i na koje možemo aplicirati s dunavskim projektima relativno su mali, ali kad strategija bude usvojena, a to znači negdje početkom 2011. godine, nadam se da ćemo imati kandidaturu za EU ili će nam biti otvoreni kompletni IPA fondovi.«

Dodatnog novca za sada, dakle, nema, ali Barjaktarović kaže kako su visoki EU dužnosnici i na konferenciji u Budimpešti rekli da je u okviru postojećih fondova na raspolaganju oko 100 milijardi eura za kohezijsku politiku, tako da taj novac, iako nije opredijeljen za Dunavsku strategiju, na neki način može biti target za dunavske projekte.

NEISKORIŠTENE
PREDNOSTI

Što Srbija dobiva Dunavskom strategijom i koje su neiskorištene prednosti ove države kao podunavske zemlje? Podatak koji je u Budimpešti iznio potpredsjednik Vlade Srbije Božidar Đelić, govori kako je riječni promet Rajnom 7 do 10 puta veći nego Dunavom, a Dunav je istovremeno najveća plovna cesta u Europi. To je jedan od najvećih neiskorištenih potencijala najveće europske rijeke i svih zemalja kroz koje ona protječe, dakle ne samo Srbije.

»Kad je riječ o prometu Dunavom i infrastrukturi pokraj Dunava, svi mi uz ovu rijeku bili bismo puno bolje destinacije za investitore«, tvrdi Barjaktarović. »Za svaku regiju uz Dunav, bilo da se nalazi u Mađarskoj, Hrvatskoj

Boris Barjaktarović

ili Vojvodini odnosno Srbiji, važnije je od svega privući investicije. Naravno, to je u doba krize prilično teško, a još je teže kada nemate infrastrukturu. Pritom se službeno računa da je riječni transport brodom 4,7 puta jeftiniji od transporta kamionom.«

Zanimljivo je, a za nas i posebice korisno, što su u procesu izrade Dunavske strategije u ravnopravnom položaju i zemlje članice EU i one koje to nisu. Tu bi, podvlači Boris Barjaktarović, i Hrvatska i Srbija i sve ostale zemlje koje su na Dunavu ili u blizini njega, a još uvijek nisu članice EU, mogle naći svoj interes. Jer, do 12. travnja otvorene su javne konzultacije putem interneta na temu Dunava i svi su dobrodošli dati svoj doprinos. »Mislim da je sada trenutak da se naše organizacije, bilo da se radi o lokalnim, regionalnim ili republičkim, kao i nevladin sektor, maksimalno uključe«, kaže Boris Barjaktarović.

Z. Perušić

U SUBOTICI ODRŽANA STOTA TRIBINA PEŠČANIK

Gdje je ta Srbija?

Autorica emisije Svetlana Lukić rekla je kako će Peščanik završiti ovoga ljeta svoja putovanja po Srbiji i regiji, jer su ove tribine za sudionike postale vrlo neugodne

Jedan od ključnih razloga zbog kojih se većina ljudi u državi osjeća nesigurnim, u neizvjesnosti i u strahu nalaze se u sferi gospodarske apatije i nesigurnosti, i u nedostatku plana gospodarske i političke elite, zbog čega građani imaju osjećaj da ne znaju na čemu su, smatra ekonomski novinar *Dimitrije Boarov*. »Smatram da gospodarska elita, politička elita mora hitno ozbiljiti procijeniti posljedice svjetske krize, jer, pazite, i u Americi i u Europi su optimisti utihnuli, nešto se ipak ozbiljno dogodilo tijekom te svjetske krize i neće se moći na stari način zahuktati gospodarstvo ili bar neće veoma brzo, a to ima veoma ozbiljne posljedice i po Srbiju. Srbija ovakva kakva je - nesigurna, siromašna i bez plana, još će manje imati šanse da očekuje nekakav nagli priljev vanjskog kapitala, a preraspodjela kapitala u samoj Srbiji neće nas odvesti do zelene grane«, rekao je Boarov na tribini Peščanika održanoj u utorak, 2. ožujka, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Osim njega gosti subotičke tribine bili su zastupnica u republičkom parlamentu *Vesna Pešić*, odvjetnik *Srđa Popović* i autorica emisije *Svetlana Lukić*.

Vesna Pešić smatra kako u državi nema nikakvog raščišćavanja stvari što bi pokazalo za što se zalažemo, što kaže druga strana, što želimo istjerati, već samo sve veće proizvodnje kaosa.

»Moramo reći konačno gdje je ta Srbija kako bismo uopće mogli graditi i steći realnost. Mi nismo uspjeli definirati što je moderna Srbija, niti gradimo institucije, niti smo uspjeli odrediti što su stvarno njene granice. Tu je glavni problem koji je ostao neriješen, a niti ja vidim da postoji žurba da se taj problem riješi. Neki mi se put čini kako ova vlast i živi od tih raznih fiksnih ideja.«

Navodeći primjer sukoba Saveza vojvodanskih Mađara i Demokratske stranke, Vesna Pešić je istaknula kako su unutar same političke elite neprestano prisutne osvete bez stvarnog otvaranja problema i dijaloga. »Kada mađarska stranka nije htjela glasovati za republički proračun i kad su rekli da se krši Ustav time što Vojvodini nije pripalo 7 posto koliko joj pripada po Ustavu, poslije toga se krenulo u nekakvu osvetu, pa je rasturena koalicija u Subotici, pa onda u Senti. Umjesto da se otvori pitanje o čemu se to radilo, da se otvori dijalog u vezi s tih 7 posto i o tome što je mađarska stranka

radila, oni su jednostavno krenuli u neko podzemno osvetoljublje da se te koalicije raskidaju.«

Odvjetnik Srđa Popović smatra kako je po budućnost države opasno što ne postoji stvarna oporba i kritika vlasti i sustava, odnosno, nasuprot narodu postoji jedina megakoalicija koja je zarobila cijelu državu. »Tu elitu, koja odlučuje o svim bitnim pitanjima, velikom drži sprega krupnog kapitala i kriminala. Svi su u nekom dilu, oporba ne postoji, te vlast ponekad izigrava oporbu kritizirajući samu sebe.«

Inače, tribina u Subotici bila je jubilara 100. emisija Peščanika. »Mi smo s početka radili normalna predstavljanja, onda nam u nekim gradovima nisu dopuštali da iznajmimo dvoranu ni pod ekonomskim uvjetima i završavali smo po kavanama i lokalnim kafićima, a onda od prije godinu-dvije organizacije Naši, Srpski sabor Dveri, Nacionalni stroj, pokušavaju onemogućavanje naših tribina. To je u podjeli posla u Srbiji logično, međutim mi smo se uvijek žalili na vlast, na policiju i tužiteljstvo, što nikad nisu regirali. Ovoga ćemo ljeta i završiti naša putovanja po Srbiji i regiji, jer primjerice kad smo bili u Šapcu bilo je 100 ljudi u publici i 200 policajaca koji su nas čuvali«, rekla je Svetlana Lukić. Ona je rekla i kako je organizacija Naši najavila da će spriječiti i emisiju u Subotici, no incidenta nije bilo.

Emisija Peščanik emitira se jednom tjedno od 2000. godine, a uređuju je i vode Svetlana Lukić i *Svetlana Vuković*. Od 2005. godine tromjesečni transkripti Peščanika objavljuju se kao knjiga Peščanik FM, a do sada je objavljeno 11 knjiga. Od 2007. Peščanik ima i online časopis na stranici www.pescanik.net.

S. M.

LOŠI GOSPODARSKI POKAZATELJI NA PODRUČJU SUBOTIČKE REGIJE

Proizvodnja i izvoz u padu, nezaposlenost u porastu

Industrijska proizvodnja je u prošloj godini na području Subotice i pet općina koje pokriva Regionalna gospodarska komora pala za više od 10 posto, izvoz je bio manji za četvrtinu, a 5000 ljudi je ostalo bez posla. Za utjehu može poslužiti podatak da je u prosincu, poslije više od godinu dana, zabilježen gospodarski rast u regiji, koji gospodarstvenicima ulijeva tračak optimizma. Proizvodnja u cijeloj zemlji opala je za 12 posto. Poduzeća u regiji u prošloj su godini izvezla za četvrtinu manje robe nego lane. Izvezeno je robe i usluga za 450 milijuna dolara, a uvezeno za 540 milijuna. Najbolji vanjsko-trgovinski partner regije je Njemačka, s kojom je razmijenjeno robe u vrijednosti 350 milijuna dolara, a najveći izvoznik je »Simensov« ogranak »Loher«, s više od 120 milijuna dolara.

Nove linije »Suboticatransa«: Do Budimpešte i natrag za 2000 dinara

Od 1. ožujka »Suboticatrans« je uveo dvije izravne autobusne linije do Budimpešte. Autobusi će prometovati dva puta dnevno s polascima u 7 i 18 sati, i povratkom iz Budimpešte u 13 i 23:30. Cijena karte u jednom smjeru je 1300 dinara, a povratna 2000 dinara. Djeca od pet godina u pratnji roditelja putovat će besplatno, a polovicu pune cijene karte plaćat će djeca do 12 godina. Ovo su prve »Suboticatransove« izravne autobusne linije iz Subotice prema Budimpešti od ukidanja viza za građane Srbije.

Rušenje urbanog sjećanja

Dvije subotičke obiteljske kuće u stilu secesije, koje je projektirao arhitekt *Ferenc Reichl*, podignute 1899. godine, svega dvije godine nakon što je secesija prvi puta primijenjena u Europi na zgradi »Tasel«, arhitekta *Viktora Horta* u Bruxellesu, mogle bi biti uskoro srušene. Ovo je izjavio *Géza Vass*, direktor Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika, jer, kako je rekao, procijenjeno je da njihova arhitektonska vrijednost nije dovoljno velika da bi zbog njih vrijedilo zakočiti razvoj grada.

Izjava prvog čovjeka grada koji je plaćen, treba li reći – novcem Subotičana, da bi čuvao vrijednosti, ambijent i identitet secesijske Subotice, zabezježnula je javnost koja se još nije oporavila od rušenja kazališta u središtu grada, Hajzlerovog kupatila, te niza doneдавно zaštićenih objekata žrtvovanih radi tržišnih centara, novih ružnih četverokatnica, poslovnih prostora.

VRAĆAMO SE U 19. STOLJEĆE

»Nigdje se u Europi ne provodi ovakva praksa kao kod nas, ovo što se radi je anarhija. Svjesno stvaramo uvjete kakvi su vladali u gradovima Europe krajem 19. stoljeća. Konceptija zaštite se totalno promijenila posljednjih 20 godina, fantastične stvari se rade u svijetu, a mi smo stigli do toga da osim rušenja ne znamo ništa, nećemo se niti truditi, a nemamo ni znanja«, kaže bivši glavni gradski arhitekt mr. *Zsombor Szabó*, te ističe kako je najprije u Srbiji zaštita građene kulturne baštine zakonski neregulirano područje, jer premda država posebnim odlukama stavlja pod zaštitu pojedine objekte, grupe objekata ili središte grada, kao u slučaju Subotice, ona ne osigurava novac za njihovo održavanje. Naprotiv, ako vlasnik zaštićenog objekta želi raditi bilo kakvu intervenciju, Zavod za zaštitu spomenika će dobro

naplatiti svaku svoju suglasnost, savjet, projekt.

»Grad se može porušiti fizički bombardiranjem, ali grad se može rušiti i polako uklanjanjem urbanog sjećanja. Subotica sve više, gradnjom bezvrijednih četverokat-

nih zgrada s prizemljem i potkrovljem, koje svuda niču kao gljive poslije kiše, gubi svoj karakter i identitet. Bit ćemo slični Novom Sadu, da ne kažem Beogradu ili nekim drugim gradovima«, kaže Szabó.

Početkom 19. stoljeća Subotica i u europskim okvirima prednjači u primjeni suvremenih konstrukcija i materijala u građevinarstvu. Primjerice, betonska konstrukcija krova srušenog kazališta izgrađena je 1904. godine, što je u to vrijeme bila najsuvremenija tehnologija. Takve suvremene tehnologije primijenjene su u izgradnji Gradske kuće, Sinagoge i kod mnogih drugih objekata, kroz čiju se arhitekturu ogleda gospodarska moć grada s početka 20. stoljeća. Subotica je u to vrijeme u Ugarskoj jedan od tri najveća grada, iza Budimpešte i Segedina. Nakon Drugog svjetskog rata, u kojemu su mnogi europski gradovi i povijesni dijelovi gradova potpuno stradali u bombardiranju, vodila se velika stručna rasprava vrijedi li im vraćati prijašnji izgled ili treba ići tečevinama moderne arhitekture. Mnogi gradovi, poput Budima ili Varšave, odlučili su vratiti prvobitni izgled gradovima, zgrada po zgrada je rekonstruirana, prije svega fasade, dok je unutrašnjost opremana suvremenim sadržajima i materijalima.

Zgrada bivšeg kina »Zvezda«

Raichlove zgrade u Ulici Vase Stajića

Nedavna izjava direktora Međupćinskog zavoda za zaštitu spomenika Géze Vassa da bi dvije subotičke obiteljske kuće građene u stilu secesije, a projektirao ih je arhitekt Ferenc Reichl, uskoro mogle biti srušene, izazvalo je negativne reakcije u gradu. Bivši glavni gradski arhitekt Zsombor Szabó kaže:
»Nigdje se u Europi ne provodi ovakva praksa kao kod nas, ovo što se radi je anarhija.«

ZASTARJELE IDEJE

»Subotica je imala sreću da je prošla bez većih bombardiranja i rušenja, ali smo je zato poslije Drugog svjetskog rata počeli rušiti mi, arhitekti i urbanisti, vođeni već tada zastarjelim idejama arhitekta *Le Corbusiera* da je bezvrijedno sve što je staro. Zapravo na toj liniji i sada govori Géza Vass kada priča o arhitektonski (ne)

vrijednim objektima. Za mene je jedan Reichlov projekt arhitektonski tisuću puta vredniji od onoga što se sada podiže po gradu, od tih stanova koji su očajni i nefunkcionalni, a ni likovno ne upotpunjuju grad. A da je moguće napraviti novo u susjedstvu starih objekata, primjer je nekadašnja zgrada Standard konfekcije, koja je izraz moderne arhitekture i savršeno se uklapa u okolicu. Takva je zgrada i *Adama Vasa* kod Sarićevog spomenika savršeno uklopljena s gradskom palačom gdje je sada »Ravel«, dakle moguće je, samo treba znati i htjeti.

Tu peterokatnicu, koja je uz Reichlovu kuću u Ulici Vase Stajića nikla prije nekoliko godina, ja bih dignuo u zrak, a kad-tad će se to i desiti. Primjerice, u Engleskoj u Birminghamu osmokatnice i višekatnice se sada ruše jer nitko neće stanovati u njima. I kod nas će proći ovo vrijeme neke konjunktura i za 20 godina nitko neće htjeti stanovati u tim bezveznim stanovima, i što ćemo onda s tim? Na Zapadu se čuvaju i rekonstruiraju čak i stare industrijske hale. U Americi je, primjerice, bivša tvornica konzervi pretvorena u fenomenalan centar shoppinga i

zabave. Što dobivamo time kada porušimo? Zašto se od te dvije zgrade ne naprave ekskluzivne vile, netko možda želi stanovati u središtu grada u vili pa nek uloži novac i kupi«, predlaže Szabó.

»Neki nesposobni urbanisti sada su zamislili kako će tamo otvoriti neku široku prometnicu, ali kuda će ta široka prometnica voditi? I nije to jedini problem. Zgrada kina Zvezda ranije je imala vlasnika i kako je onda moga biti prodana? Sada ju je novi vlasnik toliko izmijenio da je više ne vrijedi čuvati, ali tko mu je dopustio da je izmijeni? Zbog onog monstruma Galerije dvije zaštićene zgrade su srušene i što smo dobili – jednu praznu ljušturu u kojoj se ne dešava ništa, prazne prodavaonice i uredi. Isto sad *Tomislav Karadžić* vrši pritisak jer hoće proširiti otvore na objektu pokraj hotela Gloria, a Géza Vass kaže da su ti otvori nepodobni i zastarjeli. Što fali tim lijepim vratima na jedinom objektu iz doba baroka koji slični nečemu? Što i koga onda Zavod za zaštitu štiti i čije interese? Ako Géza Vass u Zavodu ne može ništa ili ne smije, neka odstupi i pusti nekog drugog da radi«, ističe Szabó.

Na pitanje – je li moguće da

ama baš nitko u Subotici ne može zaustaviti rušenja, Szabó kaže:

»Asocijacije arhitekata i urbanista ne funkcioniraju, jer svatko tko radi u urbanističkom zavodu uvjetovan je zaposlenjem, ako ne pristaje na ono što se od njega traži – leti s posla. Privatni projektanti također moraju ići za poslom i zaradom, pa rade ono što im se kaže. S druge strane, građevinarstvo je uvijek najbolji način da se ilegalno stečeni kapital ubaci u legalne tokove, a onda netko tko danas ima novca misli da može raditi što god hoće, što nije istina ili ne bi smjelo biti, ali takve stvari trebaju biti sustavno riješene. A onda treća karika je politika. Savez vojvodanskih Mađara se ponašao bahato, *József Kasza* je zamislio da treba srušiti kazalište i nitko nije smio ni pisnuti jer je sve gazio, i ja sam smijenjen zbog toga što sam se usprotivio. Sada je opet sve u rukama Demokratske stranke, njihovi članovi su direktori u Zavodu za urbanizam i u Zavodu za zaštitu spomenika, na čelu Povjerenstva za planove je *Nebojša Janjić* iz DS-a, gradonačelnik je iz DS-a. I tko će sad unutar stranke reći – ljudi, ovo što radimo ne valja?«

S. Mamužić

Poduzeća za izradu reklamnih materijala, nakita, ukrasnih kutija, prikupljanje sekundarnih sirovina, servis i održavanje računala i računalne opreme, proizvodnju ručica od drveta – neka su od 15 poduzeća otvorenih u Politehničkoj i Tehničkoj školi u okviru programa omladinskog poduzetništva. Što su sve srednjoškolci realizirali u proteklih godinu dana, od kada je započet projekt, moglo se vidjeti na Sajmu učeničkog poduzetništva

prošloga tjedna u Tehničkoj školi. Na improviziranim štandovima opremljenim različitim proizvodima, reklamnim materijalima, te vizit-kartama mladih poduzetnika, uzavrelu sajamsku atmosferu upotpunjavao je i veliki broj zainteresiranih posjetitelja.

Jedno od poduzeća je i »Ligh in the dark« koje se bavi izradom ukrasnih lampi, a osnovalo ga je pet djevojaka, učenica četvrtog razreda visokogradnje u Politehničkoj školi.

Poslovne ideje u školi

U Tehničkoj školi održan je Sajam omladinskog poduzetništva na kojemu je predstavljeno 15 učeničkih poduzeća osnovanih u toj i Politehničkoj školi

»Za izradu smo koristile gazu i tanke željezne žice koje se mogu lako oblikovati u različite forme. To nisu materijali koji se teško nabavljaju, ali u tome su nam pomagali i roditelji. Gazu smo bojili bojama za tekstil, što je tehnika koja nam je poznata. Napravile smo sigurno dvadesetak lampi, prodavale smo ih na školskom sajmu, a kupovale su ih i naše školske drugarice za rođendanske darove. To je biznis koji se može isplatiti«, kaže *Betina Bosilko*, jedna od vlasnica poduzeća.

Njezin školski kolega *Igor Ardalić* dio je tima koji je osnovao IMB poduzeće, koje je na tiskanom letku predstavljeno kao »najprofesionalnija i najpovoljnija izrada školskih klupa u Subotici«.

»Školske klupe su jako potrošni predmeti i mislim da ih možemo prodati, samo se trebamo malo reklamirati. Ima nas troje u poduzeću, a do sada smo napravili dvije klupe, ali to je samo uzorak. Ako netko naruči možemo ih napraviti još. Izrada nije skupa – materijal košta 3,5 tisuće dinara, a klupe prodajemo po 4,5 tisuća. Škola baš i nije zainteresirana za kupovinu, ali potruditi ćemo se da ih zainteresiramo«, kaže Igor Ardalić s uvjerenjem u veliku moć marketinga.

»Tintura« je još jedno učeničko poduzeće specijalizirano za ukrasno oslikavanje predmeta od

stakla. *Ana Zarić* objašnjava kako prodaja ide dobro jer uvijek ima zainteresiranih kupaca.

»Bili smo na različitim izložbama, na Paliću na Berbanskim danima i prodali smo oko 70 posto onoga što smo do sada napravili, a ima i onih koji traže da im posebno oslikamo baš njihove predmete, donesu ih i mi im po želji napravimo nešto. Naše poduzeće će živjeti do kraja travnja jer onda završavamo srednju školu, ali slikanje na staklu je naš hobi tako da vjerujem da ćemo nastaviti s poslom, ali ne više kroz poduzeće.«

Cilj ovog projekta bio je mlade potaknuti da samoinicijativno pokrenu neki svoj biznis, a oni su kroz godinu dana učili kako pokrenuti poduzeće, što je sve potrebno za njegovo osnivanje, kako napraviti biznis plan, kako prodati neki proizvod ili uslugu, i na kraju kako sve to i zatvoriti. Projekt je inicirala vlada Kraljevine Norveške, u Srbiji se on provodi od 2003. godine, a podržali su ga ministarstva ekonomije i prosvjete, Republička agencija za razvoj malih i srednjih poduzeća, te lokalna samouprava. Sa svojim proizvodima i uslugama srednjoškolci će se predstaviti i na Beogradskom sajmu u travnju, a time će ovaj projekt biti i završen.

S. Mamužić

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

»VICTORIA GROUP« NOVI VLASNIK »ZORKE«

U posjedu prazne tvrtke

Novosadska kompanija »Victoria Group« postala je novi vlasnik triju tvrtki »Zorke« u stečaju (HI »Zorka«, »Zorka Klotild 1904« i »Zorka Trejd«), koje je kupila za 186 milijuna dinara. Ovom kupovinom »Victoria« je došla u posjed 55 hektara zemljišta, 110.000 četvornih metara pokrivenog prostora, od čega se, prema riječima direktora »Zorke« *Dušana Turkulova*, svega 8000 četvornih metara može koristiti. Također, od cjelokupnog placa svega 45 posto je u ovom trenutku uporabljivo, jer je ostali dio zagađen gipsom, fosforom i muljnim deponijima. Stoga je namjera novih vlasnika najprije financijski i ekološki sanirati gospodarske objekte i očistiti plac, a veći dio starih hala i skladišta bit će srušen.

Turkulov je na konferenciji za novinstvo održanoj povodom

kupovine »Zorke« rekao kako je »Victoria Group« ušla u praznu tvrtku, jer su stečajni upravitelji na kilogram rasprodali svu opremu. On je rekao i kako se već od ljeta planira početi s rušenjem sadašnjih objekata, potom će se raditi studija o procjeni utjecaja na okoliš, te da bi ovaj prostor najdulje za dvije godine trebao biti pripremljen kao industrijski park za laku industriju, trgovinu, logističke centre, skladišta i slično. U sanaciju terena, tvorničkih zgrada i okolice bit će uloženo oko dva milijuna eura.

Kako bi u opremanje nove lokacije ušla s nekretninom koja nema nikakvih opterećenja, »Victoria Group« se za 24 bivša radnika »Zorke« odrekla kuća, stanova i placeva koje im je tvrtka svojedobno dodijelila, a bili su u postupku otkupa. Novi vlasnik je dobio i »Zorkino« odmaralište na Krku,

ali Turkulov kaže da u svezi s ovim objektom tek predstoji sudski postupak s Hrvatskom.

»Victoria Group« je najveća domaća privatna agrobiznis kompanija koja se bavi proizvodnjom jestivog ulja, gnojiva, veterinarskih proizvoda, hrane i lijekova za životinje, kao i poslovima vezanim uz logistiku u tom sektoru. Čini je osam kompanija: »Sojaprotein« iz Bečeja, »Viktoria Oil« iz Sida, »Veterinarski zavod« iz Subotice, »Fertil« iz Bačke Palanke, Luka Bačka Palanka, SP laboratorija u Bečeju, »Viktoria Logistic« Novi Sad i »Viktoria Phosphate« iz Bosilegrada. Ova grupa zapošljava 1500 ljudi, a s njom surađuje oko 40.000 domaćinstava, preko 500 zadruga i kooperacija.

Prije godinu dana »Victoria Group« i Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) potpisale su ugovor o uvećanju kapitala te kompanije za 40 milijuna eura, čime je EBRD dobila udio u kapitalu od 24 posto. Inače, »Victoria Group« čest je pokrovitelj humanitarnih projekata, pa je, kako se navodi u materijalu pripremljenom za novinare, u Subotici već sponzorirala gradonačelnikov projekt za rampe koje će invalidima omogućiti ulazak u javne objekte grada.

S. Mamužić

POLITEHNIČKA ŠKOLA DOBILA MANJI POSAO NA IZGRADNJI ZAOBILAZNICE

Srednjoškolci na ipsilon kraku

Učenici u školskoj radionici izlijevaju betonske stupiće koji će biti korišteni za obilježavanje ekspropiriranog zemljišta

Na jednom od najvećih infrastrukturnih poslova – izgradnji zaobilazne ceste oko Subotice – posao je dobila i subotička Politehnička škola. U školskoj radionici učenici izlijevaju betonske stupiće koji se koriste za obilježavanje ekspropiriranog zemljišta na tzv. ipsilon kraku.

»To je prvi posao koji radimo kao građevinska tvrtka i prvi je put Politehnička škola konkurirala na tenderu i dobila posao«, kaže *Slavko Duvnjak*, koordinator praktične nastave na građevin-

skom odsjeku Politehničke škole. »Radimo stupiće u dvjema debljinama, 10x10 i 15x15, duljine po 50 centimetara, kojih ukupno treba 4650 komada. Pratimo geodetsku tvrtku Geogon, koja obilježava čestice najprije drvenim stupićima, a mi onda idemo za njima i ukopavamo betonske. Na ovaj posao potaknuli su nas i nagovorili nadležni iz lokalne samouprave, ali mislim da je perspektiva svih stručnih škola da će određeni dio novca morati same zaraditi. Mislim da ćemo uspješno završiti

posao. Za sada smo izbetonirali 80 posto stupića, i do 16. ožujka završit ćemo kompletno izlijevanje a onda idemo van ukopavati ih. Budući da to ne možemo sami, našli smo podizvođača, veliku građevinsku tvrtku Javornik, koji su nam dali materijal, šljunak i napravljenu armaturu, a poslije ćemo skupa s njima uposliti i našu djecu da to postavimo na terenu, premda mislim da će učenike malo teško biti nagovoriti na takav posao, jer to je atar, zemlja, i zato smo morali tražiti podizvođača jer se posao

mora završiti. Nadam se da ćemo biti uspješni i da ćemo biti zadovoljni i mi i grad.«

Betonske stupiće u školskoj radionici prave učenici 2. i 3. razreda majstorskih odjela, u okviru praktičnog dijela nastave, a ponekad se radi i produženo. Profesor Duvnjak kaže kako škola učenicima za taj rad jedino može sa sigurnošću obećati besplatne maturske večeri, a možda i neki novac ako stigne prije završetka školske godine.

S. Mamužić

Suprotstavljavanje mađarizaciji

Početak 19. stoljeća u Hrvatskoj su obilježila dva povijesna paralelna procesa koja su svoj vrhunac doživjela 1847.-48. godine: sve jača težnja Mađarske za mađarizacijom Hrvatske, te hrvatski narodni preporod.

Hrvatski narodni preporod koji jača nacionalnu svijest stvaranjem jedinstvenog književnog jezika, kulturnih institucija i želi ujedinjenje Hrvatske s Vojnom krajinom i Dalmacijom, nalazi se nasuprot mađarskoj politici.

i dobro je poznao želje hrvatskog naroda za ujedinjenjem svih dijelova Hrvatske. Osim toga bio je upoznat s teškim položajem i životom seljaka te proglasom od 25. travnja ukida kmetstvo u Hrvatskoj.

Ban Josip Jelačić u svibnju 1848. godine raspisuje izbore za novi Hrvatski sabor te se 5. lipnja u Zagrebu sastaje prvi zastupnički Hrvatski sabor u kojem nisu sjedili samo plemići i crkveni velikodostojnici nego i predstavnici

mostalnosti Hrvatske nisu po volji ugarskoj vladi koja teži za stvaranjem mađarske države od Karpata do Jadrana, što neminovno vodi do rata između Hrvatske i Mađarske.

ŠTO BOG DA I SREĆA JUNAKA

Mađarska revolucija, koja je izbila u ožujku 1848. godine pod vodstvom *Lajosa Kossutha* i *Sándora Petőfija*, imala je težnju stvoriti samostalnu mađarsku državu, ali politika mađarske vlade nije htjela priznati hrvatsku državnost nego ju je uključivala u Mađarsku, pa je dovela do rata. Hrvatska je Ugarskoj najavila rat 7. rujna. Ban Jelačić je s hrvatskom vojskom i povikom »Što Bog da i sreća junaka« 11. rujna prešao Dravu kod Varaždina i vratio Međimurje Hrvatskoj te nastavio prema Ugarskoj. Nakon ulaska u Ugarsku ban Jelačić saznaje da je 6. listopada u Beču izbila revolucija i da je habsburški vladar s vladom napustio Beč, te kreće s vojskom prema Beču.

Ban Jelačić se kod Beča sukobio s mađarskom vojskom koja je došla pomoći ustanicima i potpuno je porazio te ugušio bečku revoluciju. Za gušenje bečke revolucije Jelačić je odlikovan od strane Bečkog dvora i postaje upravitelj Rijeke i Dalmacije. Tada se Hrvatska, Vojna krajina, Dalmacija, te prostor od Zagorja do Zemuna i Jadranskog mora nalaze pod upravom Josipa Jelačića. Ovaj prostor pod Jelačićevom upravom još nije bio sjedinio Hrvatsku, jer je Jelačić Dalmacijom i Vojnom krajinom zapovijedao kao austrijski general a ne kao hrvatski ban, ali njegova uprava dovela do jačanja nacionalne svijesti za ujedinjenjem.

Nakon gušenja bečke revolucije ban Jelačić sa svojom vojskom i uz pomoć habsburške vojske kreće prema Ugarskoj. U siječnju ulaze u Budim i Peštu,

a kapitulacijom mađarske vojske kod Vilagosa 13. kolovoza 1849. godine ugušena je mađarska revolucija. Nakon gušenja revolucije u Habsburškoj Monarhiji dolazi razdoblje nazvano Bachov apsolutizam nazvano po austrijskom ministru *Alexanderu Bachu*, koji je provodio iznimno centralističku politiku.

NI POD BEČ NI POD PEŠTU

Nakon Bachova apsolutizma na hrvatskoj političkoj sceni oblikuju se dvije ideologije – Narodna stranka pod *Strossmayerom*, koja se zalagala za jugoslavizam u vidu povezivanja svih južnih Slavena u kulturnom i političkom smislu, a nasuprot njoj bila je Stranka prava. Stranku prava (kasnije Hrvatska stranka prava) osnovali su 1861. godine *Ante Starčević* i *Eugen Kvaternik* s ciljem borbe za neovisnu Hrvatsku pod geslom »Ni pod Beč ni pod Peštu«. Suprotstavljali su se i idejama *Strossmayera* o povezivanju južnih Slavena ističući hrvatsku samostalnost.

Habsburški car *Franjo Josip I.* 1867. transformira Habsburšku Monarhiju u Austro-Ugarsku Monarhiju, kako bi smirio sve jače težnje Mađara za samostalnošću. Ovim činom Habsburška je Monarhija podijeljena na dva dijela – austrijski i ugarski, koje vežu osoba vladara, vanjska politika i vojska, dok su svi ostali poslovi zasebni. Ova podjela dovela je do toga da se Hrvatska našla u ugarskom dijelu monarhije, dok su Dalmacija i Istra bili pod austrijskom nadležnošću.

Sljedeće, 1868. za vrijeme bana *Levina Raucha* sklapa se Hrvatsko-ugarska nagodba po kojoj je Hrvatska samostalna po pitanjima uprave, zakonodavstva, nastave, bogoštovlja i pravosuđa, ali je ostao problem u svezi s financijama po čemu Hrvatska nije imala samostalnost. Godine 1881. za vrijeme bana *Ladislava Pejačevića* ujedinjuje se dio Hrvatske koji je činio Vojnu krajinu s Hrvatskom, čime je djelomično ispunjena težnja hrvatskog naroda za ujedinjenjem, jer se Dalmacija još uvijek nalazila izvan okvira Hrvatske.

Hrvatska u sklopu Austro-Ugarske

JOSIP JELAČIĆ POSTAJE BAN

U Zagrebu 25. ožujka 1848. godine Narodna stranka saziva Narodnu skupštinu na kojoj donosi »Zahtjevanje naroda« – politički program čije su glavne točke ujedinjenje Hrvatske, postavljanje *Josipa Jelačića* za hrvatskog bana i samostalnost Hrvatske. Sve točke »Zahtjevanja naroda« vlada u Beču je odbacila, osim one koja se odnosi na postavljanje *Josipa Jelačića* za hrvatskog bana. Tim činom Josip Jelačić staje na čelo hrvatskog naroda i igra presudnu ulogu u suprotstavljanju mađarizaciji.

Josip Jelačić rođen je 1801. godine u Petrovaradinu. Prije postavljanja za hrvatskog bana već je bio pukovnik u Vojnoj krajin

Spomenik Anti Starčeviću na istoimenom trgu u Zagrebu

građana i zastupnici Vojne krajine. Sazivanje Hrvatskog sabora i njegove odluke o jedinstvu i sa-

Aktivnosti na političkom i gospodarskom planu

Prva redovita skupština Podružnice DSHV-a Srijem održana je 25. veljače u Srijemskoj Mitrovici. U radu sjednice održane u Hrvatskom domu, osim delegata i članova stranke, sudjelovali su i gosti iz Subotice, Sombora i Bačkog Monoštora. Nazočnima se prvi obratio predsjednik Podružnice Srijem *Andrej Španović*, koji se

nije. Potpisivanje ovog protokola označilo je početak suradnje Vukovarsko-srijemske županije i srijemskih općina na gospodarskom i kulturnom planu. Prigodom potpisivanja protokola župan Vukovarsko-srijemske županije *Božo Galić* istaknuo je, prema Španovićevim riječima, kako je bitno da hrvatska nacionalna manjina bude uključena u suradnju,

nitosti u Petrovaradinu i Subotici. Ta je ekskurzija organizirana uz pomoć DSHV-a i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Beogradu i bila je besplatna. Podružnica Srijem također je aktivno sudjelovala u prikupljanju potpisa za preregistraciju stranke i angažirana je na formiranju posebnog biračkog popisa za neposredne izbore za Hrvatsko

rektora Centra za kulturu Sirmiumart *Damir Pismestirović* i član Gradskog vijeća zadužen za kulturu, obrazovanje i pitanja nacionalnih zajednica *Zlatko Načev*. Oni su istaknuli važnost DSHV-a za hrvatsku zajednicu u Srijemskoj Mitrovici. Na kraju sjednice nazočnima su se obratili i *Dužo Runje*, *Mato Groznica*, *Mata Matarić* i predsjednik DSHV-a *Petar*

Zlatko Načev, Andrej Španović, Damir Pismestirović i Petar Kuntić

Skupština u Hrvatskom domu

osvrnuo na rad stranke u Srijemskoj Mitrovici. Istaknuo je kako je od osnivanja 2. listopada 2009. godine, Podružnica Srijem aktivno sudjelovala u političkom životu Srijemske Mitrovice. Posebice je naveo potpisivanje protokola o suradnji između srijemskih općina i Vukovarsko-srijemske župa-

a kao primjer naveo je Srijemsku Mitrovicu.

Sudjelovanje DSHV-a u životu hrvatske zajednice započelo je organiziranjem ekskurzije za djecu koja pohađaju fakultativni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kada su djeca posjetila hrvatske zname-

nacionalno vijeće. U svezi s formiranjem posebnog biračkog popisa Andrej Španović je istaknuo problem loše informiranosti ljudi, kašnjenja promidžbenog materijala i rijetkog emitiranja spota na televiziji.

Nazočnim su se delegatima i gostima obratili i zamjenik di-

Kuntić. U svojim su obraćanjima naglasili važnost očuvanja hrvatske zajednice i sudjelovanje Hrvata u političkom životu Srijema. *Siniša Skenderović* i *Marijana Čović* govorili su o važnosti rada s mladeži i uključivanju žena u rad DSHV-a.

D. Š.

U PETROVARADINU ODRŽANA GODIŠNJA IZBORNA SKUPŠTINA HKPD-A »JELAČIĆ«

Josip Pokas predsjednik i u novom mandatu

Članovi HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina za svog su predsjednika ponovno izabrali dosadašnjeg – *Josipa Pokasa*. Na godišnjoj skupštini, koja je ujedno bila i izborna, izabrani su i novi članovi Upravnog odbora i Nadzornog odbora. Skupština je održana u četvrtak, 25. veljače, u prostorijama crkve sv. Jurja u Petrovaradinu, a u njenom je radu sudjelovao veliki broj članova i gostiju.

Predsjednik udruge Josip Pokas iznio je izvješće o radu i stanju, a potom je pročitano financijsko izvješće i izvješće Nadzornog odbora. Pokas je zahvalio svim institucijama na pomoći, a posebice Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine, Gradu Novom Sadu i svim ostalim donatorima.

A. Jukić-Mandić

U NOVOM SADU ODRŽANA SKUPŠTINA HKUPD-A »STANISLAV PREPREK«

Marijanu Sabljaku novi mandat

Članovi redovite godišnje skupštine HKUPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada dosadašnjem su predsjedniku *Marijanu Sabljaku* povjerili novi mandat na čelu udruge. Skupština je održana u subotu, 20. veljače, u prostorijama ove udruge. Raspravljalo se o postignutim rezultatima u 2009. godini, kao i mogućnostima unapređenja rada društva i načinima i izvorima financiranja u 2010. godini.

Usvojen je i novi statut, usklađen s novim Zakonom o udruženjima, kao i plan i program rada za 2010. godinu. U skladu s odredbama zakona izabrani su i novi članovi Upravnog i Nadzornog odbora, kao i predsjednik i potpredsjednik udruge. HKUPD je trenutačno angažiran na više polja, između ostalog i na kazališnom komadu »Atentator« prema drami *Tomislava Zajeca* i na pripremama za predstojeće »Preprekovo proljeće«, kao i na razvijanju programa u dječjim sekcijama.

M. S.

USKORO POČINJE OBNOVA ŽUPNE CRKVE U ŠIDU

Vraćanje prvobitnog izgleda

Na inicijativu župnika vlč. Nikice Bošnjakovića uskoro bi trebala početi obnova župne crkve Presvetog srca Isusova u Šidu. Od kako je došao za župnika u Šid, vlč. Nikica je puno toga uradio za ovu župu, te za filijale u okolici Šida. Prošle je godine postavljena kapelica s Isusovim kipom ispred crkve, izbetonirana okolica crkvene zgrade, popločan prilaz crkvi, kupljena je kuća u ne-

posrednoj blizini crkve gdje će biti vjeronaučna dvorana, knjižnica, te hrvatski dom.

Najveći uspjeh župnika je u tome što je s njegovim dolaskom sve veći broj djece i mladih koji redovito dolaze na svete mise i vjeronauk. Tako sada na svakoj nedjeljnoj misi ima desetak ministranata, a na vjeronauku ih je barem dvostruko više.

Rimokatolička crkva u Šidu je

stradala koncem Drugog svjetskog rata kada je miniran toranj i krov crkve. Obnovljena je pedesetih godina i takav izgled ima i sada. Generacije šidskih katolika žele da se crkvi vrati prvobitan izgled, ali do toga do sada nije došlo. Na župnikovu inicijativu i veliko zalaganje, radovi na rekonstrukciji tornja trebali bi početi nakon Uskrsa. Veliki broj šidskih vjernika, ali i onih iz inozemstva, svojim prilozima po-

mažu da se skupe sredstva za ovaj projekt. U tu je svrhu otvoren i račun u Vojvodanskoj banci, gdje svi koji to žele mogu uplatiti novac.

Cilj je crkvi vratiti izvorni izgled iz 1932. godine kada je i posvećena. U to su vrijeme u Šidu već postojale grkokatolička, slovačka evangelička i pravoslavna crkva, dok je katolička izgrađena kasnije. Razlog tomu je što je u samom Šidu do druge polovice 19. stoljeća bio relativno mali broj rimokatolika. Kako je broj katolika rastao ukazala se potreba za crkvom. Nakon završetka crkvene zgrade i njenog posvećenja 1932. godine, Šid je u početku bio filijala župe Gibarac, ali je ubrzo formirana samostalna župa Šid, jer je brojila priličan broj vjernika. Koncem 19. i početkom 20. stoljeća rimokatolički vjernici u Šidu su bili pripadnici raznih naroda, a dominirali su Nijemci, Hrvati i Mađari. Vremenom se broj Nijemaca i Mađara smanjivao, a osobito Nijemaca nakon Drugog svjetskog rata, kada ih je tadašnji režim gotovo sve protjerao. Danas su među rimokatolicima dominantni Hrvati, koji čine preko 90 posto svih rimokatoličkih vjernika na ovom području.

Igor Kušeta

MIROSLAV LEČER, PREDSEDNIK DRUŠTVA HRVATSKE MLADEŽI ZEMUNA

Omasovljavanje kao prioritet

Društvo hrvatske mladeži Zemuna osnovano je 12. travnja 2007. godine, a inicijativa je potekla od ideje da se u Zemunu otvori klub za mlade u prostorijama župnog ureda koji bi bio središte okupljanja mladih Hrvata u ovom gradu. O radu ove udruge razgo-

varali smo s njenim predsjednikom Miroslavom Lečerom.

Što je do sada ostvareno od planova?

Prve godine po osnivanju mladi su sami sređivali svoje prostorije i dogovorili se da se sastaju jednom do dva puta tjedno u cilju druženja i boljeg upoznavanja. Godišnjice društva obilježavane su svečano uz sudjelovanje zbora kojeg su mladi formirali i uz prigodan program na kome su nazočili i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske. Dana 23. svibnja 2009. mi smo u dogovoru sa Zajednicom Hrvata Zemuna i Knjižnicom i čitaonicom »Ilija Okrugić« uoči zemunskog proštenja ugodili Malu scenu Hrvatske čitaonice iz Subotice, čiji su članovi izveli predstavu »Skupština na čoški«. Tijekom

2009. nogometna ekipa društva sudjelovala je na četiri turnira koje su organizirala hrvatska društva u Srijemu, a članovi naše udruge su i sami organizirali turnir na kome su sudjelovala hrvatska društva iz Petrovaradina, Slankamena, Golubinaca, Rume, Subotice i, naravno, Zemuna.

Je li Društvo hrvatske mladeži Zemuna imalo problema tijekom djelovanja?

Naš je najveći problem omasovljavanje. Problem je kako doći do svih onih koji se osjećaju Hrvatima, a nisu čuli za naše društvo. Za sada je jedina mogućnost ta da se društvu priključuju ljudi koji dolaze u crkvu ili da sadašnji članovi, kojih trenutačno ima oko četrdesetak, pozovu svoje prijatelje da se druže. Što se tiče lokalnih vlasti,

s njima nemamo gotovo nikakvu suradnju. U prilog tome govori činjenica da lokalne vlasti nigdje ne spominju da postoje hrvatska društva u Zemunu, a samim tim naše društvo nema njihovu financijsku potporu, koja je u ovoj situaciji kakva jest – neophodna.

Planovi?

U planu nam je pokušati omasoviti naše društvo i članovima pružiti zanimljive sadržaje. Trebalo bi raditi na tome da ljudi čuju da naše društvo postoji, jer smo na teritoriju Beograda jedino društvo s hrvatskim predznakom koje okuplja mlade. Također nas čeka preregistracija, koja mora biti realizirana do kraja ove godine, kao i svi sadržaji slični onima koji su do sada obilježili rad udruge.

D. Lukinović

KARMELIĆANSKA CRKVA U SOMBORU – PROSTOR I ZA KONCERTE

Veličanstveni zvuci najvećih orgulja u zemlji

Iznimno lijepe, bogate i velike orgulje izrađene su 1925. godine u radionici »Caecilia« u Salzburgu

Karmelićanska crkva u Somboru, trobrodna bazilika neoromaničkog stila koja je nastajala kroz dugi niz godina, od 1828. do 1904. godine, u skladnoj cjelini sa samostanom čini i skladnu cjelinu s najljepšim somborskim parkom u središtu grada.

Njenu unutrašnjost krasi velike orgulje, treće po veličini u bivšoj Jugoslaviji, a nakon raspada zemlje prve u Srbiji.

TEŽAK PUT DO ORGULJA

Do orgulja za ovu prekrasnu crkvu nije bilo lako doći, te su braća karmelićani svojevremeno krenuli u akciju prikupljanja sredstava za njihovu kupovinu. Sav do tada prikupljen novac propao je tijekom Prvog svjetskog rata, ali poslije rata ponovno je organizirana akcija prikupljanja. Osobito su aktivni bili o. *Ambrozije Bašić* i o. *Albert Galović*, kao i Odbor za izgradnju velikih orgulja. Konačno, 1925. godine izrađene su, za ondašnje vrijeme i okolnosti, iznimno lijepe, bogate i velike orgulje. Rađene su u radionici »Caecilia« u Salzburgu po preporukama prof. *Josefa Geyera* na bazi »Pokreta za reformu gradnji orgulja« dr. *Alberta Schweitzera*, dok je intonaciju uradio *Hans Mauracher*. Budući da su prebrođene financijske poteškoće zahvaljujući daru mnogobrojnih somborskih vjernika, orgulje su blagoslovljene 14. veljače 1926. godine, a dan kasnije pregledao ih je čuveni prof. *Franjo Dugan*. Izgrađene su na čast svetoj Maloj Tereziji.

Orgulje imaju tri manuala i pedale, 43 zvučna registra i pomoćne registre, kopule, »crescendo« vijak, žaluzije, 3180 svirala, odnosno piskova. Zvuk instrumenta je izvanredan, sjajan i pun. Pneumatski sustav, koji je u ono doba smatran veoma savršenim, danas pokazuje određene slabosti budući

da se orgulje nisu mogle redovito održavati zbog visokih troškova i materijalnih neprilika uzrokovanih čestim ratovima u prošlom stoljeću. Za veliku i temeljitu popravku pneumatskog sustava osobito je zaslužan o. *Vilko Dorotić*, a njemu treba pridodati imena ljudi poput *Anne Weber*, *Gyule Holpert*, *Gyorgya Taborija*, o. *Mate Miloša*, s. *Felicije Horvatić*, prof. *Valerije Utaši* i *Lidije Tabori Paleka*, koji su svojim sviranjem njegovali ljepotu liturgijske glazbe na ovim veličanstvenim orguljama.

PRAVI PROSTOR ZA KONCERTE

Na njima je za potrebe bogoslužja sviralo više stalnih orguljaša, ali su i drugi umjetnici održavali prigodne koncerte. Nastupi solista na orguljama, kao i nastupi raznih zborova i orkestara nerijetko se priređuju u ovoj crkvi zbog njene dobre akustike. Posljednji takav koncert priređen je krajem siječnja kada je nastupio Komorni zbor Collegium Musicum Catholicum iz Subotice. Pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine koncert je organizirao karmelski samostan u Somboru. Cilj koncerta bio je promovirati novi mali pozitiv – orgulje kojeg su karmelićani dobili na dar iz Češke, a sada je postavljen u svetištu. Riječ je o malom pozitivu s četiri registra koji je osobito pogodan za komorno muziciranje, pa je i program bio tako prigodno koncipiran. U programu su uz Komorni mješoviti zbor Collegium Musicum Catholicum sudjelovali i glazbenici, pa je tako orgulje svirao *Kornelije Vizin*, flautu *Noemi Toth*, violine *Slobodan Stefanović* i *Tamaš Kiss*, a *Viktor Molnar* je bio za violončelom. Koncertom je ravnao dirigent *Miroslav Stantić*.

Z. Gorjanac

OKUPLJANJE TAMBURAŠA S OBIJU STRANA DUNAVA

Zimska burza kavanskih svirača

U korizmenom vremenu tamburaši obično nemaju toliko puno gaža kao u ostalom dijelu godine, stoga izaberemo jedan »lijeni« dan kao što je ova srijeda, da svatko pokaže što zna, da se razmjene iskustva i da se nauči nešto novo, kaže »glavni krivac« ovog tamburaškog okupljanja Vladimir Škrobo Baja

Naše odredište bilo je baranjsko selo Karanac smješteno na južnim padinama Banske kose, koje od davnina stoji između Kneževih Vinograda i Belog Manastira. Selo udaljeno dvadesetak kilometara od Dunava broji nešto više od 1000 stanovnika. Sa svojih osam ulica drugo je mjesto po veličini u općini Kneževi Vinogradi i na vrhu je ljestvice etno turizma u Baranji.

Ovo selo jednostavno odiše prošlim vremenima, što dokazuje veliki broj tradicionalnih kuća specifičnih za panonske krajeve, s okućnicama ukrašenim etno elementima. Već na samom ulasku u selo mogu se primijetiti stari plugovi, drvena korita, stara kola i druge stvari iz prošlosti koje mještani čuvaju kao najvrednije relikvije.

LIJENI DAN ZA TAMBURAŠE

U Karanac smo došli radi okupljanja tamburaša s obiju strana Dunava, koji su u etno restoranu »Baranjska kuća« prepoznali ambijent kao stvoren za njih i njihovu glazbu. Naizgled sasvim obična kuća, koja se stapa u redu drugih isto tako običnih seoskih kuća, ipak govori jednu nesvakidašnju priču.

Već s ulice čujemo tamburaše. Ulazimo. Veliko društvo, tambure u rukama, tambure na zidovima, bežeći u kutovima i banda koja zabavlja društvo. Na stolovima lijep crven kulen, kobasica, sir i vino kao dukat žuto. Glazba prestaje, a tambure preuzima druga banda. Glazba opet kreće, stil malo drukčiji od prethodne. Sve to snimaju televizijske ekipe, a tamburaši svirajući ne kriju zadovoljstvo i neki blagi ponos koji se lako može očitati na licima. Dolazi čovjek s crnim šeširom i nakratko prekida glazbu. Poziva predstavnike svake tamburaške bande da se jave kod kuharice, preuzmu ribu, potpale vatru i pristave kotliče, jer možda će kiša. To je Vladimir Škrobo zvaniji Baja, vlasnik »Baranjske kuće« i glavni »krivac« okupljanja tamburaša. Pitamo ga o čemu je riječ i što se to ovdje događa.

»Ovo je zimska burza kavanskih svirača«, započinje priču Baja. »Tu se druže glazbenici koji su ovdje svirali, ali ovo je prigoda da se pokažu i oni koji ovdje nikada nisu svirali. U korizmenom vremenu tamburaši obično nemaju toliko puno gaža kao u ostalom dijelu godine, stoga izaberemo jedan »lijeni« dan kao što je ova srijeda, kada nitko od njih nema posla. Prigoda je to da svatko pokaže što zna, da se razmjene iskustva i da se nauči nešto novo. Bit ove priče je ustvari jedno dobro druženje«, govori nam Vladimir Škrobo Baja nakrivljujući svoj prepoznatljivi crni šešir.

Odlazimo na ljetnu terasu. Upravo svira romski bend »Đelem Đelem«. Nakon završetka njihovog dijela svirke prilazimo frontmenu ovog sastava Darku Đurđeviću. Njegov je sastav iz Belog Manastira. Vidno raspoložen govori nam kako je lijepo kada se tamburaši

ovako druže i kako je šteta što ovakvih tamburaških skupova nema češće.

»Baja nas već treću godinu okuplja u »Baranjskoj kući«. Bio sam na svakoj dosadašnjoj fešti i primjećujem kako nas je iz godine u godinu sve više. Ovdje su orkestri iz Baranje, Slavonije i iz Bačke. Družimo se uz dobru priču, paprikaš, vino i onako kako najbolje znamo – uz dobru svirku«, kaže Darko Đurđević.

SVE DO ULICE ZABORAVLJENOG VREMENA

Na red dolaze tamburaši iz Bačke. Tu su članovi nekadašnjih »Bereških tamburaša« i »Zlatni zvuci« iz Sombora. Neki sastavi imaju članove s jedne i s druge strane Dunava. Svirka se »zakuhava« kao riba u kotlićima. Prilazimo Marku Leriću, basprimašu i vodi negdaš-

njih »Bereških tamburaša«. Pitamo ga zašto je naziv ovog okupljanja zimska burza kavanskih svirača.

»U ovom još uvijek zimskom, korizmenom vremenu mi glazbenici nemamo toliko posla kao tijekom ostalog dijela godine. Na neki način ovdje se svojom svirkom nudimo i »rasprodajemo« zainteresiranim konzumentima tamburaške glazbe, otuda i naziv zimska burza«. Marko je zaključio, kao i ostali naši sugovornici, da je ipak bit svega ovoga dobro druženje.

Ljuljaju se kotlići, a riba je skoro gotova. Svatko kuha na svoj način, ali velike filozofije nema. Riba (ovoga puta šaran i štika), luk, sol, lijepa crvena paprika i naravno odgovarajuća vatra je sve što je potrebno za dobar fiš. Ipak, svaki paprikaš je po okusu različit, ali svaki na svoj način jednako dobar. Baš kao i glazba. Svaka pjesma je jednako dobra, ali je ipak svaki sastav odsvira na svoj način. Zamirisao fiš i zazvonile žice sve do ulice zaboravljenog vremena u kojoj se nalaze stari ambari i prostori za već pomalo zaboravljene zanate. Tu je grnčar, klompar, kovač, stolar, tu je i stari mlin i ledara. Sve ovo je Baja godinama prikupljao ne bi li u prostranom dvorištu dočarao pravo ozračje Baranje i jednostavniji, pa možda i bolji svijet u kojem su živjeli djedovi i bake.

Fiš je gotov, glazba prestaje na nekoliko minuta. A onda sa svirkom kreću sastavi »Lira« iz Osijeka, »Kočije« iz Narda kod Valpova i »Šokačka grana« iz Doboševice, da bi se na koncu svi tamburaši spojili u jedan veliki orkestar i svirali za svoju dušu.

Rijetki su ovakvi susreti s toliko kvalitetnih kavanskih svirača na jednom mjestu. Ovo druženje nije potrajalo do kasno u noć niti do ranih jutarnjih sati, jer ipak je korizma pa i tamburaši imaju mjeru. Iz jedne »lijene« srijede 24. veljače tamburaši se razidoše svatko na svoju stranu, bogatiji za još jedno iskustvo, za još jedno poznanstvo, za još jednu životnu priču iz malog Karanca u Baranji.

Zlatko Gorjanac

Essekerske večeri u Osijeku

Želja nam je bila u ova tmurna i turbulentna vremena potaknuti ljude da izađu iz svojih kuća, da napuste TV-serije i internet i da se međusobno druže, kaže Zlata Živaković-Kerže

S novom godinom, sa siječnjom kao prvim mjesecom u godini, startala je hvale vrijedna inicijativa poznatih Osječana – projekt oživljavanja druženja i prijateljstva nazvan Essekerske večeri, a realiziraju ga u prekrasnom ambijentu osječke Tvrde, u restoranu Müller, vlasnika *Davora Peroševića*. Taj stari ugostiteljski objekt oduvijek je bio okupljalište osječke kreme i umjetničkih duša, pa je novi projekt naišao na odobravanje brojnih ljubitelja cjelovečernjeg druženja uz kavu i štaubirane krafne.

Zlata Živaković-Kerže i Ljerka Antičić

I vaš izvijestitelj imao je prigodu nazočiti dvjema večerima, prije nekoliko tjedana kada je domaćica bila *Ljerka Antičić*, umirovljena novinarka koja još uvijek ima kolumnu u Glasu Slavonije i svake nas nedjelje ponovno iznenadi essekerskim zanovjetanjima, pa mnogi vole reći da baš zbog nje čitaju ovo slavonsko glasilo. Prošloga je četvrtka domaćin bio *Zvonko Penović*, eksteritorijalni Dalmatinac koji voli reći da je Osječanin i da piše, riše i diše poeziju. Zbog njega sam zadobio kompleks niže vrijednosti i dok sam se ranije volio predstavljati kao novinar i pjesnik, odsada kažem samo novinar.

»Želja nam je bila da u ova tmurna i turbulentna vremena potaknemo ljude da izađu iz svojih kuća, da napuste TV-serije i internet i da se međusobno druže, i naj-

prije smo razmišljali o Osječkim večerima, ali je netko natuknuo essekerske, jer Osijek zapravo jest Essek, to je njegov prvi naziv, ako izuzmemo rimsku Mursu«, rekla je *Zlata Živaković-Kerže*, znanstvenica koja skrbi o povijesti Osijeka.

PRIČE LJERKE ANTIČIĆ

A Ljerka Antičić je svakako bila prava osoba koju treba predstaviti na Essekerskim večerima, jer njen prepoznatljiv način pisanja i njene rado čitane kolumne neodoljivo podsjećaju na stari, dobri Osijek.

Ona svojega čitatelja jednostavno vraća u ona stara i dobra vremena, kada se išlo na tanz-balove, elegantno i šarmantno bez pardon-naguravanja. A kako je Ljerka gostovala baš nekako u pokladno vrijeme, podsjetila nas je i na dan kada luda veljača ponese Osječane u fašničko vrijeme vještica i kralbulja, ali i na brojna sijela, prela i dodi lane na divane, jer svaka kocka hoće da se bocka.

Predstavila se Ljerka na radost brojnih poznatih i manje poznatih Osječana, čitala svoje priče i haiku-poeziju, pratili je osječki umjetnici na gitarama.

A onda jedva čekaš da minu dva tjedna, pa da se ponovno ufuraš među te uljučene Osječane, da se barem jedno vrijeme i sam tako osječaš i praviš se važan, mada znaš da si dodoš i da dodoše nitko, nikada i nigdje nije volio. E hvala

Bogu da nisam otišao u Zagreb, tamo bih bio dotepenac.

PJESME ZVONKA PENOVIĆA

Ponovno još jedna prekrasna večer, za pamćenje, a predstavljen je pjesnik *Zvonko Penović*, autor desetak zbirki poezije i još nekoliko knjiga, izuzetan čovjek i poeta koji je zadivio sve nazočne. I gosti su mu bili na visini zadaće pa je sve prštalo od poezije, a stihovi su govoreni iz srca, spontano i zavodljivo, pa je i domaćica *Svjetlana* zadivila mnoge svojom interpretacijom *Zvonkovih* stihova i svojom osobnošću. Dvorana prepuna, tražio se stolac više, a pljesak oduševljenja orio se drevnom Tvrdom do Drave i dalje, sve do Dunava.

»Ovako nešto Osijeku je trebalo, ovo Osijek zaslužuje, jer pomalo gubi svoj identitet. Imam dojam da Osijek u posljednje vrijeme nalikuje željezničkom vagonu ostavljenom na slijepom kolosijeku, pa je nekim putnicima posve svejedno ide li naprijed ili nazad, ili stoji u mjestu«, rekao nam je *Zvonko Penović*.

Zvonko Penović govori svoje pjesme

S poetom se složio i *Velimir Čokljat*, osječki glumac na privremenom radu u Zagrebu. »Ovo je divna stvar, i ja moram Osijek usporediti s Londonom i Parizom, Bečom i Budimpeštom, koji imaju nešto slično, pa i Zagrebom, koji to

u zadnje vrijeme pokušava. Imao sam čast nazočiti trenutku kada je u Parizu u jednom kafiću *Gerard Depardieu* govorio stihove poznatih francuskih pjesnika i to vam je danas moda diljem Europe, ali daleko od te mode je jedan iskon, koji je približen tim ljudima koji kafiće pohode i uživaju u govoru poezije, jer poeziju ne treba recitirati, već govoriti, kako su to radili još *Ujević*, *Vidrić* i da ne nabrajam, i zato sam se odazvao pozivu našega domaćina«.

I *Davor Horvat*, uz Zlatu, organizator ovih večeri, zadovoljan je, jer ovo gradu na Dravi vraća tradiciju na kojoj su odrastale generacije Osječana. »Ovo je prigoda da izvedete poznanike i prijatelje, da se družite i uživate, i mada su vremena teška, uvijek se nađe za kavu i piće. Usporedno radimo na još jednom projektu, više vezanom za dolazeće ljeto, a radi se o uspostavljanju kvalitetnijih odnosa s ljudima, s našim Hrvatima, u Osijeku bratskim gradovima u regiji. Radi se o zajedničkim turističkim rutama, gdje bi učvrstili tu našu suradnju i još čvršće se među-

sobno povezali na jedan kvalitetan način. Ako već ovoga ljeta odrađimo po jednu turu za Suboticu, Osijek, Pečuh i Tuzlu, to je već nešto, barem dobra osnova za još bolje odnose.«

Slavko Žebić

Temeljem članka 64. stavak 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Sl.glasnik RS«, broj 62/06, 69/08 i 41/09) i članka 1. Odluke o određivanju ovlaštenog tijela za provođenje postupka davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini (»Sl. list Grada Subotice« broj 29 /2008) a na temelju suglasnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj: 320-11-09047/2009-06 od dana 3. 3. 2010. godine, gradonačelnik Saša Vučinić je dana 3. 3. 2010. godine donio ODLUKU O RASPISIVANJU JAVNOG OGLASA ZA DAVANJE U ZAKUP POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOJ SVOJINI U GRADU SUBOTICI i raspisuje

O G L A S ZA JAVNU DRAŽBU U DRUGOM KRUGU ZA DAVANJE U ZAKUP POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOJ SVOJINI

I.

- Predmet javnog nadmetanja -

Raspisuje se oglas za javnu dražbu u drugom krugu za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini u Gradu Subotici, u sljedećim katastarskim općinama:

KO	Broj javnog nadmetanja	Površina (ha, ari, m ²)	Početna cijena (din/ha)	Depozit (din)	Razdoblje zakup (god)
Čantavir	0001	3.3083	10.000,00	3.308,30	1
Čantavir	0002	4.5478	10.000,00	4.547,80	1
Čantavir	0003	2.3440	10.000,00	2.344,00	1
Čantavir	0004	1.3930	10.000,00	1.393,00	1
Čantavir	0005	0.3061	11.000,00	336,71	1
Čantavir	0006	0.7965	12.000,00	955,80	1
Čantavir	0007	5.6325	11.000,00	6.195,75	1
Čantavir	0008	0.4761	10.000,00	476,10	1
Čantavir	0009	0.8101	10.000,00	810,10	1
Čantavir	0010	1.0528	12.000,00	1.263,36	1
Čantavir	0011	0.8450	5.500,00	464,75	1
Čantavir	0012	0.7268	11.000,00	799,48	1
Čantavir	0013	0.8666	11.000,00	953,26	1
Čantavir	0014	1.0083	11.000,00	1.109,13	1
Čantavir	0015	0.6439	11.000,00	708,29	1
Čantavir	0016	0.7769	11.000,00	854,59	1
B. Vinogradi	0017	5.4621	6.500,00	3.550,37	1
B. Vinogradi	0018	6.5599	9.000,00	5.903,91	1
B. Vinogradi	0019	2.7773	9.000,00	2.499,57	1
B. Vinogradi	0020	3.3148	9.000,00	2.983,32	1
B. Vinogradi	0021	2.5491	8.000,00	2.039,28	1
B. Vinogradi	0022	0.8562	8.500,00	727,77	1
B. Vinogradi	0023	2.9432	6.500,00	1.913,08	1
B. Vinogradi	0024	1.5250	4.500,00	686,25	1
B. Vinogradi	0025	5.4849	5.500,00	3.016,70	1
B. Vinogradi	0026	1.8258	6.500,00	1.186,77	1
B. Vinogradi	0027	2.2800	6.500,00	1.482,00	1
B. Vinogradi	0028	1.8808	4.500,00	846,36	1
B. Vinogradi	0029	4.4765	8.500,00	3.805,03	1
B. Vinogradi	0030	2.3581	8.500,00	2.004,39	1
B. Vinogradi	0031	0.4636	6.000,00	278,16	1
B. Vinogradi	0032	98.8294	5.000,00	49.414,70	1
B. Vinogradi	0033	8.9859	7.500,00	6.739,43	1
B. Vinogradi	0037	21.2746	3.000,00	6.382,38	1
B. Vinogradi	0043	1.6238	6.000,00	974,28	1
Đurđin	0050	18.5238	6.500,00	12.040,47	1
Đurđin	0051	34.4865	11.000,00	37.935,15	1
Donji grad	0052	5.8052	12.000,00	6.966,24	1
Donji grad	0053	3.5545	12.000,00	4.265,40	1
Tavankut	0072	17.5418	6.500,00	11.402,56	1
Tavankut	0073	11.1764	8.500,00	9.499,94	1
Tavankut	0076	11.8708	5.500,00	6.528,94	1
Tavankut	0077	1.9407	8.000,00	1.552,56	1
Tavankut	0078	6.6000	10.000,00	7.600,40	1
Tavankut	0080	2.1285	10.000,00	2.128,50	1
Tavankut	0081	31.5729	5.000,00	16.562,70	1
Tavankut	0082	39.4776	5.500,00	26.099,92	1
Palić	0090	38.9152	11.000,00	42.806,72	1
Palić	0092	33.2285	11.000,00	36.551,35	1
Palić	0093	28.0055	11.000,00	30.806,05	1
Palić	0094	59.2966	11.000,00	65.226,26	1
Palić	0095	4.3566	11.000,00	4.792,26	1
Palić	0096	3.2782	11.000,00	3.606,02	1
Palić	0097	66.1798	10.000,00	66.179,80	1
Palić	0099	11.7504	2.000,00	2.350,08	1
Palić	0100	17.2244	3.000,00	5.167,32	1
Palić	0101	0.9658	2.000,00	193,16	1
Palić	0102	4.4382	2.000,00	887,64	1
Palić	0103	6.5372	2.000,00	1.307,44	1
Palić	0104	19.4502	4.500,00	8.752,59	1
Palić	0105	21.1319	2.500,00	5.282,98	1
Palić	0106	21.1674	2.500,00	5.291,85	1
Palić	0107	21.2475	2.500,00	5.311,88	1
Palić	0108	21.3658	2.500,00	5.341,45	1
Palić	0109	21.2966	2.500,00	5.324,15	1
Palić	0110	16.7092	2.500,00	4.177,30	1
Palić	0111	6.8907	2.000,00	1.378,14	1
Palić	0112	20.8696	2.000,00	4.173,92	1
Palić	0113	23.0987	6.000,00	13.859,22	1
Palić	0114	23.0716	2.500,00	5.767,90	1
Palić	0115	17.9978	2.000,00	3.599,56	1
Palić	0116	21.5101	4.500,00	9.679,55	1
Palić	0117	19.6154	2.000,00	3.923,08	1
Palić	0118	15.3799	2.000,00	3.075,98	1
Palić	0119	19.5483	2.000,00	3.909,66	1
Palić	0120	13.0867	2.000,00	2.617,34	1
Palić	0121	9.3742	2.000,00	1.874,84	1
Palić	0122	13.0297	2.000,00	2.605,94	1
Palić	0123	14.4047	2.000,00	2.880,94	1
Palić	0124	14.0474	3.000,00	4.214,22	1
Palić	0125	14.9043	3.000,00	4.471,29	1
Palić	0126	13.9846	3.000,00	4.195,38	1
Palić	0127	11.2722	3.000,00	3.381,66	1
Novi grad	0128	10.8462	4.000,00	4.338,48	1
Novi grad	0129	4.2090	2.000,00	841,80	1
Novi grad	0130	0.4336	2.000,00	86,72	1

Novi grad	0131	0.5514	2.000,00	110,28	1
Novi grad	0132	10.8948	2.000,00	2.178,96	1
Novi grad	0133	11.5550	4.000,00	4.622,00	1
Novi grad	0134	5.6985	2.000,00	1.139,70	1
Novi grad	0135	4.7765	4.000,00	1.910,60	1
Novi grad	0136	9.2675	4.000,00	3.707,00	1
Novi grad	0137	22.6580	4.500,00	10.196,10	1
Novi grad	0138	76.5282	2.000,00	15.305,64	1
Novi grad	0139	19.2700	3.000,00	5.781,00	1
Novi grad	0140	19.1817	3.000,00	5.754,51	1
Novi grad	0141	6.7264	3.000,00	2.017,92	1

Licitacijski korak iznosi 500 dinara.

2. Uvid u dokumentaciju: grafički pregled katastarskih čestica po katastarskim općinama i popis parcela po formiranim javnim nadmetanjima (kompleksima), koja su predmet izdavanja u zakup, može se obaviti u zgradi Gradske uprave Subotica, u uredu br. 200 svakog radnog dana od 12 do 14 sati.

Kontakt osoba: Grgur Stipić, tel. 024 626 871.

3. Zemljište iz ovog oglasa daje se u viđenom stanju i zakupac se ne može pozivati na njegove fizičke nedostatke.

4. Obilazak poljoprivrednog zemljišta koje se daje u zakup može se obaviti:

za KO Čantavir, dana 10. 3. 2010. od 9 sati

za KO Palić dana 10. 3. 2010. od 12 sati

za KO Bački vinogradi dana 10. 3. 2010. od 14 sati

za KO Đurđin dana 11. 3. 2010. od 9 sati

za KO Donji grad dana 11. 3. 2010. od 11 sati (MZ Verušić)

za KO Tavankut dana 11. 3. 2010. od 13 sati

za KO Novi grad dana 12. 3. 2010. od 9 sati (MZ Radanovac)

5. Ukoliko nakon raspisivanja oglasa za javno nadmetanje za zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini dođe do promjena površine iz oglasa po bilo kojoj zakonskoj osnovi, daljnji postupak davanja poljoprivrednog zemljišta u zakup bit će proveden samo za tako utvrđenu površinu zemljišta.

6. Sve troškove koji nastanu po osnovi zakupa poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini snosit će osoba koja dobije to zemljište u zakup.

7. Zemljište iz ovog oglasa daje se u zakup isključivo za poljoprivrednu proizvodnju, ne može se koristiti u druge svrhe.

8. Zemljište iz ovog oglasa ne može se davati u podzakup.

II.

– Uvjeti za prijavljivanje na javno nadmetanje –

1. Pravo sudjelovanja u javnom nadmetanju za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini ima:

- pravna i fizička osoba koja je upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

2. Ispunjenost uvjeta za prijavljivanje na javno nadmetanje ponuđač dokazuje originalnim dokumentima, odnosno ovjerenim preslikama i to:

- osobna iskaznica za fizičke osobe, odnosno izvod iz privrednog registra (ne stariji od šest mjeseci do dana objavljivanja oglasa) za pravne osobe

- važeći izvod iz Registra poljoprivrednih gazdinstava

3. Ponuđači su dužni zajedno s prijavom za javno nadmetanje dostaviti dokaz o uplati depozita u točnom dinarskom iznosu navedenom u tabeli iz točke I. ovog oglasa,

za svako javno nadmetanje pojedinačno, na evidentni račun Gradske uprave Subotica s brojem i pozivom na broj navedenim u formularu za prijavljivanje.

4. Svim ponuđačima, osim najpovoljnijem, uplaćeni depozit će se vratiti nakon javnog nadmetanja. Najpovoljnijem ponuđaču depozit će biti uračunat u godišnju zakupninu.

U slučaju da najpovoljniji ponuđač odustane od svoje ponude depozit se ne vraća.

5. Pravna, odnosno fizička osoba koje sudjeluje na javnom nadmetanju, može zakupiti najviše do 100 ha zemljišta koje je predmet zakupa, osim za nadmetanja čija je površina veća od 100 ha.

6. Ukoliko izlicitirana cijena prelazi dvostruki iznos početne cijene, potrebno je da najpovoljniji ponuđač, tijekom nadmetanja, dopuni depozit do 50% izlicitirane cijene.

7. Javno nadmetanje će se održati ukoliko bude pravovremeno dostavljena najmanje jedna prijava.

8. Pravo sudjelovanja u javnom nadmetanju za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini u prvom i drugom krugu *nemaju* pravne i fizičke osobe koje nisu ispunila sve obveze iz ranijih ili tekućih ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, kao i one koje su izvršile ometanje posjeda poljoprivrednog zemljišta ili koje su narušavale nesmetano odvijanje bilo kog dijela postupka javnog nadmetanja prilikom davanja poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini u zakup.

III.

– Dokumentacija za prijavljivanje na javno nadmetanje –

- formular za prijavljivanje (popunjen u cijelosti i potpisan)

- dokaz o uplati depozita

- osobna iskaznica za fizičke osobe, odnosno izvod iz privrednog registra (ne stariji od šest mjeseci do dana objavljivanja oglasa) za pravne osobe

- važeći izvod iz Registra poljoprivrednih gazdinstava

IV.

– Rok za podnošenje prijave –

Rok za podnošenje dokumentacije za prijavljivanje je do 15 sati, dana 22. 3. 2010. godine. Pravodobnim će se smatrati sve prijave koje stignu u pisarnicu Gradske uprave Grada Subotice do navedenog roka.

Nepotpune i nepravodobne prijave neće se razmatrati.

V.

– Javno nadmetanje –

Javno nadmetanje za davanje u zakup zemljišta iz točke I. ovog oglasa bit će održano u zgradi Gradske uprave Grada Subotica (Velika vijećnica), Trg slobode 1, i to:

1. K.O. Čantavir dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 9 sati

2. K.O. Bački vinogradi dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 10 sati

3. K.O. Palić dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 11 sati

4. K.O. Novi Grad dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 12 sati

5. K.O. Đurđin dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 13 sati

6. K.O. Donji Grad dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 13 sati

7. K.O. Tavankut dana 23. 3. 2010. godine s početkom u 14 sati

VI.

– Plaćanje zakupnine –

Zakupnina će biti preračunata u eure po srednjem tečaju Narodne banke Srbije na dan javne dražbe.

Zakupnina se plaća unaprijed u dinarskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Narodne banke Srbije na dan uplate.

Najpovoljniji ponuđač je u obvezi u roku od 7 dana od pravomoćnosti odluke dostaviti dokaz o uplati zakupnine u iznosu utvrđenom pravomoćnom odlukom o davanju u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, umanjenoj za iznos uplaćenog depozita, koje će dostaviti Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede preko Gradske uprave Grada Subotice.

VII.

Ovu odluku objaviti u listovima Subotičke novine, Magyar szo i Hrvatska riječ, Službenom listu Grada Subotice, na oglasnoj ploči Gradske uprave Subotica i mjesnim uređima preko gradskog informatora - Agroinfo i na web stranici www.subotica.rs, s tim što će se rok za podnošenje prijave računati od dana objavljivanja u tjednom dvobroju lista Magyar szo.

KRONOLOGIJA OD 26. VELJAČE DO 4. OŽUJKA

26. VELJAČE 1804.

Izaslanici Gradskog vijeća Subotice, gradonačelnik *Jakov Sarić* i predsjednik Vanjskog vijeća (Tribunus plebis) *Petar Kuntić*, predali su predstavnicima Općinskog vijeća Šandora, na čelu s predsjednikom *Isakom Arackim*, ugovor sklopljen između grada i vlastelinskog sela Šandor. Tom su im prigodom uručili i općinski žig.

26. VELJAČE 1919.

Na Velikoj skupštini Narodnog vijeća Vojvodine u Novom Sadu izabrani su zastupnici za Ustavotvornu skupštinu novostvorene Države Srba, Hrvata i Slovenaca. Među njima su bili Subotičani: župnik *Blaško Rajić*, dr. *Stipan Vojnić Tunić*, dr. *Franjo Sudarević*, dr. *Jovan Radonjić*, *Ivan Crnković*, dr. *Jovan Manojlović* i *Ivo Matić*.

26. VELJAČE 1960.

Odlukom oba vijeća Narodnog odbora Subotičkog kotara Općinska poslovница za kulturno-umjetničke priredbe reorganizirana je u Kulturno-propagandni centar, za čijeg je čelnika izabran kazališni i kulturni djelatnik *Lajčo Lendvai*.

27. VELJAČE 1779.

U kapeli sv. Roka svečano je obilježeno stjecanje statusa slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotica). Svetu misu i propovijed na ilirskom (hrvatskom) i mađarskom jeziku održao je prvi katolički svjetovni župnik dr. *Stipan Ranić*. Kroničari su zapisali: Tom svečanom činu nazočna je bila »ogromna masa svijeta«.

27. VELJAČE 1972.

Umro je *Ljudevit Vujković Lamić Moco*, visoki službenik subotičke filijale Narodne banke Jugoslavije, pjesnik, pripovjedač. Zastupljen je u nekoliko zbornika, hrestomatija i antologija. U mladosti je bio svestrani sportaš, potom

aktivni atletski i nogometni trener i sudac u više sportskih disciplina. Rođen je 12. kolovoza 1907.

28. VELJAČE 1786.

Tijekom veljače gradski zapisnici u Subotici počinju se pisati na njemačkom jeziku, sukladno naredbi s kraja 1785. Poslije smrti cara *Josipa II.*, 1790., vode se, kao nekada, na latinskom.

28. VELJAČE 1920.

Počela je zamjena novca, zapravo mađarske krune u dinare Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, prema paritetu 250 kruna za 100 dinara. Zamjena novčanica od 20, 50, 100 i 1000 kruna trajala je do 15. ožujka.

28. VELJAČE 1946.

Odlukom Vrhovnog stožera Jugoslavenske armije rasformirana je 51. divizija, te u njenom sklopu 8. vojvođanska udarna brigada. Za osam mjeseci (245 ratnih dana), prevalila je dug put od tisuću i pol kilometara, sudjelujući u pet krupnih operacija na bojišnici i u deset samostalnih pothvata. Iz njezinog sastava poginulo je i nestalo 1116, a ranjeno oko tri tisuće boraca.

1. OŽUJKA 1847.

Rođen je *Lazar Mamužić*, odvjetnik, političar, gradonačelnik Subotice punih osamnaest godina (1884.-1902.). Bio je izrazito vješt,

agilan, inventivan javni djelatnik, animator gotovo u svim područjima društvenog života. Dragocjena iskustva stečena na studiju u inozemstvu i na brojnim putovanjima diljem Europe, umješno je i uspješno unosio u svakidašnju grad. Umro je 25. srpnja 1916.

1. OŽUJKA 1920.

Novootvoreni Pravni fakultet u Subotici počeo je djelovati u zgradi tadašnje Centralne osnovne škole (danas Građevinske tehnike škole). Za 21 godinu postojanja i rada, gradu, pokrajini i zemlji dao je više naraštaja diplomiranih pravnika, odvjetnika, sudaca i dr. Ugašen je travnja 1941.

2. OŽUJKA 1546.

Turski defter (porezna lista) kazuje kako je vojna posada u Sobočki (utvrda u Subotici) u 952. godini hidžre (od 14. ožujka do 2. ožujka 1546) u svom sastavu imala 24 mistahfiza (pješaka janjičara). Zapovjednik utvrde dizdar *Ahmed* primao je 20 akči dnevno, njegov zamjenik *Husein Ahmet* 15, kaplari 8, a redovi 5-6 akči.

2. OŽUJKA 1801.

Potomci mnogočlane obitelji *Luke Sučića*, prvog vojnog zapovjednika i civilnog glavara, kapetana Subotičkog vojnog šanca, poslije svog slavnog pretka uz plemićku povelju stječu pridjevak de Pacseri (Pačirski). Ta je titula pripala *Andriji*, *Bolti*, *Đuri*, *Jakovu*, *Josipu* i *Stipanu Sučiću*. Po zanimanju su bili javni bilježnici, odvjetnici, kapetani i podžupani.

3. OŽUJKA 1979.

U Subotici je okončano prvenstvo Jugoslavije u šahu. Prvo mjesto je osvojila Beogradanka *Milunka Lazarević*, a drugo Subotičanka *Tereza Štadler*.

3. OŽUJKA 2000.

Zagrebačka izdavačka kuća Dora Krupićeva, pod uredništvom glaso-

vitog hrvatskog kritičara i antologičara *Branimira Donata*, objavila je antologiju bunjevačke erotske priče »Mrsne pripovitke«, koje je sakupio

i obradio *Balint Vujkov*. Uz temeljni Donatov pogovor, i ponešto izmijenjen sklop knjige, to je zapravo pretpisak zbirke Mrsnih pripovijetki objavljenih 1990. godine nakladom NIP Subotičke novine, što ih je uređio *Milovan Miković*.

4. OŽUJKA 1764.

Na molbu profesora Gramatikalne škole, Gradsko vijeće je odobrilo nabavu potrebnih količina dasaka za popravak školske pozornice. Đačke, ali i druge slične priredbe u to se vrijeme održavaju u gradu u većim dvoranama ili u blagovaonici franjevačkog samostana.

4. OŽUJKA 1923.

U prostorijama D. D. Feruma diioničari su odlučili osnovati Tvornicu električnih strojeva Sever. Rad je započet s osam strojeva i dva-desetak uposlenika. Tvornica je doživjela procvat u drugoj polovici 20. stoljeća, kada je izrasla u suvremenu industriju elektromotora, strojeva i automatike, s više pratećih pogona i oko šest i pol tisuća uposlenika.

4. OŽUJKA 1989.

Na Senčanskom (tada Marksovom) putu, u susjedstvu Palače pravde, svečano je pušten u promet novopodignuti autobusni kolodvor na površini 17.000 četvornih metara.

Ljutovčani na »Danima hrvatskoga pučkog teatra«

HERCEGOVAC – Dramska sekcija HKUD-a »Ljutovo« iz Ljutova sudjelovala je na XVI. danima hrvatskog pučkog teatra, koji su od 26. do 28. veljače održani u Hercegovcu. Ljutovčani su na ovoj smotri nastupili s predstavom »Martinove mengule« autora *Geze Kopunovića*, u režiji *Nandora Klinockog*. Osim njih, na »Danima« su sudjelovali i Igrokazačko društvo »Petrovo Selo« iz Petrovog Sela (Mađarska), HAK »Travnik« iz Travnika (BiH), »Piccolo teatar« iz Staroga Grada na Hvaru te domaćin Pučka scena Hrvatske čitaonice Hercegovac (Hrvatska).

Organizator manifestacije je Hrvatska čitaonica Hercegovac, a pokrovitelji Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Bjelovarskobilogorska županija i Općina Hercegovac uz organizacijsku potporu Hrvatske matice iseljenika.

Izložba slika Laure Peić-Sagmeister

SUBOTICA – Izložba pod nazivom »Moje mape i drugo« *Laure Peić-Sagmeister* bit će otvorena večeras (petak, 5. ožujka) u caffè-galeriji »Baš kuća« u 20 sati. Izložbu će otvoriti likovna umjetnica *Melinda Torok*. Postav je moguće pogledati do 25. ožujka. Organizator izložbe je Udruga građana »Etnofest«.

Hrvatski nakladnici iz Vojvodine na Salonu knjiga

NOVI SAD – U okviru Salona knjiga koji se od 4. do 9. ožujka održava na Novosadskom sajmu, u okviru štanda nakladničke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina Pokrajinskog tajništva za kulturu, svoja će izdanja predstaviti i hrvatski nakladnici iz Vojvodine – NIU »Hrvatska riječ« i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Sutra (subota, 6. veljače) u 11 sati bit će predstavljena novija izdanja iz naklade NIU »Hrvatska riječ«, o kojima će govoriti urednik nakladničke djelatnosti naše kuće *Milovan Miković* i novinar *Zlatko Romić*.

U utorak, 9. ožujka, od 12 sati bit će predstavljene tri publikacije Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata objavljene u 2009. godini. O publikacijama će govoriti: mr. sc. *Snežana Ilić* iz Centra za razvoj civilnog društva, *Miroslav Keveždi*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina, mr. sc. *Mato Groznica*, predsjednik HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca i *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Moderatorica predstavljanja bit će *Katarina Čeliković*. Usporedo sa 16. salonom knjiga, na Novosadskom sajmu održava se i 15. izložba »Art Expo«, te Izložba namještaja, dizajna i opreme za enterijere »Ambijenta«.

Redovita sjednica Skupštine HAD-a

SUBOTICA – Sedma redovita sjednica Skupštine Hrvatskog akademskog društva bit će održana u subotu, 6. ožujka, u dvorani broj 1 Nove općine u Subotici, Trg Lazara Nešića 1. Početak je u 10 sati. Za dnevni red predviđeno je razmatranje i usvajanje novog statuta HAD-a prilagođenog novom Zakonu o udruženjima, izbor zastupnika za poslove preregistracije pri Agenciji za gospodarske registre, razmatranje i usvajanje financijskog i izvješća o radu u proteklom razdoblju te financijskog plana i programa djelovanja društva za 2010. godinu.

»Kenjac« na repertoaru kina »Eurocinema«

SUBOTICA – Na repertoaru novopokrenutog subotičkog kina »Eurocinema«, koji se nalazi na Otvorenom sveučilištu, od 12. do 17. ožujka bit će prikazivan film »Kenjac« redatelja i scenarista *Antonija Nuića*. Riječ je o hrvatsko-srpskoj koprodukciji iz 2009. godine.

»Godina je 1995. Ljeto kada će se dogoditi Oluja. Boro, čovjek godinu i pol udaljen od proslave četrdesetog rođendana, sa ženom Jasnom i sinom Lukom nakon sedam godina odlazi u Drinovce, svoje rodno selo u Hercegovini. Želi vidjeti brata koji je s obitelji uspio izaći iz Sarajeva. Boro je u konstantnoj svađi s Jasnom, a s ocem Paškom, kojeg krivi za majčinu smrt, uopće ne razgovara. U dva tjedna kolovoza 1995. Boro će razriješiti godinama dubok sukob s ocem, naučit će biti bolji muž i otac, a u svemu tome će ne malu ulogu odigrati jedan magarac«, navodi se u najavi filma.

U filmu igraju: *Nebojša Glogovac, Nataša Janjić, Emir Hadžihafizbegović, Ljubo Kapor, Asja Jovanović, Tonko Lonza*.

Film »Kenjac« osvojio je nagradu »Oktavijan« Hrvatskog društva filmskih kritičara za najbolji hrvatski dugometražni igrani film i čak tri »Zlatne Arene« u Puli.

Film se prikazuje u terminu od 20 sati, a cijena ulaznice je 150 dinara.

Ivana Šojat-Kučić na festivalu »Pisci u fokusu«

SUBOTICA – Hrvatska književnica i prevoditeljica *Ivana Šojat-Kučić* sudjelovat će na književnom festivalu »Pisci u fokusu«, koji se od 29. do 31. ožujka održava u amfiteatru Otvorenog sveučilišta u Subotici, u organizaciji fondacije »Fokus«.

Na festivalu će sudjelovati dvadesetak pisaca iz Ukrajine, Mađarske, Hrvatske, Makedonije, Srbije, a u okviru svakodnevnog »off programa« bit će održano predstavljanje knjiga i časopisa, otvorenje izložbe, te koncertni nastup.

Predstavljanje »Zaboravljenog rječnika« Ilije Žarkovića

SUBOTICA – Predstavljanje prve knjige u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata »Zaboravljeni rječnik – govor golubinačkog kraja« *Ilije Žarkovića* bit će održano u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici u utorak, 30. ožujka, u 19 sati.

Predstavljanje rječnika mjesnog govora srijemskih Hrvata bit će u znaku 190. obljetnice rođenja *Ambrozija (Boze) Šarčevića*, istaknutog sudionika kulturnog preporoda hrvatskog bunjevačkog puka u Podunavlju u 19. stoljeću i autora više rječnika govora bunjevačkih Hrvata, te učenika narodnog prosvjetitelja *Ivana Antunovića*.

O *Ambroziju Šarčeviću* i povijesti rječnika u bunjevačkih Hrvata govorit će dr. sc. *Slaven Bačić*, urednik »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«.

»Zaboravljeni rječnik – govor golubinačkog kraja«, knjigu, prošle godine preminulog *Ilije Žarkovića*, predstaviti će prof. dr. sc. *Ljiljana Kolenić* s osječkog Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera.

Hrvatska čitaonica i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« Subotica upućuju

POZIV NA OSMI SUSRET PJESNIKA »LIRA NAIVA 2010.«

Sudjeluju pjesnici iz Srijema, Podunavlja, Sombora i Subotice. Uvjet: svaki pjesnik dužan je poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pjesme i prijavu (oni koji se prijavljuju po prvi puta trebaju poslati i kraću biografiju te jednu fotografiju/portret) treba poslati do 15. svibnja 2010. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili e-mail: katarina.celikovic@gmail.com

Osmi susret pjesnika održat će se u Svetozaru Miletiću u subotu, 26. lipnja 2010. Detaljnije informacije na mobitel: 064 211 31 86.

Gruntovnica višestoljetne prisutnosti

Sastavljanje Leksikona je preduvjet za ostale istraživačke radnje, ali i jasan pledoaje o povijesnoj i brojčano značajnoj zastupljenosti naslovnika u Leksikonu na ovom području», rekao je dr. sc. Josip Vrbošić

Nakon Vajske, te grada Segedina u Mađarskoj, najnoviji, deveti svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca u izdanju Hrvatskog akademskog društva, predstavljen je prošloga petka, 26. veljače, i u Subotici u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Devetim sveskom, podsjetimo, obuhvaćeno je slovo »H«, a na 229 stranica obrađeno je ukupno 190 natuknica – od dinastije Habsburgovaca pa do mjere »hvat«. Natuknice prati 156 ilustracija, te 26 uputnica. U izradi ovoga sveska Leksikona sudjelovala su ukupno 54 autora, od kojih se njih desetak prvi put pojavljuju kao suradnici. O značaju cjelokupnog projekta i novom svesku Leksikona ovom su prigodom govorili gosti iz Republike Hrvatske: izvanredni prof. Pravnoga fakulteta u Osijeku dr. sc. *Josip Vrbošić* i prof. emeritus Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, dr. sc. *Stanislav Marjanović*.

ZNANSTVENA KOREKTNOST

»Ovim sveskom Leksikona jedna trećina posla je odrađena, po mom sudu, na ponos i diku sviju kojih se to tiče«, ocijenio je dr. sc. *Josip Vrbošić*, te izrazio zadovoljstvo što je i u ovom segmentu hrvatske znanstveno-stručne produkcije učinjen veliki napredak.

»Sastavljanje Leksikona je preduvjet za ostale istraživačke radnje, ali i jasan pledoaje o povijesnoj i brojčano značajnoj zastupljenosti naslovnika u Leksikonu na ovom području«, rekao je Vrbošić.

Prema njegovim riječima, u aktualnim okolnostima Hrvata kao manjinskog naroda, Leksikon za njih nije samo popis imena i institucija, nego i jedna vrsta gruntovnice o njihovoj ukorijenjenosti i ukopanosti u ovoj nizini kroz stoljeća.

On je naglasio kako obradbu natuknica odlikuje znanstvena korektnost i strogost, kao i da su one obrađene na sintetički način,

O Leksikonu su govorili Stanislav Marjanović i Josip Vrbošić

tako da čitatelj može proniknuti u cjelinu političkih, gospodarskih i kulturnih odnosa na ovom prostoru.

Najopsežniji dio devetoga sveska posvećen je ovdašnjim hrvatskim udrugama i institucijama različitih provenijencija – od političkih, kulturnih, prosvjetnih, znanstvenih, vjerskih, sportskih do gospodarskih. »Uz obilje faktografije o zaslužnim osobama, čelnicima pojedinih organizacija, pojedinačnoj djelatnosti ustanova i udruga, sumarno možemo istaknuti da tekstovi prosječno neoba-

viještenom čitatelju, ali čitatelju s imaginacijom, pružaju vjernu sliku hrvatsko-bunjevačko-šokačkog vremeplova«, naveo je on.

Dr. sc. *Josip Vrbošić* je zaključio kako su projektom Leksikona ovdašnji Hrvati načinili snažan prostor prema vlastitoj autorizaciji, te pridonijeli da drevne vrijednosti sadržane u natuknicama ponovno postanu izazov svima nama.

PRIZNANJE UREDNIŠTVU

Prof. emeritus Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku *Stanislav*

Marjanović odao je priznanje uredništvu Leksikona na čelu s dr. *Slavenom Bačićem*, obrazloživši kako se ovako koncipirani leksikoni ne rađaju preko noći.

Uredništvo, koje je 2003. uspostavilo premise i načela, usporedio je s brzim vlakom, budući da je u radu stiglo do devete knjige. »Uredništvo vuče taj teret ne kao običan vlak, već ostaje stajati samo na važnijim postajama, na postajama svoga čvrstoga hrvatskoga identiteta, svijesti o sebi. Ima samo elitne vagone prvog i drugog reda i otkriva ih čudesnom faktografskom preciznošću«, kazao je prof. *Marjanović*.

Leksikon podunavskih Hrvata, po njegovim riječima, predstavlja prvu enciklopedijsku obradu Bunjevaca i Šokaca, koja ima svoje korijene u ranije ostvarenim djelima biskupa *Ivana Antunovića*, *Ivana Kujundžića*, *Ante Sekulića*... Značaj Leksikona, kako je među ostalim naveo, jest i što je u ostvarivanju projekta okupio skoro sve relevantne, a posebice one male stručnjake različitih disciplina.

Parafrazirajući engleskog historičara, filozofa i esejista *Thomasa Carlylea*, dr. sc. *Marjanović* je naveo kako povijest predstavlja esenciju bezbrojnih životopisa.

»A naša prošlost nije smo prošlost. Ona je prošla stvarnost, i nije manje stvarnost zato što je prošla. Ona živi svoju suvremenost. Našim pisanjem, čitanjem i nošenjem sa sobom ona ima i svoju budućnost. Eto tu je čovjekova domovina. U bibliografijama knjiga i periodike sadržan je temelj na kojemu se jezic gradi, na kojemu se čuva i počiva vlastita povijest i kultura jednoga naroda«, kazao je *Stanislav Marjanović*.

U okviru predstavljanja devetoga sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca nastupio je Tamburaški orkestar Glazbene škole u Subotici pod ravnanjem prof. *Mire Temunović*.

U okviru večeri nastupio je tamburaški orkestar Glazbene škole u Subotici

D. B. P.

PRVI »GODIŠNJAK ZA ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA« U IZDANJU ZAVODA ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Poticaaj slabo razvijenom području znanosti

Publikacija donosi reprezentativan izbor znanstvenih i stručnih radova o Hrvatima u Vojvodini, koji su objavljeni u proteklih desetak godina, a nisu bili vidljivi ovdašnjoj javnosti

Znanstvena nastojanja i nakladnička djelatnost, kao dijelovi programske misije Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, rezultirali su nedavno objavljenim prvim brojem »Godišnjaka za znanstvena istraživanja«. Ova publikacija, na svojih 280 stranica, donosi reprezentativan izbor znanstvenih i stručnih radova o Hrvatima u Vojvodini, koji su objavljenih u proteklih desetak godina, a koji nisu bili vidljivi ovdašnjoj javnosti. Zastupljeno je 12 radova iz više različitih područja: povijesno naslijeđe, jezikoslovlje, etnologija, sociologija i filozofija.

Glavni i odgovorni urednik »Godišnjaka« Tomislav Žigmanov objašnjava kako je u suvremenome hrvatskom kulturnom prostoru u Vojvodini segment u kojemu se situira znanost vjerojatno najslabije razvijen. »Razloge tomu treba tražiti, čini se, s jedne strane u odsustvu primjerenog institucionalnog okvira – on nije naslijeđen u povijesti niti se, pak, uspjelo u sadašnjosti to sukladno ustrojiti, a s druge strane u slabo povezanoj i unutar sebe nedovoljno integriranoj znanstvenoj zajednici«, kaže Žigmanov. »To je, među ostalim, imalo za posljedicu da su povijest i sadašnjost vojvođanskih Hrvata bile ne česti predmeti znanstvenog tematiziranja te da su one još uvijek nedovoljno istražene, a kamoli temeljitije valorizirane. Na primjer, niti jedan segment društvenog i kulturnog života Hrvata u Vojvodini – od politike preko književnosti do tradicijske kulture – nije cjelovito znanstveno obrađen. Sve to postoji u drugim nacionalnim zajednicama s kojima u Vojvodini živimo.«

HAD, LEKSIKON, GODIŠNJAK...

Žigmanov podsjeća kako su se koncem devedesetih godina XX. stoljeća pojavila prva ozbiljnija nastojanja na znanstvenom planu, prije svega, osnutkom i djelovanjem Hrvatskog akademskog društva (HAD) u Subotici, oko kojeg se okuplja i znanstvena elita te se čine naponi na produkciji aktivnosti u području znanosti. Održavaju se predavanja i

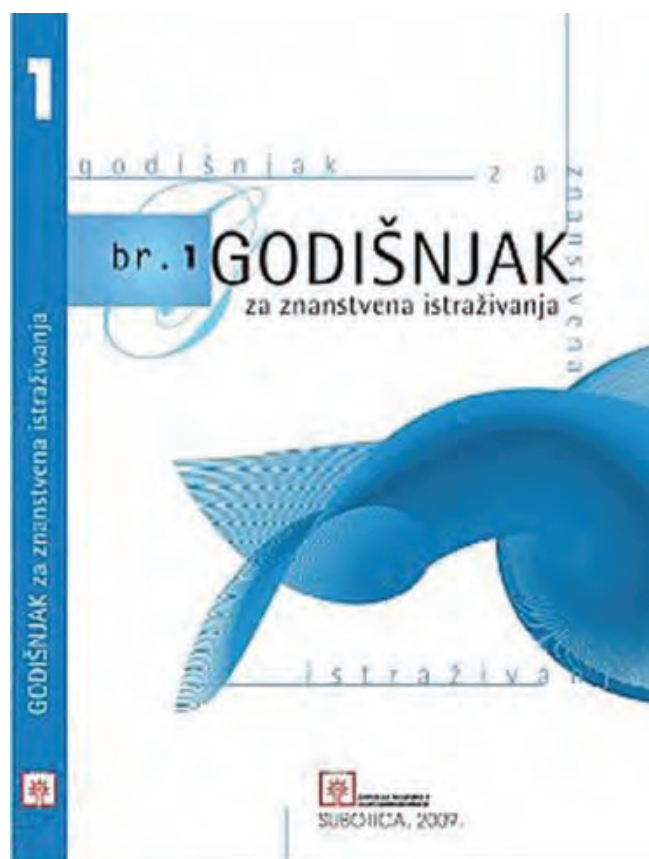
tribine, priređuju se skupovi, organiziraju se i prva istraživanja te, nakon provedbe, i objavljivanje znanstvenih uradaka. Nastojanja HAD-a, kako ističe, prelila su se i na projekt Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, u kojem se, istina na leksikografski način, poku-

su od ranije očitavali takav interes, a koji žive i rade u Hrvatskoj. Prije svih, to su Ante Sekulić, Franjo Emanuel Hoško, Milana Čermelić..., no i rezultati njihova istraživanja teško su bili dostupni onima o kojima su pisali – Hrvatima u Vojvodini. Naime, ovdašnji je časopisni pro-

imaju neki sadržaj vojvođanskog hrvatstva. »Kriteriji, pak, za odabir radnji za reobjavu bili su: nesumnjiva znanstvena vrijednost i istraživački novumi u objavljenim djelima; tematska raznovrsnost i različite društvene i humanističke znanosti; prvoobjava je morala biti u Hrvatskoj ili Bosni i Hercegovini, a da sadržaj ovdašnjem općinstvu nije poznat; autorska reprezentacija i pluralnost. Na koncu, donosimo i jednu radnju u prvoobjavi – riječ je o bibliografskoj analizi monografskih publikacija u kojima se izravno i u cijelosti tematizira neki aspekt društvenog ili kulturnog života Hrvata u Vojvodini, koje su objavljene u razdoblju od 1990. zaključno s 2008.«, objašnjava urednik.

Tomislav Žigmanov se nada kako će pojava prvog broja »Godišnjaka« biti poticaj svima koji se u hrvatskoj zajednici u Vojvodini bave znanostu da se aktivnosti u ovome području započnu odvijati na sustavan i organiziran način. »U tom smislu, plan je da drugi broj 'Godišnjaka', koji se treba pojaviti do konca ove godine, donese prvoobjave radnji i to kao rezultat našeg planskog djelovanja u znanstvenom istraživanju vojvođanskih Hrvata. Glede toga, već su poduzeti određeni koraci. Prvo treba reći kako se u organizaciji Zavoda odvija jedan broj istraživanja, a dio njihovih rezultata bit će u obliku radova objavljeni u novom izdanju 'Godišnjaka'. S druge strane, uspostavljena je komunikacija s većinom znanstvenika koji su i do sada očitavali svoj znanstveni interes prema našoj povijesti i sadašnjosti, uz zamolbu da svoje najnovije uratke objave u 'Godišnjaku'. Naravno, otvoreni smo i za samoinicijativnu dostavu znanstvenih radova. Također, planiramo u svakom broju 'Godišnjaka' donositi recenzije knjiga koje za svoju glavnu temu imaju neki segment društvenog života Hrvata u Vojvodini, tako da smo naručili recenziranje desetak takvih knjiga tiskanih u 2009. godini. To, pak, znači da institucije javnog natječaja za objavljivanje radova neće biti«, kaže na kraju razgovora Tomislav Žigmanov.

D. B. P.

šava cjelovito obraditi povijest i sadašnjost, doduše tek jednog dijela Hrvata u Vojvodini – onoga što postoji u Bačkoj. Jedna od izravnih posljedica rada na Leksikonu je i naglo povećanje interesa za povijest bačkih Hrvata, napose kod jednog broja mladih istraživača, kao što su Mario Bara, Krešimir Bušić, Robert Skenderović, Petar Vuković..., napominje naš sugovornik.

»No, oni su većinu svojih uradaka objavili u periodici u Hrvatskoj, pa ovdašnja javnost većinu nije imala priliku upoznati. S druge strane, u posljednjih desetak godina postojao je relativno stalni znanstveni interes za teme ovdašnjih Hrvata od strane starijih znanstvenika koji

stor, kao uostalom i gotovo cijela nakladnička scena, posve naklonjen književnom stvaralaštvu, čime se onda kultura Hrvata u Vojvodini legitimira kao, u okruženju vjerojatno među posljednjim reziduama, umnogome romantičarska«, kaže Žigmanov.

IZBOR I KRITERIJI

Izbor radova je, kako ističe, napravljen nakon cjelovitog uvida ili konzultacije od strane članova uredništva »Godišnjaka« (Tomislava Žigmanova, Slavena Bačića, Marija Bare i Petra Vukovića) više stotina uradaka, različite znanstvene relevantnosti, što za glavnu temu

Neven Ušumović u antologiji europske priče

U izdanju američkog »Dalkey Archive Pressa« nedavno je objavljena antologija »The Best European Fiction 2010« čiji je urednik bosansko-hercegovački književnik *Aleksandar Hemon*. Prema ideji izdavača, to je tek prva u nizu godišnjih antologija koji će poslužiti »kao američki prozor u svijet i prilika da se vidi što se događa na književnim scenama Europe, gdje novi *Kafka*, *Flaubert* i *Mann* čekaju da budu otkriveni«. U njoj je proza 35 pisca iz 30 europskih zemlja.

Predgovor izdanju napisala je poznata britanska književnica mlađe generacije *Zadie Smith*, a Hrvatsku predstavlja *Neven*

Ušumović, pisac i prevoditelj podrijetlom iz Subotice, koji radi u umaškoj gradskoj knjižnici. Antologija je do sada predstavljena u vodećim magazinima kao što su *The Guardian*, *The New York Times*, *Time*, *BBC World New Service*... Ušumoviću je prošle godine, u izdanju zagrebačkog »Profila«, izašla zbirka priča »Makovo zrno«, a posljednja priča iz te knjige, naslovljena »Veres«, uvrštena je u spomenutu antologiju. Međunarodnoj recepciji Ušumovićeve proze svakako će pridonijeti i činjenica da je njegova njemačka književna agentica *Dagmar Schruf* organizi-

rala čitanje njemačkog prijevoda priče »Makovo zrno« na Sajmu knjiga u Leipzigu. Prema najavama, čitat će je 18. ožujka pre-

voditeljica *Blazena Radas* u sklopu programa »Neues aus Suedost« (Novosti s jugoistoka). Osim toga, krajem godine objavljena priča i u talijanskom časopisu »Terzo Millennio«. Hrvatsko Društvo za promicanje književnosti na novim medijima (DPKM) na mrežnim stranicama projekta Besplatne elektroničke knjige (www.elektronickeknjige.com) najavilo je da će ove godine objaviti prvu Ušumovićevu zbirku kratkih priča »7 mladih«, pa će tako ova knjiga, koja se u papirnom obliku pojavila 1997., doživjeti i elektroničko izdanje.

D. B. P.

NAGRADA ZA FILM HRVATSKOG REDATELJA BRANKA SCHMIDTA

»Metastaze« pobijedile na Fest-u

Film »Metastaze« hrvatskog redatelja *Branka Schmidta* proglašen je najboljim filmom u sklopu jedinog natjecateljskog programa »Europa izvan Europe« na u nedjelju završenom 38. međunarodnom filmskom festivalu Fest u Beogradu.

Nagradu – skulpturu »Eritrocit«, rad kipara *Nikole Pešića*, Schmidtu je uručila predsjednica žirija, makedonska glumica i producentica *Labina Mitevska*.

Članica žirija, filmska kritičarka »Politike« *Dubravka Lakić* istaknula je kako je nagrada dodijeljena za »znalačku režiju i snažan psihološki portret ljudi sa društvenih margina«. Ona je podsjetila da je ovaj film snimljen u koprodukciji Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Zahvaljujući se, Schmidt je izjavio da je »ovo nagrada koja ohrabruje, kako glasi i slogan ovogodišnjeg Fest-a«. »Mislim da je bitno što je film nastao u koprodukciji i mislim da je to put kojim treba dalje ići.

Naša su tržišta mala i samo zajedno možemo naprijed«, rekao je on.

Uoči projekcije pred više stotina gledatelja poklonili su se hrvatski producent *Stanislav Babić* i popularni glumac *Rene Bitorajac*, a od članova ekipe iz Srbije suradnica na scenari-

Branko Schmidt s članicama žirija Labinom Mitevskom i Dubravkom Lakić

Vjerujem u anđele

Posljednjeg dana Festa prikazan je i hrvatski film »Vjerujem u anđele« *Nikše Sviličića*. Riječ je o komediji koja slika mentalitet otoka Vis i duhovitost dalmatinsko-primorskog mentaliteta.

»Studenog 2006. u 'Slobodnoj Dalmaciji' pročitao sam zanimljivost o poštaru koji je otvarao tuda pisma i čitao ih. To mi se učinilo dobrim afrodizijakom da se posvetim takvom zapletu. Kada se tome doda zamisao da se radnja odvija na otoku udaljenom 100 kilometara od obale, pa još i nekoliko osobenjaka i zgodna plavuša, smatram da je dovoljno povoda da se publika prepusti komediji«, pojasnio je redatelj *Nikša Sviličić*, piše beogradska »Politika«.

ju *Vladislava Vojnović*, dizajner zvuka *Ognjen Popić* i koproducent *Miloš Spasojević* (Luks film). »Metastaze« su pobijedile u konkurenciji ukupno osam filmova u kojoj su bili i filmovi iz Srbije, Rusije, Jerermenije, Ukrajine, Turske, Albanije i Izraela.

Žiri Fipresci Srbije (u sastavu: *Marjan Vujović*, *Jasmina Prodanović* i *Vladimir Džudović*), za najbolji film na 38. Festu proglasio je izraelsku ratnu dramu »Liban« *Samuela Maoza*. Nagrada »Nebojša Đukelić«, koju dodjeljuje Udruženje filmskih novinara i kritičara, pripala je filmu »Širom otvorenih očiju« *Haima Tabakmana*.

Međunarodni beogradski filmski festival Fest otvoren je 19. veljače projekcijom ruskog filma »Morfij« redatelja *Alekseja Balabanova*, a završen prikazivanjem filma »Papa Jovana« njemačkog redatelja *Sönke Wortmanna*.

Na 38. Festu u šest programa premijerno su prikazana 64 filma iz tridesetak zemalja, među kojima nova ostvarenja *Larsa von Triera*, *Kena Loucha*, *Anga Leeja*, *Wenera Herzoga*, *Romana Polanskog*, *braće Cohen*, *Martina Scorsesea*, *Clinta Eastwooda*, *Sama Mendesa*.

D. B. P.

Jure Kaštelan

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Pjesnik *Jure Kaštelan* rođen je 18. prosinca 1919. u Zakuću pokraj Omiša, na desnoj, poljičkoj Cetini, između vrletnih masiva Mosora i Biokova. Klasičnu je gimnaziju polazio u Splitu, a od 1938. studirao je jezike i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U II. svjetskom ratu izravno sudjeluje na antifašističkoj strani u borbi protiv prekomorskog fašizma i obrani domovine. Nakon rata obavlja niz uredničkih i književničkih dužnosti. Doktorirao je 1955. disertacijom o lirici *A. G. Matoša*, prvom cjelovitom pretra-

gom opusa hrvatskoga pjesničkoga genija. Od 1949. radi kao asistent, potom kao docent pa profesor teorije književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Dvije je godine proveo na Sorbonni u Parizu (1956.-1958.) kao profesor hrvatskoga jezika. Na Odsjeku za kroatistiku dugi je niz godina bio predstojnik Katedre za teoriju književnosti, koju je i utemeljio. Bio je redovni član HAZU-a. Umro je u osvit stvaranja hrvatske države, 24. veljače 1990. godine. Jure je Kaštelan bio osoba koja je u sebi sjedinjavala umjetnika riječi, sveučilišnog profesora i marljiva javnog djelatnika. Bio je poeta doctus, učen pjesnik, i po tome na tragu onih najvećih. Pojavio se u književnosti 1940. zbirkom pjesama neobična naslova i boje »Crveni konj« s likovnim ilustracijama *Ede Murtića*, koju su starojugoslavenke vlasti zaplijenile i cijelu nakladu, osim nekoliko primjeraka, uništile. Drugu je zbirku, »Pijetao na krovu«, objavio pet godina poslije, prijelomne 1945. godine. Njome pjesnik sugerira svitanje i novi dan. Od početka pedesetih, ponesen slobodom mašte i pjesničke invencije, Kaštelan iz pjesme u pjesmu iskazuju pjesnički nemir.

U ritmičkoj je strukturi sljedbenik francuskih simbolista, potomak nadrealista u slikovitosti i spontano nadahnutoj igri riječima. Pjesme su mu najsrodnije poeziji španjolskoga pjesnika *Federica Garcije Lorke*, a njegova rodna Poljica s rijekom Cetinom i jablanima te narodnim naricaljkama i brojalicama najbližnja su Lorkinoj Andaluziji. Pjesnik je jednog od najzanimljivijih opusa hrvatskoga dvadesetog stoljeća. Bitno je obilježje Kaštelanove poezije bujna metaforizacija, alegorizacija i aludiranje. Osnovna je tema smrt bez obzira ostvaruje li se kao nacionalna ratna tragedija ili osobna tjeskobna nesreća. Pjesme su često na tragu narodne književnosti koja je u dodiru s mitologijom i kršćanskom religijom.

Osim navedenih, objavio je zbirke pjesama redom objavljivanja: »Biti ili ne« (1955.), »Malo kamena i puno snova« (1957.), »Otvorena pjesma« (1976.) i »Divlje oko« (1978.); zatim zbirke iz pet suautorskih izdanja, u grafičkim (slikarskim) mapama hrvatskih slikara: »Skoplje u tvojim očima« (1964.), »Rbine sna tlapjave« (1976.), »Zavjet za Epetion« (1984.), »Okrenut moru« (1984.)

i »Sve plavo, nebeski plavo« (1989.).

Pisao je i prozu, iako se o njoj rijetko piše. Eksperimentalno značenje imaju njegove drame »Pijesan i pjena« (1958.) i »Prazor« (1972.). U zbirci fantastičnih novela »Čudo i smrt« (1961.) sabrano je 14 priča, a poslije joj se pridružuje i petnaesta »Uzvišenje zmije« (1976.). Od dramskoga pjesništva najzagonetniji je tekst »Pijesak i pjena« u kojemu dvoje ljudi samih u noći, pod svjetlošću koju ne vide, razgovaraju, jedan »u kupe«, drugi u »špada« kao u briškuli (kartaroškoj igri). Svojim književnopovijesnim monografijama i studijama o pjesničkim prethodnicima i uzorima *A. G. Matošu* (»Lirika *A. G. Matoša*«, 1957.), i *A. B. Šimiću* (»Približavanje, prolegomena, za liriku *A. B. Šimića*«, 1970.) upotpunjuje svoj životopis svestrana i neumorna istraživača i poklonika književnosti. Uredio je i pripremio i prvu poslijeratnu zbirku pjesama »Rukovet« *Tina Ujevića*. Važan je i njegov prevodilački rad, a prevodio je s francuskoga, madeonskoga, španjolskoga, grčkoga, ruskoga, češkoga, talijanskoga i slovenskoga jezika.

JEZIČNI SAVJETNIK

Ličiti, sličiti, nalikovati

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Gotovo svakodnevno možemo čuti pogrešnu uporabu glagola *ličiti* u značenju *nalikovati*, *sličiti*. Glagoli *ličiti* i *sličiti* ne znače isto, pa se jedan ne može zamijeniti drugim.

Stoga nije dobro reći:

- Marko liči na oca.
- Nego:
- Marko je nalik na oca.
- Ili:
- Marko sliču ocu.

Glagol *ličiti* stara je riječ koja je u prošlosti imala više značenja nego danas. Nekoć je *ličiti* značilo: »*prodavati što na dražbi*«, »*biti sličan komu*« i treće, jedino koje se u književnome jeziku zadržalo, »*mazati što bojom, bojiti*«. U razgovornome

su se jeziku za istu radnju zadržali još i nazivi *farbati*, *krečiti*, *maljati*, *piturati*... Od glagola *ličiti* nastala je imenica za oznaku zanimanja *ličilac* te pridjev *ličilački*. Potvrdu možemo pronaći u djelima hrvatskih književnika, primjerice u »Šegrtu Hlapiću« poznate dječje spisateljice Ivane Brlić-Mazuranić dječak Marko kaže Hlapiću: »Kad je mati *ličila* sobu, uzeo sam boju pa sam narisao zvijezdu.«

Drugo značenje glagola *ličiti* »*biti sličan komu*« odavno se izgubilo u hrvatskome jeziku, ono je uobičajenije i pripada srpskome izričaju u kojemu glagol *ličiti* nema značenje »*mazati što bojom, bojiti*«. Što nas navodi na zaključak da je svaki jezik imao svoj izbor i zadržao jedno od prijašnjih značenja.

U hrvatskome su jeziku od glagola *ličiti* vremenom nastali glagoli *naliti*, *priliti*, *sličiti*, *uobličiti*... U značenju »*biti sličan komu*« imamo dvije jednakovrijedne mogućnosti: *sličiti komu* i *nalikovati na koga*. U obliku *sličiti komu*, npr. on mu sliču kao da su braća, glagol traži uza se dativ, komu

čemu – ocu, majci, bratu, stricu...

Dok u obliku *naliti* ili *nalikovati* uz glagol mora stajati objekt u akuzativu, *na koga ili što* – na majku, na oca, na sestru...

Bilo bi dobro upamtiti kako možemo *biti komu slični* ili *na koga nalikovati*, no nikako ne možemo na nekoga *ličiti*!

Poziv Božje ljepote

potreba govoriti danas o Bogu kao ljepoti i Onome koji čovjeka uistinu čini slobodnim, te Bog poziva čovjeka na prijateljstvo i suradnju. On se dotaknuo tri bitna obilježja našega vremena. To su: primat imati nad biti, odnosno prevlast stvari nad osobama, primat tehnike nad etikom i primat subjektivizma glede istine, vrijednosti i religiozne pripadnosti. Otac Petar Janjić je naveo kako čovjek danas živi u noći nihilizma – indiferentnosti. Ljudske ideologije su, nudeći raj na zemlji, istjerale čovjeka iz, slikovito rečeno – svoje domovine, stoga je hitna potreba ponovno uspostavljanje ljepote istine i dobra koje pobuđuje na ljubav. Bog kao apsolutna sloboda čovjeka čini slobodnim i osposobljava ga za ljubav. Bog kao uzvišena ljepota ne prestaje ljubiti čovjeka unatoč njegovu, može biti nemaru i opiranj. Tu je otac Janjić citirao svetog Augustina koji kaže: »Ne može se ljubiti doli ono što je lijepo.« Sveti

Augustin navodi i kako u izmučenom Bogu – Isusu ne bijaše ljepota i sjaja, kako bi čovjeku dao ljepotu i sjaj. Tu je riječ o ljubavi i stoga je potrebno uprijeti svoj pogled u onoga koji nas je učinio lijepim. Krist, raspeta ljubav, je ljepota koja spašava, ali je potrebno znati, kaže otac Janjić citirajući *Haila Gibrana*, da »Ljepota nije u licu, ljepota je svjetlost u srcu.«

»Možemo reći da istinski živi samo onaj koji ljubi«, naglasio je otac Janjić te dodao: »Život bez ljubavi nije život. Ljubav se rađa iz susreta i živi od susreta s ljubavlju Božjom, što se ostvaruje molitvom i Božjom riječi. Hraniti se Pismom, znači hraniti se Kristom, a tražiti lice Božje treba biti čežnja svih kršćana.«

Govoreći o duhovnom pozivu predavač je rekao kako na ljubav treba odgovoriti ljubavlju. Što se čovjek više približava Isusu Kristu, savršenom i slobodnom čovjeku, on i sam postaje sve više savršen

i slobodan. Veliku ulogu u Božjem pozivu, po riječima oca Petra, imaju roditelji koji svojoj djeci po kršćanskom životu moraju biti uzor. Za primjer je uzео roditelje svete Male Terezije, koji su sve svoje kćeri s radošću predali Bogu, sve su se odazvale pozivu i otišle u duhovna zvanja.

Na koncu, predavanje otac Janjić zaključuje riječima koje je sluga Božji papa *Ivan Pavao II.* uputio mladima:

»Vama, mladi, kažem: ako osjetite Gospodinov zov, ne odbijajte ga! Radije se hrabro uključite u velike struje svetosti koje su pokrenuli znamenite svetice i sveci u pratnji Krista. Njeguajte tipične čežnje vaše dobi, ali pristajte spremno uz Božji plan o vama, ako vas On poziva da tražite svetost u posvećenom životu. Divite se svim djelima Božjim u svijetu, ali znajte uprijeti pogled u stvarnosti određene da nikada ne zađu.«

Z. Gorjanac

Na drugoj korizmenoj večeri, održanoj u ponedjeljak, 1. ožujka, u Kući pomirenja s Bogom u Somboru, predavanje s temom »Odlike i ljepota Božjeg poziva i odaziva u Crkvi« održao je o. *Petar Janjić*, prior samostana Gospe Karmelske na Krku.

Otac Janjić je razmatranje podijelio u tri dijela: postmoderna,

PRVI POSJET NOVOG APOSTOLSKOG NUNCIJA SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

Nadbiskup Antonini posjetio Suboticu

Usubotu, 27. veljače, nadbiskup mons. *Orlando Antonini*, apostolski nuncij u Srbiji, posjetio je sjedište Subotičke biskupije, gdje se zadržao u razgovoru s mjesnim biskupom, mons. dr. *Ivanom Penzešom*, a potom je razgledao Biskupijsku klasičnu gimnaziju i sjemenište »Paulinum«, Teološko-katehetski institut i Bogosloviju »Augustinianum«. Razgovarao je sa sjemeništarima, koji su mu pripremili prigodan program, studentima Teološko-katehetskog instituta, kao i s profesorima. Posjetio je zatim svećenički dom »Jozefinum«, franjevački samostan i studio Radio Marije, gdje se kratkim pozdravom obratio slušateljima ove jedine katoličke radijske postaje u Srbiji.

Nadbiskup Orlando Antonini naslovni je nadbiskup Formije, a za apostolskog nuncija u Srbiji imenovan je u kolovozu 2009. Prije Srbije obavljao je istu službu u Paragvaju. Nadbiskup Antonini je rođen prije 64 godine u Italiji, u mjestu Villa Sant'Angelo, nedaleko od L'Aquile. Za svećenika je zaređen 1968., a za biskupa 1999. godine.

ŠKOLA ANIMATORA U SONTI

Ljubav i zdrava spolnost

Proteklog je vikenda u prostorijama župnog doma u Sonti obrađena nova tema ovogodišnje »Škole animatora«, koju vode sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky* i njegova sestra, katehistica *Kristina*. U obradi teme »Ljubav i zdrava spolnost« sudjelovalo je više od šezdeset polaznika Škole animatora iz Subotice, Đurđina, Žednika, Bajmoka, Selenče i Sonte. Moderatorica je bila djelatnica zagrebačkog Centra za duhovnu pomoć *Katarina Ralbovsky*. U subotnje poslijepodne organizirane su već ustaljene radionice, tako da su polaznici nastavili sa svojim već ranije započetim aktivnostima, a na nedjeljnoj misi ministrirali su i čitali molitvu vjernika. Sljedeći susret predviđen je za drugu polovicu travnja.

I. A.

U susret događajima

Misa mladih za mir, danas, 5. ožujka, bit će služena u župnoj crkvi sv. Roka u Subotici u 20 sati.

Duhovna obnova za zaručnike i parove koji hodaju bit će održana od 12. do 14. ožujka u zgradi Bogoslovije »Augustinianum« u Subotici. Zainteresirani se trebaju prijaviti u župnom uredu župe Marije Majke Crkve ili putem telefona: 064/ 03-27-181

Križni put na subotičkoj Kalvariji

14. ožujka – pobožnost predvode djeca u 15 sati
21. ožujka – pobožnost predvode mladi u 15 sati
28. ožujka – pobožnost predvode obitelji u 15 sati
2. travnja – Veliki petak u 10 sati

KRHKOST JE NAŠA VLASTITOST

Razbijena posuda

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Vjerojatno se svakom od nas odraslih dogodilo da je razbio kakvu čašu, bocu ili posudu. Meni jutros. Čudan je to fenomen kada za jednu sekundu nešto što je bilo i lijepo i korisno, postane samo hrpa komadića.

Sjećam se još prvog studijskog hodočašća u Svetu zemlju. *Pavao VI.*, slaveći svoj zlatni jubilej, nije htio nikakvu vanjsku proslavu nego je odlučio pedeset studenata teologije sa završnih godina poslati na jedan studij u glasovitu Biblijsku školu u Jeruzalem. Među pedeset sretnika bio sam i ja.

QUMRANSKA OTKRICA

Raspored dana je bio takav da smo navečer – za hladovine – imali predavanja, tada već ostarjelog najvećeg bibličara patera *Benoit*, a drugi dan smo išli s drugim mladim profesorom na iskopine, gdje smo i gledali, i molili, i radili. Tako je to išlo jedan skraćeni ljetni semestar. Među ostalim sam zapamtio glasovita Qumranska otkrića. Naime, svaki stanovnik (tada je to bio jordanjski dio) Arapin zna da gdje god u zemlji nešto otkrije, sigurno je vrijedno. Tako je u Qumranskim gudurama i stijenama 1948. jedan mladić pronašao neke čupove i u njima pergamente. Otkinuo je jedan komadić i nekako doturio u Jeruzalem. Kada su stručnjaci pogledali taj komadić, zastao im je dah. Našli su najstariji komadić teksta proroka Izaije, čak iz njegova vremena. Onda je mladić komad po komad donosio u Jeruzalem i danas je iz komadića sastavljen cijeli tekst koji se čuva u posebnoj zgradi na poseban način, samo se primjećuje da je sastavljen iz komadića. Jasno, mladića je vodio jedini motiv – zaraditi novac. Skupo je prodao te komadiće, postao bogat, pa čak i slavan. Pater nas je jedne večeri pozvao u posjet bogatom čovjeku u Jeruzalemu koji je stanovao u kamenoj palači. To je bio taj nekadašnji mladić koji je otkrio Qumranske tekstove.

Najdosadniji dio Vatikanskog muzeja – barem za mene – je tzv. Rapidarij. Naime, Rim je prepun kamenih ostataka svoje slavne civilizacije – kipova, poprsja, reljefa, itd. Arhitekt tog dijela Vatikanskog muzeja je Japanac. Tako je vješto postavio stazu kroz muzej, te je ne možete ni obići ni skratiti. Prolazite kroz šumu kipova, vaza, poprsja, reljefa, okrnjenih, polomljenih, sastavljenih... Sve je to znak da je to nekada bilo, a sada više nije. Nekada slavno, a sada muzejski eksponat koji u tolikoj količini pomalo i umara. Ali, eto... to se nudi jer je doista vrijedno, a treba biti stručan i moći uživati u svim tim »okrnjenim« detaljima.

Apostol Pavao je našu narav usporedio s krhkom posudom. Čovjek je stvoren od Boga kao savršeno biće. Jest da su u jedinstvu osobe dva principa –

duhovni i tjelesni, ipak je čovjek jedan i »odsaj slave Božje«. Najveći dar u toj slavi jest njegova sloboda. Vjerojatno je Pavla na tu sliku potaknula činjenica da »posuda ide na vodu dok se ne razbije«.

MICHELANGELOVA PIETA

Naš praotac Adam nije dugo hodao, te je postao razbijena posuda. Danas je poznata tehnika mogućnosti lijepljenja, sastavljanja (razbijene posude), ali to više nije to.

Kada je glasovita *Michelangelova* Pieta stradala, tadašnji papa Pavao VI. je zaplakao. Ne zato što ne bi vjerovao da će tehnika i umjetnost našega vremena »zaliječiti« štetu, nego jednostavno nad činjenicom da Pieta više nije Michelangelova u cjelini. Ranjena je. Kad razmišljam s apostolom Pavlom o velikom daru Božje milosti koju u svojoj ljudskoj naravi nosimo u krhkim posudama, onda se često bojim same činjenice da je krhkost naša vlastitost i da je mogućnost »razbiti se« trajna opasnost. Zasiurno ste i vi i ja vidjeli mnoge grčke amfore koje su izvađene iz mora, složene i slijepljene, ali više u njima ne može stajati ni voda, a kamoli maslinovo ulje. Što može ostati od čovjeka – krhotine, što može ostati od naroda koji je krhotina? Poslagani komadići vješto slijepljeni, ali više ne mogu služiti u cijelosti svojoj svrsi. Ne mogu držati u sebi ni vodu, a kamoli maslinovo ulje. Ta biblijska stvarnost potrajala je neobično dugo. Sve do onoga vremena kada je Bog odlučio ne više spajati razbijene dijelove nego stvoriti novu posudu. Ta nova – izabrana posuda – je novi Adam – Isus Krist. On je novi čovjek i glava novog čovječanstva. Nije krhotina, nije spoj, nego je posve nova jedinstvena ljudska osoba: Bogočovjek. Nama kršćanima darovana je milost da se u krštenju, pa i sakramentu pomirenja svaki puta radamo kao nova osoba. Liturgija pjeva »Staro gle prolazi, a novo nastaje«. Promatrajući svijet oko nas koji je uistinu, unatoč svih globalizacija, suviše nalik hrpi krhotina, ako je i oblikovan više nalik složenoj i ljepilom povezanoj grčkoj amfori negoli novom čovjeku.

Vrijeme je kada nas Crkva poziva na radanje novoga čovjeka. Biti novi čovjek, a ne krhotina, biti Narod, a ne razbijeno stado. Tko će nas od tlikih dijelova složiti u cjelinu? Tko će nas tako razbijene ponovno složiti u novu posudu? Darovani su nam dani da spoznamo svoju razbijenost, darovani su nam dani da spoznamo svoju hrpu komadića, ali nam je darovano i vrijeme da uskrsnemo u novog čovjeka, novi Narod, snagom duha u komu je isključen svaki drugi interes osim jednog jedinoga: biti čovjek, biti Narod.

Tko će nas tako raz-

bijene ponovno slo-

žiti u novu posudu?

Darovani su nam dani

da spoznamo svoju

razbijenost, darova-

ni su nam dani da

spoznamo svoju hrpu

komadića, ali nam je

darovano i vrijeme da

uskrsnemo u novog

čovjeka, novi Narod,

snagom duha u komu

je isključen svaki

drugi interes osim

jednog jedinoga: biti

čovjek, biti Narod.

Prijedlog za nedjeljni ručak

... i još po nešto...

TOPLO PREDJELO – BISTRA JUHA OD POVRĆA I RIBE

Potrebno: 600 g fileta oslića, 2 žlice soka od limuna, sol, papar, 4 mrkve, 2 kelerabe, 100 g mladih mahuna, 1 žlica maslaca, 400 ml instant juhe, soja sos i veza peršina.

Priprema: ribu oprati, posušiti i preliti sokom od limuna, posoliti i popapriti, pa narezati na komade odgovarajuće veličine. Mrkvu i kelerabu izrezati na komadiće, te dodati mahune. Zagrijati maslac i pirjati povrće (oko 4 minute), naliti instant juhu i još 500 ml vode. Ostaviti da proključa i smanjiti temperaturu, te kuhati još 10 minuta. Juhu posoliti, dodati začine i soja sos. Dodati komadiće ribe i kuhati na niskoj temperaturi 5-10 minuta. Lišće peršina oprati, izrezati te staviti u juhu na kraju kuhanja.

GLAVNO JELO – LIGNJE U GRAŠKU

Potrebno za 6 osoba: 1 kg lignji, 50 g mekanog dijela kruha, peršinovo lišće, 2 čena češnjaka, 1 žlica naribanog tvrdog sira, 50 g kapara, 50 g zelenih maslina, 750 g rajčica, 250 g graška, 1 glavica luka, po 2 žlice krupno rezanog peršina i bosiljka, 5 žlica bijelog vina, maslinovo ulje i papar.

Priprema: Očišćene lignje oprati, te im odrezati krake. Češnjak sitno narezati te ga pomiješati s nasjeckanim peršinom, kruhom, kaparima i maslinama. Toj smjesi dodajte sjedinjeni sir, 4 žlice ulja, sol i papar. Dobivenom smjesom napunite lignje i zatvorite ih čačalicom. Popržite narezani luk na 4 žlice ulja, te dodajte punjene lignje i pecite ih sa svih strana, pažljivo ih okrećući. Kada su lignje gotove, zalijte ih vinom, dodajte krake, grašak i narezane rajčice (može i sok od rajčice), sol i papar. Kad proključa smanjite temperaturu i pirjajte još 40 minuta. Po potrebi dolijevajte vrele vode. Na kraju umješajte bosiljak i peršin.

DESERT – NEOBIČNO OBIČNI KOLAČ OD SIRA

Potrebno: 200 g oštrog brašna, 200 g glatkog brašna, 100 g šećera, 1 prašak za pecivo, 40 g maslaca.

Za nadjev: 750 g svježeg sira, 100 g šećera u prahu, 3 jaja, 500 ml mlijeka, sok od pola limuna, naribana limunova korica, 1 vanilin šećer, 80 g groždica, 60 g badema.

Priprema: Oštro brašno pomiješajte s glatkim brašnom, šećerom i praškom za pecivo. Dobro ocijeđen svježi sir pomiješajte sa šećerom u prahu, vanilin šećerom, jajima, sokom od limuna, naribanom limunovom koricom, groždicama, mljevenim bademima i mlijekom. U namašćen pleh stavite manji dio suhe smjese od brašna te prelijte polutekućom smjesom od sira. Smjesu prekriti ostatkom suhe smjese od brašna. Maslac narežite na listiće i rasporedite ga po površini kolača. Pecite u pećnici zagrijanoj na 180-200 stupnjeva oko sat vremena.

Posluživanje: Kolač narežite na kocke i pospite šećerom u prahu ili poslužite uz sirup od šumskog voća.

Savjet: Želite li aromatičniji okus, kolaču možete dodati i naribanu narančinu koricu.

VINO JE ZDRAVO I KORISNO, AKO SE PIJE U UMJERENIM KOLIČINAMA

Piće koje produžava život

Osim što popravlja raspoloženje, vino pozitivno utječe na rad želuca, jetra i srca, uklanja stres i usporava starenje. Za razliku od nas koji vino promoviramo isključivo kao alkoholno piće, mnogi ga narodi doživljavaju kao blagotvorni, čak i ljekoviti napitak. Najbolji primjer su Francuzi koji su od vina napravili kult, pa bez čaše bijelog ili crnog vina ne mogu zamisliti nijedan obrok. Zbog ovakvog načina života i navika, u Francuskoj ima najmanje oboljelih od kardiovaskularnih bolesti, a znanstvenici to pripisuju umjerenom konzumiranju vina. Njihovu teoriju potvrdili su i stručnjaci Svjetske zdravstvene organizacije i naglasili kako osobe koje redovito piju po čašu vina žive puno duže.

Blagodati vina bile su poznate još u antičko doba. Stari Egipćani, Rimljani i Grci koristili su ga ne samo za očuvanje zdravlja već i za njegu kože, sigurni da će tako zadržati mladalački izgled. Da su bili u pravu pokazalo se

nekoliko tisuća godina kasnije, kada su znanstvenici utvrdili kako vino, osim 10-15 postotaka alkohola, sadrži više od 120 korisnih materija. Među njima su vitamini A, B i C, 32 aminokiseline, 14 organskih kiselina i 22 oligoelementa, od kojih su najzastupljeniji kalcij, magnezij i željezo. Istraživanja su pokazala kako vino pozitivno utječe na želudac, jetra i srce, da poboljšava pamćenje, uklanja stres, usporava starenje... Osim toga, ono potiče stvaranje dobrog HDL kolesterola i u isto vrijeme smanjuje razinu lošeg LDL kolesterola, snižava krvni tlak i smanjuje šanse za nastanak osteoporoze. Donedavno se vjerovalo kako crno vino boji zube i potiče pojavu karijesa, ali najnovija istraživanja britanskih znanstvenika dokazala su suprotno. Naime, oni su utvrdili kako vino štiti zube od propadanja tako što uklanja bakterije koje uništavaju gled. Pijte čašu vina dnevno i rjeđe ćete ići kod stomatologa.

NEZAOBILAZNI MODNI DODATAK

Najlonke je proizvela romantika

Zanimljiv je podatak da su prošle godine najlonke proslavile pola stoljeća svog pojavljivanja na nogama žena. Možda su danas izgubile kulturni status koji su imale s početka pedesetih, kada su bile najčešći predmet ženske žudnje, ali su i danas najsenzualniji modni dodatak. Prije nekoliko desetina godina damama je bilo nezamislivo izaći iz kuće bez para najlonki, a samo su si rijetke žene dopuštale takvu modnu drskost izaći bez čarapa, što danas i nije neki problem.

Koncem 30-ih godina XX. stoljeća pojavio se najrevolucionarniji materijal - najlon, koji je do kraja Drugog svjetskog rata izazvao pravu revoluciju. O razmjerama »najlonske popularnosti« najbolje svjedoči činjenica da je jednog poslijepodneva 1945. u njujorškoj robnoj kući »Mejsiz« za samo šest sati prodana cijela tek pristigla zaliha najlonki od ukupno 50.000 pari!

Iako su ih žene ludo voljele, proizvođači su bili prilično nezadovoljni finalnim proizvodom, koji su pokušavali usavršiti. Najveći problem bio je nedostatak rastegljivosti zbog kojeg su se čarape ružno gužvale, a ženama je bilo teško pronaći odgovarajuću veličinu. Zato je u povijesti najlonki toliko i važna 1959. godina, kada je izmišljena likra, koja je postala »sastojak« čarapa. One su tada napokon počele savršeno prijanjati, a riješen je i problem veličina, s obzirom na to da je jedan broj pristajao mnogim ženama.

Jednu od najvažnijih etapa u nastanku čarapa kakve danas poznajemo označio je izum stroja za njihovo tkanje, koji je 1589. »potpisao« William Lee. Britanac nije bio niti svjestan razmjera svoje inovacije koja je nastala iz prilično romantičnih pobuda. Viliam se zaljubio u mladu sugrađanku koja nije pristajala na sastanak s njim pod izgovorom da nema vremena jer mora pletiti čarape. Romantični William kasnije je pokušao pronaći »sponzora« za masovniju proizvodnju svog patenta, pa se obratio tada najpoznatijoj ljubiteljici svilenih čarapa, kraljici *Elizabethi*. Najmoćnija Britanka tada nije imala sluha za njegov suviše moderan izum. Ambiciozniji razvoj njegova patenta uslijedio je tek u 18. stoljeću, kada je strojarska proizvodnja čarapa stigla i u Ameriku, gdje je i unaprijeđena. Bezbroj je danas vrsta najlonki. One se razlikuju po boji, dezinu, debljini materijala, modelu, kvaliteti, kao i cijeni. Čarapa danas tako ima za svačiji ukus, pa i novčanik.

Sretan vam Dan žena

Danas kada spomenemo 8. ožujka mnogi će samo odmahnuti rukom i promrmljati kako je to prošlost – komunistički praznik. Drugi će se odmah nadovezati sa zanimljivim tezama o pravima žena. Dok jedni misle kako žene još uvijek nemaju dovoljno prava, drugi misle kako su sada muškarci izgubili svoja prava, te da su oni sada »zanemareni«. Od silne potražnje za pravima na kraju ćemo svi ostati bez ikakvih prava.

Naravno, ne baš svi, jer moraju postojati i oni koji će odredivati ta prava, na koja će jedino oni imati pravo. Sve je to nekako zamršeno, no tu se nameće i sljedeće pitanje: što ženama kupiti za 8. ožujka – karanfil? Uh. Ako već želite nekome pokloniti cvijeće neka to bude ruža, gerbera, mimoza, ili neko saksijsko cvijeće, a karanfilu se danas rijetki obraduju. Mnoge će žene reći kako niti ne slave 8. ožujka, ali će se sigurno obradovati ukoliko ih iznenadite nekom sitnicom. S darom ili bez njega, svakako možete nježnijem spolu čestitati Dan žena. Ukoliko želite biti darežljivi, pa kupiti neki skuplji dar, mogućnosti su vam onda puno veće. Ne treba pretjerivati, jer poslije 8. pristizu i režijske koje će vam zasigurno umanjiti kućni proračun.

VOJVOĐANSKI RECITATORI KOD FRANJEVACA I U HNK-U U OSIJEKU

Nagrada za pamćenje

Najbolji vojvođanski recitatori na hrvatskom jeziku bili na nagradnom putovanju u Osijeku * U franjevačkoj crkvi sv. Križa o povijesti franjevaca u Osijeku govorio pater Željko Jurković * U HNK-u na kulturnom mjuziklu »Jalta, Jalta«

U subotu, 27. veljače, najblij s nedavno održane Pokrajinske smotre recitatora na hrvatskom jeziku bili su na nagradnom putovanju u Osijeku. Sunčano poslijepodne učinilo je ugodnom šetnju najvećim gradom Slavonije.

Po samom dolasku u Osijek gosti su posjetili franjevačku crkvu sv. Križa na Donjem gradu, gdje je goste iz Vojvodine primio pater Željko Jurković. On je također održao i predavanje o povijesti franjevaca u Osijeku, te o povijesti gradnje same crkve. Organizatorica Smotre recitatora, a i ovoga putovanja, Katarina Čeliković predala je dar Hrvatske čitaonice pateru Željku, koji je rekao: »Po onoj narodnoj, na mladima svijet ostaje, pa tako i kultura. Bogatu tradiciju i kulturološku baštinu vojvođanskih Hrvata stariji su dužni usađivati u dušu mladima tijekom cijelog odgojnog postupka. Svi mi, ukoliko ne budemo znali od kud potječemo, ukoliko ne budemo znali za svoje korijene, neminovno ćemo se izgubiti. Neizmjerno me raduje da se i danas diljem Vojvodine čuje hrvatska riječ i upravo zbog toga mi pogled na ovu djecu i njihove mentore ispunjava dušu toplinom«, rekao je pater Željko.

Po dolasku u središte Osijeka stariji su odveli djecu u šetnju gradom. Formirano je nekoliko skupina, pa je tako svatko po svojemu nahođenju odabrao područje svojega zanimanja. U večernjim satima u Hrvatskom narodnom kazalištu (HNK) pogledan je kulturni mjuzikl »Jalta, Jalta«. U ovoj predstavi pod

palicom pripadnice afirmirane generacije hrvatskih kazališnih redatelja *Nine Kleflin* glumački ansambl osječkoga HNK pojačali su zagrebački glumci *Davor Radić*, *Dali Mor* i *Ladislav Vrgoč*. Za goste iz Vojvodine, kako djecu, tako i odrasle, ovo putovanje ostat će nezaboravan događaj upravo zbog mjuzikla »Jalta, Jalta«, jer nisu baš često u prilici pogledati ovakvu predstavu.

Organizatorica ovoga putovanja Katarina Čeliković prezadovoljna je posjetom Osijeku. »Raduje me razumijevanje na koje smo naišli u Hrvatskom narodnom kazalištu i dobili pedeset besplatnih karata za mjuzikl koji će nam svima ostati u sjećanju, kako djeci, tako i odraslima. Mi nemamo često priliku pogledati ovakve scenske predstave te je za nas ovo veliki događaj. Zahvaljući Gradskoj upravi Subotice imali smo osiguran autobusni prijevoz do Osijeka, a time je pokazano koliko ovaj grad ima razumijevanja za izvannastavne aktivnosti koje pomažu obrazovanje na hrvatskom jeziku. Ovaj jednodnevni izlet zamišljen je kao nagrada svima koji na najbolji način njeguju lijepo govorenje hrvatskoga jezika i kao spona s matičnom domovinom. Osijek nam u tome uvijek izlazi u susret. Ovo je prvi put da smo nakon posjeta staroj osječkoj tvrđi, mogli uživati u velikom kazalištu i velikoj predstavi.«

Ivan Andrašić

U APATINU ODRŽANA OPĆINSKA SMOTRA RECITATORA

Devetero idu na zonsko natjecanje

Općinska smotra recitatora u Apatinu održana je 25. veljače u maloj dvorani Doma kulture. U trima uzrasnim skupinama sudjelovalo je 38 recitatora. Najviše ih je bilo u srednjoj skupini - 22. Zanimljivo je da predstavnike nisu imale niti sve škole s područja općine, a od institucija kulture na smotri je zastupljena jedino Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte. Iz najmlađe skupine na Zonsku smotru plasirali su se *Eleonora Tari*, *Maja Mirković* i *Danilo Knežević*,

iz srednje *Kristijan Antalović*, *Renata Šlegl* i *Milana Novković*, iz najstarije *Neda Dražić*, *Aleksandar Ristić* i *Vladimir Jakšić*.

»Šokadija« je imala troje predstavnika u srednjoj dobnoj skupini. Pjesme na neknjiževnom narječju hrvatskoga jezika, lokalnoj ikavici stare akcentuacije, recitirale su sestre *Sanja* i *Maja Andrašić*, a na standardnom hrvatskom jeziku *Sandra Pavlič*.

K. P.

Multikulturalizam i tolerancija kroz manifestaciju

Manifestacija pod nazivom Etno dan, jedan od mnogih potprojekata u okviru višegodišnjeg projekta »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«, održana je ove godine 2. ožujka u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu.

Na manifestaciji su sudjelovali učenici škole: petog, šestog i osmog razreda na hrvatskom nastavnom jeziku, kao i učenici sedmih i osmih razreda na srpskom nastavnom jeziku. Manifestacija se sastojala od prezentacije običaja, kulture, tradicije jedne

nacionalne zajednice drugoj, u izvedbi učenika koji ne pripadaju toj zajednici. Cilj manifestacije je međusobno upoznavanje učenika pripadnika različitih nacionalnosti radi prevladavanja kulturoloških, jezičnih i vjerskih razlika.

Etno dan je održan kroz tri školska sata. Prvoga su sata učenici odjela na srpskom nastavnom jeziku predstavili najznamenitije hrvatske pisce,

pjesnike, umjetnike, sportaše, nobelovce, filmske stvaraoc uz pokazivanje njihovih fotografija ili ilustriranjem njihovih dostignuća. Drugog sata učenici odjela na hrvatskom nastavnom jeziku predstavili su znamenitije Srbe. Evaluacija sadržaja prikazanog kroz prethodna dva sata obavljena je na trećem satu u igri asocijacija. Djeca sudionici programa podijeljena su u tri skupine. Rješavajući asocijacije potvrdili su znanje o znamenitim ličnostima obaju naroda. Pobjednici natjecanja su nagrađeni, a svi sudionici Etno dana su na dar dobili majice. Ravnateljica i nastavnici koji su sudjelovali na realizaciji projekta dobili su utješne nagrade.

Realizaciju ovoga projekta potpomoglo je Hrvatsko nacionalno vijeće, a »Etno danu« nazočili su: predstavnik Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine *Bojan Gregurić*, koordinator projektnih aktivnosti Vojvodanskog centra za ljudska prava *Tibor Tot*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*, veliki poznavatelj običaja i povijesti ovih krajeva *Alojzije Stantić*, predsjednik vijeća roditelja škole *Tome Vojnić Mijatov*, kao i članovi školskog odbora.

Nikola Stantić 8. a
Tomislav Vojnić Mijatov 8. a
OŠ »Matija Gubec« Tavankut

POZIV NA NATJEČAJ

»Zlatna ribica«

Hrvatska matica iseljenika, podružnica Rijeka - uz potporu Ministarstva znanosti, prosvjete i športa Republike Hrvatske - organizira nagradni natječaj literarnih i novinarskih radova za učenike hrvatskih dopunskih škola, kao i za učenike koji uče hrvatski jezik u drugim oblicima organiziranoga učenja materinskoga jezika u inozemstvu.

Rok za slanje radova je 9. travanj, a objava rezultata Natječaja bit će u svibnju 2010. godine

Teme za literarne radove za dobnu skupinu od 6 do 12 godina su: »Što se događalo tog dana kad sam se ja rodila/rodio« ili »Takva je kuća/kuhinja/dvorište moje bake...«.

Teme za literarne radove za dobnu skupinu od 13 do 15 godina: »Dođi da ti šapnem nešto...« ili »San koji me prati«.

Teme za literarne radove za dobnu skupinu od 16 do 18 godina: »Tamo gdje su prijatelji, tamo je bogatstvo« ili »Ljudi, ulice i riječi«. Teme za novinarske radove u dobnoj skupini od 13 do 18 godina su: »Osoba koju neću zaboraviti« ili »U potrazi za domovinom«.

O svim potrebnim detaljima i informacijama se možete informirati na web adresi: www.matis.hr/natjecaji_opsirnije.php?natjecajID.

Svoje radove možete slati na adresu:

Hrvatska Matica iseljenika - podružnica Rijeka
Voditeljica podružnice: Vanja Pavlovec, Trpimirova 6, 51000 Rijeka, Republika Hrvatska
Tel.: +385/51/214 557
Fax.: +385/51/339 804
E-mail: rijeka@matiz.hr

Vrijeme u kojem je bilo posla za sve

Sonta je oduvijek bila selo šokačke sirotinje. Živjelo se teško, u pravilu brojem velike obitelji trebalo je prehraniti i zaodjenuti. Zemlje u vlastitom vlasništvu nije bilo puno, pa se u većini »kruva i ruva« priskrbijavalo teškim nadničanjem kod veleposjednika.

Živjelo se mahom u kućama građenima od zemljanoga naboja. Kako nisu baš svi mogli naslijediti plac u selu, dosta se kuća gradilo i u ataru, o čemu i danas svjedoče brojni ostaci salaša. Materijala za gradnju nabijača bilo je na svakom koraku, a što je najbitnije, bio je i besplatan. Majstori nisu bili skupi, trebalo je platiti samo jednoga koji je imao potrebnu opremu i vodio posao, ostali su dolazili raditi na mobu. U Sonti su kuće na ovaj način građene do konca šezdesetih godina, kad je zakonom propisana gradnja kuća od tvrdih materijala.

POSLEDNJI SONČANSKI MAJSTOR

Posljednji sončanski majstor koji je imao opremu za nabijanje kuća bio je sad već davno pokojni *Josip Vodeničar*, u selu poznatiji kao majstor-*Jožika Aćimov*. Oprema se sastojala od dasaka, maljeva – rmpoša i običnih, te »štrangi«. Materijal za nabijanje zidova –

zemlja, iskapala se u zadnjem dijelu dvorišta. Majstor bi već spram dimenzija buduće kuće razmjerio i gabarite jame iz koje će se zemlja iskapati, pa ukoliko bi se kasnije pokazalo da je sloj uporabive zemlje pretanak, dalje bi se kopalo u širinu i duljinu. Za naboj se rabila zemlja iz gornja dva sloja – crnica i ilovača, sve do pijeska, koji nije bio uporabljiv zbog pojačanoga svojstva osipanja.

Na lokaciji buduće kuće majstor bi prvo razmjerio i omeđio fundament, a potom bi se kopalo do 50 cm u dubinu. Ukoliko bi gazda uspio osigurati, u iskopinu bi se slagale opeke, ukoliko ne, onda bar cerpić. Između svaka dva sloja opeka ili cerpića posipana je

usitnjena zemlja koja je služila kao vezivo, a ukoliko domaćin nije mogao osigurati opeke, fundament se nabijao od zemlje. Svi zidovi nabijali bi se »iz komata«, kako bi se izbjeglo kasnije međusobno odvajanje. Daske bi majstor postavljao tako što bi uz fundament s vanjske strane na određenoj razdaljini ukopavao rogove, uz njih s unutarnje strane postavljao daske i na taj način izvana omeđio sve buduće zidove. Postupak se ponavljao s unutarnje strane, tako što bi se rogovi ukopavali naspram onih ukopanih izvana, a daske su postavljane paralelno s vanjskima i tako se dobivao kalup. Naspramni rogovi međusobno su dobro vezivani štrangama, te se na taj način

stvarala protuteža pritisku kojim će na daske djelovati nabijena zemlja. Tako daske ne bi »bižale«, što bi, opet, dovelo do neravnina na zidovima.

I ŽENE I DJECA U POSLU

U tako pripremljene kalupe s maljevima je ulazilo 5-6 ljudi, koje bi majstor odabrao. Dvojica prvih nabijali su rmpošima samo zemlju pored dasaka, jedan vanjske, drugi unutarnje rubove budućega zida. Iza prve dvojice išla bi trojica do četvorice jačih ljudi, koji bi običnim maljevima nabijali cijelu površinu zida. Zemlju za naboj kopalo bi 5 – 6 ljudi, a od jame do mjesta nabijanja prenosile su je obično žene i starija djeca. Zemlja je prenošena u prikladnim posudama, najčešće karlicama i dodavana je ljudima koji su je istresali u kalupe, pred one koji su nabijali zidove. Zid se nabijao u cijelosti, bez ostavljanja šupljina za vrata i prozore, koje su sjekirama probijane tek nakon skidanja kalupa.

Ova fotografija datira iz 1954. godine. Snimljena je prigodom nabijanja kuće obitelji *Šokac* u Sonti i jedna je od jako rijetkih, možda i jedina koja se danas može naći u selu, a svjedoči o početnoj fazi gradnje kuća nabijača.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP СубОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Svetozar Miletić – Lemeš

5. ožujka 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Ženski dan

Nekada se 8. ožujka slavio naveliko i toga su dana žene bile glavne u svakom pogledu. Organizirane su velike fešte, svečani ručkovi i večere, a bilo je i prigodnih kraćih turističkih putovanja u cilju osobitog ukazivanja pažnje prema drugaricama. Danas više nema sredstava za tako velike proslave, a i žene su postale gospođe i glavne su svakoga dana u godini. Tko ne vjeruje neka pita svoju ženu...

FOTO KUTAK

Dah proljeća

KVIZ

Oscar 2010.

Koja je po redu ovogodišnja podjela Oscara?
Koji je film glavni favorit i tko ga je režirao?
Tko su nominirani glumci za najbolju mušku ulogu?
Tko su nominirane glumice za najbolju žensku ulogu?
Tko su nominirani redatelji?
Gdje će biti održana svečana dodjela?
Tko će biti ovogodišnji voditelji?

82. po redu.
Avatar, Jamesa Camerona.
Jeff Bridges, George Clooney, Colin Firth, Morgan Freeman i Jeremy Renner.
Sandra Bullock, Helen Mirren, Carey Mulligan, Gabourey Sidibe i Meryl Streep.
James Cameron, Kathryn Bigelow, Quentin Tarantino, Lee Daniels i Jason Reitman.
U Kodak theatru u Hollywoodu.
Alec Baldwin i Steve Martin.

VICEVI

Tri želje

Igrale tri žene golf i jednoj se tijekom igre loptica otkotrljala duboko u šumu. Zađe ona među drveće u potrazi za lopticom, kad spazi bijelog zeca zarobljenog u lovačkoj zamci.

- Oslobodi me i ispunit ću ti tri želje – obrati joj se zec.
- Žena ga oslobodi i počne smišljati želje.
- Oprosti, zaboravio sam ti reći jednu stvar. Sve što zamisliš, tvom mužu će se dogoditi 10 puta bolje.
- Nema veze, to je u redu - odgovori zadovoljno žena. - Prvo bih željela biti najljepša na svijetu.
- Ali onda će i tvoj muž biti najljepši muškarac na svijetu i sve će ga žene proganjati.
- Nema veze, to je u redu. Pod dva, željela bih biti najbogatija na svijetu.
- Ali onda će tvoj muž biti još desetostruko bogatiji.
- Nema veze, i to je u redu.
- Dobro, onda reci i posljednju želju.
- Željela bih dobiti lakši srčani udar!

REKREACIJSKO TRČANJE

Treća TRON rođendanska utrka

»...tko hoće uvijek nađe način, tko neće nađe izgovor...«

Piše: Dražen Prčić

Već treću godinu na subotičkim prostorima, na kojima se i najviše trči, djeluje ARK »Tron«, klub ljubitelja rekreacijskog trčanja. Prigodno obilježavajući treći rođendan, u nedjelju 7. ožujka, na Paliću će biti organizirana rođendanska utrka na koju su pozvani svi trkači voljni istrčati 10 km u lijepoj okolici najvećeg vojvođanskog jezera.

Na prigodnoj pressici, upriličenoj u utorak, 2. ožujka, u prostorijama Sportskog saveza Subotice, predsjednik kluba *Sebastijan Ludajić* pojasnio je sve detalje u svezi s utrkom.

START U 11:05

»U želji afirmiranja rekreacijskog trčanja i našeg kluba Tron, koji ove godine slavi treću godinu djelovanja, organiziramo utрку pod nazivom '3. TRON rođendanska utrka', na koju pozivamo sve zainteresirane ljubitelje trčanja u prirodi, bez obzira na spol i godine starosti. U natjecateljskom programu predviđena je utrka na 10 km u pojedinačnoj i muško-ženska štafetna utrka na istoj dužinskoj relaciji, a start je planiran za 11 sati

i 5 minuta ispred Yachting kluba na Paliću. Predviđene su nagrade za najuspješnije trkače u sljede-

Prosječno vrijeme

Prema procjenama stručnjaka, prosječno vrijeme potrebno da bi se pretrčala distanca od 10 km je između 40-45 minuta za rekreacijske trkače, dok je za sve ostale predviđeno vrijeme od 1 sat i 15 minuta da završe utrkou.

NOGOMET

Spremni za start

SONTA – U NK Dinamo iz Sonte zimska je stanka iskorištena za cjelovitu konsolidaciju kluba. Na zimus održanoj izbornoj skupštini imenovani su novi članovi Upravnog odbora i novi trener natjecateljskog pogona. Novi čelnici kluba zauzeli su stav kako je, zbog odlaska većeg broja nogometaša na sezonske radove u Njemačku i Hrvatsku, daljnje pomlađivanje ekipe neophodno. Tijekom posljednjega vikenda u Sonti su odigrane dvije prijateljske utakmice. U subotu, 27. veljače, Dinamo je ugostio člana Vojvođanske lige Polet iz Karavukova i u vrlo dobroj utakmici odigrao neodlučeno 1-1. Dan kasnije ubilježen je poraz 1-3 od Jedinstva iz Ribareva, uz slabiju igru upravo onih koji su prethodnoga dana bili najbolji. »Radili smo dulje od mjesec dana i ekipa je spremna za nastavak prvenstva. Veliki dobitak nam je povratak mladih igrača *Matina* i *Vučičevića* iz somborskog Radničkog, a tijekom proljeća u ekipu namjeravam uključivati i najbolje iz naše nogometne škole. Natjecateljski rezultati su nam u drugom planu, bitnije nam je formiranje mlade, homogene ekipe u budućem razdoblju«, kaže trener *Željko Vidaković*.

I. A.

OFK Beograd – Spartak ZV 0-1

BEOGRAD – Pripreme u Tunisu opravdane su već u premijernom nastupu Spartaka Zlatibor vode na gostovanju protiv OFK Beograda, jer su se izabranici trenera *Milinkovića* vratili s tri velika boda izbornom minimalnom pobjedom (0-1) protiv glavnog rivala za četvrtu poziciju. Subotički superligaš odigrao je taktički zrelu utakmicu, u kojoj je *Ubiparip* prvo promašio jedanaesterac, ali se poslije iskupio pobjedonosnim pogotkom za veliki rezultataski uspjeh. Sljedeći susret Subotičani igraju u subotu, 6. ožujka, u 14 sati protiv Mladog radnika (Požarevac) na domaćem terenu. Spartak ZV se nalazi na četvrtom mjestu Super lige s 26 osvojenih bodova.

HOKEJ

Spartak u finalu doigravanja

SUBOTICA – Nedolazak hokejaša Crvene zvezde na drugu utakmicu polufinala doigravanja za prvaka Srbije u hokeju donio je Spartaku službeni pobjedu rezultatom 5-0 i nakon pobjede u prvom susretu (penal serija), Subotičani su izborili plasman u finale u kojemu će igrati protiv prvoplasirane momčadi regularnog dijela prvenstva, novosadske Vojvodine. Prema najavama, prvi susret finala trebao bi se igrati u subotu navečer na Gradskom klizalištu u Subotici.

ODBOJKA

Rutinska pobjeda

OBRENOVAC – Odbojkašice Spartaka zabilježile su laganu pobjedu (3-0) protiv domaće momčadi Tenta na gostovanju u Obrenovcu i s novim bodovima učvrstile drugu poziciju u natjecanju Mini lige za prvaka. Ovoga vikenda »golubice« u Beogradu igraju završnicu finala kupa Srbije, a protivnik u polufinalnom susretu im je lider prvenstva Crvena zvezda.

JEDRILIČARSTVO

Godišnja skupština

PALIĆ – Prošle subote, 27. veljače, održana je godišnja skupština Jedriličarskog kluba Palić na kojoj je izabrano novo vodstvo kluba i produžen mandat dosadašnjem predsjedniku *Zoltanu Nemetu* na još četiri godine. Za potpredsjednika izabran

ćim kategorijama: apsolutna (do 39 godina starosti), M-40, Ž-40, M-50, Ž-50, M-60 i više i Ž-60 i više u pojedinačnoj konkurenciji, te apsolutna, Z80 (zbir godina), Z100 i Z120 i više u štafetnoj utrci. Nakon utrke za sve sudionike bit će pripremljen 'viršla party' i malo slavlje uz prigodnu rođendansku tortu, kaže Ludajić.

PLAN UTRKE

Prema planu utrke, nakon starta ispred Yachting kluba (11:05) trčat će se na dionici od 2,5 km u jednom smjeru - sve do okretnice na zaobilaznom putu na Paliću i natrag. Za sudionike štafete muško-ženske utrke tu je predviđena izmjena, dok natjecatelji u pojedinačnoj konkurenciji nastavljaju još jednom istu dionicu. Vrijeme planirano za okončanje utrke je 1 sat i 15 minuta, što je objektivno maksimalno vrijeme u kojem bi svi trebali istrčati zadanih 10 km.

»Na prvoj rođendanskoj utrci našeg kluba nastupilo je ukupno 85 natjecatelja, na drugoj ih je bilo

113, a nadamo se kako će ih na trećoj biti i više«, kaže Ludajić. »Po drugi put organiziramo i natjecanje u štafetnom trčanju, jer smo uvidjeli kako ima dosta trkača koji ne mogu istrčati pojedinačnu dionicu i dosta trkačica koje se niti ne bi prijavile u utрку da ne trče 'skupa' s muškim parom. Naš cilj je, ponavljam, prije svega popu-

larizirati rekreacijsko trčanje kao zdrav način korištenja slobodnog vremena, uz njegovanje sportskog druženja i prijateljstva u zemlji i inozemstvu. Tako i ove godine imamo najavu dolaska prijateljskih klubova iz Mađarske, a voljeli bismo u budućnosti steći još više sportskih prijatelja i iz drugih država.«

Temeljem članka 10. i člana 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš («Službeni glasnik RS» broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta AD »Elektroremont« Subotica, Ivana Meštrovića br. 2, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »Izgradnja hale-pogona za remont elektromotora«, na katastarskoj parceli 6188/1, KO Novi Grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 5.3. – 22.3.2010.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

je Atila Kikić, a za članove UO: Karolj Gergić Ištvan Boja, Ladislav Polaček, Gabor Furstner i Đula Keseg.

U protekloj godini, kako je izvijestio predsjednik Nemet u svom godišnjem izvješću, JK Palić je organizirao 9 regata i sudjelovao na 14 regata u zemlji i inozemstvu. Lehel Nemet, Vjekoslav Futo i Stevan Sedlak postali su državni prvaci u svojim natjecateljskim disciplinama, ali i brojni drugi natjecatelji u klubu su postigli zavidne sportske rezultate u svim starosnim kategorijama.

Uspjeh na startu

SUBOTICA – Pobjedom (3-1) protiv trećeplasirane momčadi Indije, odbojkaši Spartaka su uspješno nastavili natjecanje u Drugoj ligi i na najbolji način startali prema zacrtanom cilju plasmana u viši rang. Nakon gubitka prvoga seta, ekipa trenera Ilića se konsolidirala i zaigrala mnogo bolje, što je u konačnici donijelo sljedeća tri seta potrebna za novu prvenstvenu pobjedu i potvrdu vodeće pozicije na tablici.

KOŠARKA

Hemofarm ipak jači

SUBOTICA – Favorizirana ekipa Hemofarma opravdala je svoju snagu pobjedom protiv košarkašica Spartaka (84-62) na gostovanju u Subotici. U sljedećem, 20. kolu prve A lige Subotičanke u nedjelju, 7. ožujka, gostuju kod Crvene zvezde u Beogradu, a trenutačno zauzimaju desetu poziciju s 23 osvojena boda.

SQUASH

Otvoreno prvenstvo Subotice

SUBOTICA – U konkurenciji sedam prijavljenih natjecatelja, naslov prvaka na Otvorenom prvenstvu Subotice u squashu osvojio je Vukašin Petrović

iz Beograda, koji je u finalnom susretu svladao Aleksandra Matanovića, također iz Beograda. Treće mjesto osvojio je Zoran Jurić iz Subotice.

PLIVANJE

Kup Vojvodine

KIKINDA – Na plivačkom natjecanju 1. kola Kupa Vojvodine natjecatelji subotičkog Spartaka ostvarili su lijep uspjeh osvajanjem ukupno 17 medalja (4 zlatne, 6 srebrnih i 7 brončanih). Najuspješniji u pojedinačnoj konkurenciji bili su Bojan Rašković u konkurenciji pionira (zlatno na 50 m i 200 m slobodno) i Andrej Barna u konkurenciji mlađih pionira (zlatno na 50 m i 200 m slobodno), dok su u ekipnoj konkurenciji pioniri osvojili 3. mjesto.

RUKOMET

Nova pobjeda Spartak Vojputa

SUBOTICA – Pobjedom protiv gostujuće ekipe Rume (31-27) momčad Spartak Vojputa nastavlja seriju uspješnih igara u prvenstvu Druge lige i s novim bodovima čuva vrh tablice. U 38. minuti domaćini su imali prednost od 10 golova razlike, pa je trener Jovović ukazao priliku i mlađim igračima koji nemaju veću minutažu. Najefikasniji u pobjedničkoj momčadi domaćina bili su Rojević s 8 i Risteovski sa 7 postignutih pogodaka.

KARATE

KK »ENPI« drugi u Aradu

ARAD – Na velikom međunarodnom karate natjecanju u Aradu (Rumunjska), u konkurenciji više od 600 natjecatelja iz Italije, Slovačke, Mađarske, BiH, Srbije i domaćina Rumunjske, karatisti subotičkog KK »ENPI« zabilježili su vrijedan uspjeh osvajanjem drugog mjesta u generalnom poretku. Subotički karatisti osvojili su ukupno 19 medalja (7 zlata, 7 srebra i 5 bronci), a najuspješniji u pojedinačnoj konkurenciji bili su: Milan Poledica, Ognjen Graovac, Stefan Graovac, Ivana Margetić, Jovan Veljković, Miloš Bižić, i Al Rabi Kemal.

POGLED S TRIBINA

Za »dlaku«

Sportska nadmetanja, osobito kada su u pitanju velika natjecanja i mogućnost ostvarivanja vrhunskog rezultata, često prati narodska fraza »za dlaku«. Jer upravo ta »dlaka« ponekad zna biti prekratka ili predugačka, taman toliko koliko nedostaje za pobjedu ili neku od medalja.

Trostrukom osvajaču olimpijskog srebra skijašu *Ivici Kosteliću* u subotu je nedostajalo samo 16 stotinki za prvo hrvatsko olimpijsko zlato u muškom skijanju. Talijan *Razzolli* za samo je toliko vremena bio brži u drugoj slalomskoj utrci.

Blanka Vlašić, najbolja hrvatska i svjetska skakačica u vis, pokraj svog imena ima preskočenih 208 centimetara i nedostaje joj još samo jedan za izjednačavanje dvadeset godina starog svjetskog rekorda Bugarke *Kostadinove*. Kada skače na nižim visinama (203 ili 205 cm) uvijek se čini kako ima i tih 209, pa čak i 210 cm, ali kada se letvica postavi na tu visinu onda baš »zafali« samo malo.

Hrvatskoj nogometnoj reprezentaciji nedostajao je samo jedan gol, a šansi je bilo zbilja mnogo, u kvalifikacijskim susretima protiv Ukrajine (oba završena neodlučeno) za plasman u doigravanje za predstojeće SP u Južnoj Africi.

Primjera je zbilja mnogo iz bogate povijesti sporta kada je upravo ta »dlaka« nedostajala za veliki uspjeh i mjesto u sportskoj besmrtnosti. Život ide dalje, slijede nova natjecanja i prilike za sportske uspjehe. Tko zna, možda već na sljedećem natjecanju situacija bude obratna. U tome je i ljepota sporta, zar ne?

D. P.

ZOI VANCOUVER 2010

Dva srebra i bronca za Hrvatsku

Gašenjem olimpijskog plamena na svečanom zatvaranju Zimskih olimpijskih igara u Vancouveru, okončane su još jedne igre sportaša u zimskih sportovima. Hrvatski olimpijci vratili su se doma s trima odličjima, zahvaljujući dvjema srebrnim medaljama *Ivice Kostelića* u superkombinaciji i slalomu, te bronci *Jakova Faka* u biatlonskoj utrci sprinta na 10 km. U konačnom poretку zemlja osvajača olimpijskih odličja Hrvatska dijeli 18. mjesto od ukupno 24 države koje su uspjele osvojiti neku od medalja.

HOKEJ

Medveščak izjednačio na 2-2

Pobjedom (3-0) u četvrtom susretu prvog kola doigravanja za naslov prvaka u regionalnoj EBEL ligi hokejaši Medveščaka poravnali su ukupan rezultat protiv Graz 99ersa na 2-2. Plasman u drugo kolo izborit će momčad koja prva ostvari četiri pobjede.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor JKP »Suboticaplin« iz Subotice, Jovana Mijića br. 58, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta »Trasa plinovoda za dio Senčanske i obilazne ceste«, koji se planira na teritoriju k.o. Donji Grad i k.o. Palić. Radovi na izgradnji trase plinovoda bi se izvodili duž Senčanske ceste M-24 i obilazne ceste oko Palića.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva investitora može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, II. kat Gradske kuće, soba 226 u razdoblju od 2.3.2010. godine do 22.3.2010., u vremenu od 10 do 12 sati.

RUKOMET

Prejaki Ciudad Real

Samo prvi dio domaćeg susreta protiv Ciudad Reala (24-27), vodeće momčadi skupine C Lige prvaka, rukometaši Zagreba CO su rezultatski uspjeli parirati, ali je potom uslijedila premoć gostujuće, objektivno kvalitetnije momčadi. Poraz od tri gola razlike u prepunoj zagrebačkoj Areni vjerojatno je i najrealniji rezultatski domet hrvatskog prvaka, a slijedi i odlučujući susret za drugo mjesto u skupini protiv njemačke momčadi HSV-a, za koju nastupaju i tri nekadašnja »zagrebaša« *Lacković*, *Vori* i *Duvnjak*.

NOGOMET

Startala i 1. HNL

Prvenstvenim susretima 18. kola, odigranim prošloga vikenda, startala je i proljetna sezona u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi. Nije bilo većih rezultatskih iznenađenja, pa je poredak na tablici ostao isti kao i tijekom zimske stanke.

Rezultati 18. kola: Dinamo – Croatia Sesvete 6:0, Hajduk – Slaven 5:0, Istra 1961 – Međimurje 1:2, Karlovac – Osijek 1:0, Cibalia – Inter 2:0, Šibenik – Zadar 1:1, Zagreb – Rijeka 1:1, Lokomotiva – Varteks 2:0.

TENIS

Poraz Karlovića u finalu

Hrvatski tenisač *Ivo Karlović* nije uspio podariti si peti ATP naslov za svoj 31. rođendan, jer je poražen od Latvijca *Gulbisa* (2-6, 3-6) u finalnom susretu turnira u Delray Beachu. Ipak, novih 150 bodova vratili su ga među 30 najboljih tenisača svijeta, a dobra forma preporučila ga je izborniku *Goranu Prpiću* za predstojeći meč Davis cupa.

Hrvatska – Ekvador

Ovoga vikenda (5.-7. ožujka) Varaždin je domaćin susreta prvog kola Svjetske skupine Davis kupa u kojemu se sastaju Hrvatska i Ekvador. Prema očekivanju boje Hrvatske u singlu bi trebali braniti *Marin Čilić* i *Ivo Karlović*, dok će igrače za igru parova izbornik *Goran Prpić* naknadno odrediti.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor »MIO II« d.o.o iz Subotice, Tuk ugarnice br. 68, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta »Hladnjača za voće kapaciteta 2000 tona«, koji se planira na katastarskoj čestici broj 14350 k.o. Novi Grad.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva investitora može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, II. kat Gradske kuće, soba 226 u razdoblju od 2.3.2010. godine do 22.3.2010., u vremenu od 10 do 12 sati.

ZLATKO RAJČIĆ, PIKADO ENTUZIJAST

Prije petnaest godina pikado je na našim prostorima imao status zabavne igre bacanja strelica u metu, ali je zahvaljujući skupini entuzijasta, među kojima je bio i *Zlatko Rajčić*, postupno dobio regularne sportske obrise i prerastao u sportsku disciplinu, koja je u svijetu već odavno priznata i konkurira i za mjesto u obitelji olimpijskih sportova. A kako je sve to započelo zapitali smo Zlatka povodom malog jubileja subotičke lige pikada, koja se kontinuirano igra svih proteklih godina od svog pokretanja i osnivanja 1995. godine.

»Nekoliko vlasnika tadašnjih gradskih kafića u kojima su se nalazili pikado elektronički aparati – *Zvonko Buljovčić*, *Toma Cvijanov*,

Svjetska i europska natjecanja

Pikadisti iz Subotice, zahvaljujući svojoj vještini, uspješno su se natjecali i na europskim i svjetskim pikado natjecanjima, osvajajući značajne uspjehe.

Malik Žužo, *Damir Gabrić* i ja – u razgovorima smo došli na ideju započeti neki oblik natjecanja i pokušati omasoviti pikado među Subotičanima. Isprva smo organizirali prijateljska natjecanja između četiriju kafića, što je i prethodilo kasnijem pokretanju prve subotičke pikado lige u jesen 1995. godine, kojoj su priključile i ekipe iz nekoliko drugih subotičkih kafića. Usporedo s ligom, počeli smo organizirati i pojedinačna natjecanja i ubrzo je pikado postajao sve popularniji i sve više igrača se željelo natjecati«, kaže Zlatko Rajčić.

PIKADO LIGA SUBOTICE

Petnaest godina kasnije, Pikado liga Subotice član je Pikado saveza Srbije i broji deset ekipa koje se međusobno natječu po dvokružnom sustavu – svatko sa svakim, a na koncu regularnog dijela ligaškog natjecanja šest najboljih momčadi će se u doigravanju boriti za naslov prvaka lige. Prve dvije momčadi iz ligaškog dijela izravno ulaze u polufinale, dok šesta i peta momčad razigravaju s trećem, odnosno četvrtom momčadi i

Subotička pikado liga

Veliko prijateljstvo svih natjecatelja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

pobjednici ovih susreta ulaze među četiri najbolje ekipe lige.

»Pokraj osam subotičkih ekipa ove godine se u Pikado ligi Subotice natječu i dvije ekipe izvan Subotice – »Zlatni papagaj« iz Tavankuta i »Fajt« iz Čantavira, pa je na taj način liga prerasla isključivo gradski okvir. Nedavno je započeo drugi dio natjecanja u regularnom dijelu, susreti se igraju svakog tjedna i finale doigravanja bi trebalo biti negdje za otprilike tri mjeseca, kada bi trebao biti poznat i novi šampion Pikado lige Subotice. Trenutačni lider prvenstva je momčad »Hilton 1«.

VELIKO PRIJATELJSTVO

Jedna od najljepših osobina pikado

sporta je veliko prijateljstvo koje postoji kod svih »ljutih« rivala, jer svako natjecanje je prije svega prilika za okupljanje i druženje prijatelja. A tko je taj dan prezicniji, koncentriraniji ili možda i sretniji, posle će se komentirati u druženjima koja znaju potrajati i do sitnih jutarnjih sati.

»Nas nekoliko prijatelja je započelo cijelu subotičku pikado priču i drago mi je što je naše prijateljstvo preraslo u veliko prijateljstvo svih sudionika pikado lige koje traje već punih petnaest godina. Preko pikada su se ljudi upoznali, sprijateljili i ostali prijatelji svih ovih godina«, zaključio je na kraju Zlatko Rajčić, menadžer momčadi »Club 1« i »Club 2« koje se natječu u subotičkoj Pikado ligi.

Marta Makra, pikado prvakinja

»Godinama se natječem u Pikado ligi Subotice, a zahvaljujući poznanstvu i prijateljstvu s igračicama iz Zagreba, s kojima sam se često družila na prijateljskim i natjecateljskim susretima, 2008. godine sam nastupala i u Zagrebačkoj pikado ligi, igrajući za pikado klub »Panda« iz Zagreba«, kaže Marta Makra. »U toj smo sezoni bile ekipne prvakinja Zagrebačke lige, te sudjelovale u kvalifikacijama za europski kup. Moj najveći pikado uspjeh je naslov svjetske prvakinja na prvenstvu u Lloret del Maru

(Španjolska) u konkurenciji triple mix 701 skupa s *Mensurom Suljevićem* i *Milanom Stankovićem*, dok sam u domaćoj konkurenciji sedmerostruka državna šampionka.«

PETAK
5.3.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Blaga svjetske civilizacije: Na kraju Europe, dok.serija
 10.42 - Blaga svjetske civilizacije: Srce Habsburgovaca, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti s prijepodom za gluhe
 14.35 - Glas domovine
 15.00 - Drugo mišljenje
 15.30 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.50 - Iza ekrana
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Apache, američki film
 22.10 - Lica nacije
 23.05 - Vijesti
 23.20 - Poslovne vijesti
 23.25 - Vijesti iz kulture
 23.35 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
 00.30 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 01.15 - Nevini glasovi, meksičko-argentinsko-portorikanski film
 03.05 - Vip Music Club LP
 05.05 - Oprezno s anđelom, telenovela

06.40 - Najava programa
 06.45 - Dječak i vjeverica, crtana serija
 07.05 - Legenda o Tarzanu, crtana serija
 07.30 - TV vrtić - Metar:
 07.40 - Tajni dnevnik patke Matilde: Obiteljsko stablo
 --- Život u obitelji vodenkonja: Na čeki
 --- Brum: Brum i gimnastičarka

08.05 - Krava i Pile, crtana serija
 08.30 - Hollyni junaci, serija za djecu
 08.55 - Lockie Leonard, serija za djecu
 09.20 - Vip Music Club
 09.55 - Crans-Montana: Svjetski skijaški kup za žene - superkombinacija: Superverleslalom, prijenos
 11.05 - Anđele maleni, razveseli me - turkmenisatanski film
 12.25 - Vip Music Club
 13.00 - Crans-Montana: Svjetski skijaški kup za žene - superkombinacija: Slalom, prijenos
 13.45 - Varaždin: Tennis Davis Cup - emisija
 14.00 - Varaždin: Tennis Davis Cup: Hrvatska - Ekvador, prijenos 1. meča
 --- Kod Ane
 --- oko 17.00 Vijesti na Drugom
 --- Varaždin: Tennis Davis Cup: Hrvatska - Ekvador, prijenos 2. meča
 --- Doctor Who 2, serija za mlade
 20.15 - Opatija: Dora 2010. - polufinale
 22.20 - Vijesti na Drugom
 22.35 - Gunrush, mini-serija
 00.20 - Coldplay: Nekoć i sad
 01.20 - Kraj programa

06.25 Naši najbolji dani, serija
 07.10 Jackie Chan, crtana serija
 07.35 Mali zmajčići, crtana serija
 07.50 Žablja patrola, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 10.10 Odavde do vječnosti, serija
 11.10 Magična privlačnost, serija
 12.10 IN magazin
 13.00 Naša mala klinika, serija
 14.00 Provjereno, informativni magazin
 15.00 Odavde do vječnosti, serija
 16.00 Magična privlačnost, serija
 17.00 Vijesti Nova TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 XXX, igrani film
 22.05 Smrtonosna bitka, igrani film
 23.50 Dan koji je promijenio svijet 1, igrani film

02:50 Vidoviti Milan, tarot show
 03:50 Mravi ubojice, film
 05:20 Merlin, igrani film
 06:50 Kraj programa

07.25 Krava i Pilić
 07.40 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
 08.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.15 Astro show, emisija
 11.20 Pod istim krovom, humoristična serija
 11.50 Dadilja, humoristična serija
 12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.55 Drugo lice, telenovela
 14.40 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.35 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5 (produžena verzija), lifestyle emisija
 20.00 Bourneova nadmoć, igrani film, akcijski triler
 21.50 TV premijera: Povijest nasilja, triler, igrani film
 23.35 Vijesti
 23.45 Bolji način za smrt, triler igrani film,
 01.25 Bourneova nadmoć, igrani film, akcijski triler
 03.10 Astro show, emisija

SUBOTA
6.3.2010.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Drvo za vješanje, američki film
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom

13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter: Meksički ratovi zbog droge
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.30 - Kulturna baština
 16.45 - Murtić u Sarajevu, dokumentarni film
 17.20 - Eko zona
 17.50 - Svirci moji, glazbena emisija
 18.40 - Luda kuća 5, humoristična serija
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Dora 2010., finale
 23.20 - Vijesti
 23.35 - Vijesti iz kulture
 23.45 - Filmski maraton: Otrov, američki film
 01.10 - Filmski maraton: Driving Lessons, britanski film
 02.50 - Skica za portret
 03.40 - Reporter: Meksički ratovi zbog droge
 04.45 - Murtić u Sarajevu, dokumentarni film
 05.15 - Oprezno s anđelom

07.00 - TV vodič
 07.10 - Najava programa
 07.15 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 07.40 - Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
 08.05 - TV vrtić
 08.15 - Danica
 08.20 - Ninin kutak
 08.25 - Čarobna ploča
 08.40 - Navrh jezika
 08.50 - Pripovjedač
 09.15 - Kvittfjell: Svjetski skijaški kup (M) - spust, prijenos
 10.25 - Izazovi: Golubar Sam, belgijski dokumentarni film za mlade
 10.40 - Puni krug
 10.55 - Kokice
 11.20 - Briljanteen
 12.10 - Hrvatski pisci na TV ekranu - Miroslav Feldman: U pozadini, TV drama
 13.35 - Auto-magazin
 14.05 - 4 zida
 14.45 - Varaždin: Tennis Davis Cup - emisija
 15.00 - Varaždin: Tennis Davis Cup: Hrvatska - Ekvador, prijenos
 18.05 - Strana dokumentarna serija
 19.00 - Crtani film
 19.30 - Nove avanture stare Christine 3, humoristična serija
 20.00 - HNL - prijenos

HRT1, NEDJELJA, 7.3.2010., 1.55
 HRT2, UTORAK, 9.3.2010., 20.15

DODJELA 82. FILMSKE
NAGRADE OSCAR - prijenos

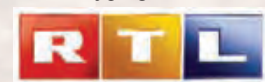
Znanstveno-fantastična priča o sukobu između ljudi i izvanzemaljaca ili realistična drama o stvarnom sukobu u Iraku? Središnja je to dvojba 82. svečane dodjele Oscara. Ovogodišnja je dodjela nagrada Američke akademije filmskih umjetnosti i znanosti po mnogo čemu posebna za što je osim nominiranih filmova i filmaša zaslužno i novo pravilo u najprestižni-

21.55 - Volim nogomet
 22.55 - Sportske vijesti
 23.10 - Ritam tjedna
 23.50 - Dobre namjere, TV serija
 00.40 - Noć u kazalištu
 02.20 - Kraj programa

06.50 Ezo TV, tarot show
 08.40 Bumba, crtana serija
 08.55 Superheroj Spiderman, crtana serija
 09.20 Graditelj Bob, crtana serija
 09.35 Winx, crtana serija
 10.00 Dora istražuje, crtana serija
 10.25 Tko je Samantha?, serija
 10.55 Frikovi, serija
 11.55 Ćarobnica, serija
 12.55 Krupna riba, igrani film
 15.10 Merlin, igrani film
 17.00 Vijesti
 17.10 Nad lipom 35, show
 18.10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Posljednji križati, igrani film
 21.40 Kontakt, igrani film
 00.20 Sfera, igrani film*
 02.45 Vidoviti Milan, tarot show
 03.45 Crni horizont, igrani film
 05.20 Pravila uspjeha, igrani film
 07.10 IN magazin
 07.40 Kraj programa

06.30 Andeo i vrag, telenovela
 07.15 Miffy, animirana serija
 08.00 Dexterov laboratorij, crtana serija (dvije epizode)

joj kategoriji, kategoriji najboljeg filma. Naime, prvi put nakon 1943. kada je trijumfirala »Casablanca« redatelj Michaela Curtiza u kategoriji najboljeg filma nominirano je deset umjesto dosadašnjih pet naslova. Ovogodišnja se dodjela održava devetu godinu zaredom u luksuznom zdanju hollywoodskog Kodak Theatre arhitekta Davida Rockwella čijih će 3.400 uzvanika te TV gledatelji u više od dvjesto zemalja pratiti glazbeno-scenski program u produkciji redatelja i koreografa Adama Shankmana (Lak za kosu).

Voditelji: Steve Martin, Alec Baldwin
Redatelj: Hamish Hamilton

- 08.45 Bakugan, crtana serija
- 09.25 Skrivena poruka, humoristična serija
- 09.55 Moja djevojka 2, igrani film, romantična komedija
- 11.35 Gradski kauboji 2, igrani film, vestern-komedija
- 13.40 Premier liga: Manchester City - Tottenham, prijenos
- 15.45 Majmunska posla, igrani film, komedija
- 17.25 Zvijezde Ekstra: Najveće holivudske tragedije, zabavna emisija
- 18.30 Vijesti
- 19.10 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
- 20.00 Lažni identitet, igrani film, triler
- 21.35 Otporni na metke, film, akcijska komedija
- 23.00 Egzorcist: Početak, igrani film, horor
- 00.55 Povijest nasilja, film

**NEDJELJA
7.3.2010.**

- 05.45 - Najava programa
- 05.50 - Eko zona
- 06.20 - Glas domovine
- 07.00 - Euromagazin
- 07.30 - Duhovni izazovi
- 08.00 - Vijesti
- 08.10 - Eugen Indjic i Zagrebačka filharmonija pod ravnanjem Pavla Dešpalja
- 09.25 - Opera box
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Vijesti iz kulture
- 10.20 - Kulturna baština
- 10.35 - Biblija
- 10.45 - Portret crkve i mjesta

- 10.55 - Odžak (BiH): Nedjelja solidarnosti s vjernicima BiH, prijenos mise
- 12.00 - Dnevnik
- 12.30 - Plodovi zemlje
- 13.25 - Split: More
- 14.00 - Nedjeljom u dva
- 15.05 - Mir i dobro
- 15.35 - Vijesti
- 15.45 - Izmišljeni prijatelj, američki film
- 17.35 - Lijepom našom: Đurđevac (1/2)
- 18.35 - U istom loncu, kulinarski show
- 19.15 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
- 21.10 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
- 21.50 - Paralele
- 22.25 - Vijesti
- 22.50 - Ususret Oskarima: Last King of Scotland, britanski film
- 00.55 - Bush - podijeljeni teritorij, dokumentarni film
- 01.55 - Dodjela 82. filmske nagrade Oscar, prijenos

- 06.50 - Najava programa
- 06.55 - Zgode Toma i Jerryja, crtana serija
- 07.20 - Paulino ljeto, serija za djecu
- 07.45 - Lilla Jönssonligan pa kollo, švedski film za djecu
- 09.15 - Prijatelji
- 10.10 - Nora Fora, TV igra za djecu
- 11.00 - Kvittfjell: Svjetski skijaški kup (M) - superveleslalom, prijenos
- 12.05 - Johnny Belinda, američki film
- 13.45 - Varaždin: Tenis Davis Cup - emisija
- 14.00 - Varaždin: Tenis Davis Cup: Hrvatska - Ekvador, prijenos
- 17.00 - Olimp - sportska emisija
- 17.55 - Rukomet: Liga prvaka (muški): CO Zagreb - Hamburger SV, prijenos
- 19.30 - Magazin LP
- 20.05 - Škola za frajere, američki film
- 21.45 - Balet na ledu, snimka
- 23.20 - Sportske vijesti
- 23.35 - Garaža
- 00.05 - Dobro namjere, TV serija
- 00.50 - Vrijeme je za jazz: Nove nade
- 01.50 - Kraj programa

- 07:40 Bumba, crtana serija
- 07:55 Superheroj Spiderman, crtana serija
- 08:20 Graditelj Bob, crtana serija
- 08:35 Winx, crtana serija
- 09:00 Dora istražuje, crtana serija
- 09:25 U slučaju frke, serija
- 09:55 Ulica sjećanja, serija
- 10:55 Automotiv, auto-moto magazin
- 11:25 Magazin Lige prvaka
- 11:55 Novac, business magazin
- 12:25 Eli Stone, serija
- 13:25 Zbogom, bivši, serija
- 14:25 Žene američkih vojnika, serija
- 15:25 Pravedan zločin, igrani film
- 17:05 Vijesti
- 17:15 G. 3000, igrani film
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:00 Nad lipom 35, show
- 21:00 Asterix na Olimpijskim igrama, igrani film
- 23:10 Red Carpet, showbiz magazin
- 00:30 Televizijska posla, serija
- 01:00 Oko kamere, igrani film
- 02:55 Pijani od ljubavi, igrani film
- 04:30 Red Carpet, showbiz magazin
- 05:40 Televizijska posla, serija
- 06:05 Kraj programa

- 06.35 Skrivena poruka, humoristična serija
- 07.05 Miffy, animirana serija
- 07.45 Dexterov laboratorij, crtana serija (dvije epizode)
- 08.35 Bakugan, crtana serija
- 09.00 Jesen stiže, dunjo moja, dramska serija
- 10.15 Jedna od dečijih, humoristična serija
- 10.40 Jezikova juha, reality show
- 11.35 Gradski kauboji 2, film, vestern-komedija
- 13.35 Batman i Robin, igrani film, akcijski
- 15.45 Columbo: Ubojstvo, dim i sjenke, kriminalistička serija
- 17.30 Discovery: Bez cenzure, dokumentarna serija
- 18.30 Vijesti
- 19.05 Ekkluziv, magazin
- 20.00 Zanimanje špijun, igrani film, akcijski triler
- 22.10 CSI: Miami, serija
- 23.00 Zakon braće, serija (dvije epizode)

- 00.35 Otporni na metke, igrani film, akcijska komedija

**PONEDJELJAK
8.3.2010.**

- 05.40 - Najava programa
- 05.45 - Mir i dobro
- 06.15 - Drugo mišljenje
- 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.05 - Vijesti
- 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.35 - Vijesti
- 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
- 09.10 - Dolina sunca
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Vijesti iz kulture
- 10.15 - Berlin, 20 godina poslije - dok. film
- 11.10 - Treća dob, emisija
- 12.00 - Dnevnik
- 12.30 - Oprezno s anđelom
- 13.20 - McLeodove kćeri 5
- 14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
- 14.35 - Normalan život
- 15.35 - Mijenjam svijet
- 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
- 16.20 - Hrvatska uživo
- 17.40 - Najslabija karika, kviz
- 18.20 - Kod Ane
- 18.35 - Dolina sunca
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - Strani igrani film
- 21.55 - Potrošački kod
- 22.35 - Otvoreno
- 23.30 - Vijesti
- 23.45 - Poslovne vijesti
- 23.50 - Vijesti iz kulture
- 00.00 - Na rubu znanosti
- 00.55 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
- 01.40 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
- 02.25 - Dr. House 5, serija
- 03.10 - Pregovarači, serija
- 03.55 - Skica za portret
- 04.10 - Mijenjam svijet
- 04.35 - Potrošački kod
- 05.05 - Oprezno s anđelom

- 06.45 - Najava programa
- 06.50 - Dječak i vjeverica
- 07.10 - Legenda o Tarzanu, crtana serija
- 07.35 - TV vrtić: --- - Brlog
- - Nogalo
- 07.53 - Čarobna ploča 2
- 08.10 - Krava i Pile, crtana serija
- 08.35 - Hollyni junaci, serija
- 09.00 - Lockie Leonard, serija
- 09.25 - Vip Music Club
- 10.00 - P.D.James: Pokrov za slavu, serija
- 10.45 - Pobuna u zalogajnici, kanadskoamerički film

- 12.35 - Dokumentarni film/emisija
- 13.30 - Prijatelji 8, serija
- 13.50 - Happy Hour, serija
- 14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
- 14.55 - Kod Ane
- 15.10 - Ton i ton (3/10)
- 15.25 - Etika (3/10)
- 15.40 - TV vrtić: --- - Brlog
- - Nogalo
- 15.58 - Čarobna ploča 2
- 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
- 17.05 - Na rubu znanosti: Klaus Volkamer - znanstveni dokazi o energiji
- 18.00 - Vijesti na Drugom
- 18.20 - Županijska panorama
- 18.45 - Vip Music Club
- 19.20 - Doctor Who - specijal, serija za mlade
- 20.25 - TV Bingo Show
- 21.20 - Bitange i princeze 5: Zbogom, žohari!, serija
- 22.00 - Vijesti na Drugom
- 22.15 - Dr. House 5, serija
- 23.05 - Les choristes, francusko-švicarsko-njemački film
- 00.40 - Pregovarači, serija
- 01.25 - Kraj programa

- 06:40 Naši najbolji dani, serija
- 07:25 Jackie Chan
- 07:50 Mali zmajčići
- 08:05 Bumba, crtana serija
- 08:15 Ezo TV, tarot show
- 10:10 Odavde do vječnosti
- 11:10 Magična privlačnost
- 12:10 IN magazin
- 13:00 Naša mala klinika, serija
- 14:00 Najbolje godine, serija
- 15:00 Odavde do vječnosti
- 16:00 Magična privlačnost
- 17:00 Vijesti Nove TV
- 17:25 Naša mala klinika, serija
- 18:25 IN magazin
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:00 Najbolje godine, serija
- 21:00 Honey, igrani film
- 22:50 Vijesti
- 23:05 Nestali, serija
- 00:05 Seinfeld, serija
- 00:35 Bračne vode, serija
- 01:05 Post mortem, serija
- 02:05 Vidoviti Mila, tarot show
- 03:05 Osuđena, igrani film
- 04:50 Post mortem, serija
- 05:35 Seinfeld, serija
- 06:00 IN magazin
- 06:25 Kraj programa

- 07.10 Krava i Pilić
- 07.35 Miffy, animirana serija

07.50 Malcolm u sredini, serija
 08.35 Astro show, emisija
 10.45 Princ iz Bel-Aira, serija
 11.15 Pod istim krovom, serija
 11.40 Dadilja, serija
 12.10 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.55 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
 17.10 Pod istim krovom, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 20.00 Nuklearna opasnost, film, akcijska komedija
 21.25 Nestali u akciji 2: Početak, film, akcijski
 23.20 Vijesti
 23.30 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
 01.10 Astro show, emisija

**UTORAK
9.3.2010.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - B... kao Babilon, dokumentarni film
 11.15 - Danny na moru 2, dokumentarna serija
 11.40 - Kulturna baština
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Među nama
 15.35 - Etnoforezičari: U gradu Dugom Selu, emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Pustinje svijeta: Australija, dokumentarna serija
 21.20 - Poslovni klub
 22.00 - Otvoreno
 22.55 - Vijesti
 23.10 - Poslovne vijesti
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Drugi format
 00.20 - Zvezdane staze:

Voyager 7, serija
 01.05 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 01.50 - Zločinački umovi 3
 02.35 - Pregovarači, serija
 03.20 - Pregovarači, serija
 04.05 - Globalno sijelo
 04.35 - Poslovni klub
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Dječak i vjeverica
 07.15 - Legenda o Tarzanu
 07.40 - TV vrtić:
 --- - Danica
 --- - Gusarske priče
 --- - Profesor Baltazar
 08.10 - Krava i Pile
 08.35 - Hollyni junaci, serija
 09.00 - Lockie Leonard, serija
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - P.D.James: Pokrov za slavu, serija
 10.45 - Aller-retour dans la journée, francusko-švicarski film
 12.50 - Dokuteka - Koraci: Barakaši, dok.film
 13.25 - Prijatelji 8, serija
 13.45 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Koga briga?
 15.40 - TV vrtić:
 --- - Danica
 --- - Gusarske priče
 --- - Profesor Baltazar
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 17.05 - Drugi format
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija
 20.15 - Snimka dodjele filmske nagrade Oscar
 21.50 - Vijesti na Drugom
 22.10 - Zločinački umovi 3, serija
 23.00 - Fawlt Towers 1, humoristična serija
 23.35 - Pregovarači, serija
 00.20 - Pregovarači, serija
 01.05 - Kraj programa

06.40 Naši najbolji dani, serija
 07.25 Jackie Chan, crtana serija
 07.50 Mali zmajčići, crtana serija
 08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 10.10 Odavde do vječnosti, crtana serija
 11.10 Magična privlačnost, crtana serija

12:10 IN magazin
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Najbolje godine, serija
 15:00 Odavde do vječnosti
 16:00 Magična privlačnost, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 20:40 Utakmica Lige prvaka
 22:45 Vijesti
 23:00 UFC Specijal
 23:30 Sažeci Lige prvaka
 00:00 Nestali, serija
 01:00 Seinfeld, serija
 01:30 Bračne vode, serija
 02:00 Post mortem, serija
 03:00 Vidoviti Milan, tarot show
 04:00 Scena zločina, film
 05:30 Seinfeld, serija
 05:55 IN magazin
 06:40 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić
 07.40 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
 08.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.15 Astro show, emisija
 11.20 Pod istim krovom, humoristična serija
 11.50 Dadilja, humoristična serija
 12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.55 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.35 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 20.00 Jezikova juha, reality show
 21.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
 22.10 Što muškarci žele, film
 23.50 Vijesti
 00.00 Sarah Connor: Kronike, znanstveno-fantastična serija
 00.45 Grad uragana, serija
 01.35 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
 03.20 Astro show, emisija

**SRIJEDA
10.3.2010.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.09 - Vrijeme danas
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Postanak, dokumentarna serija
 10.41 - Afrika, čarobni kontinent: Prirodni kurioziteti, dok. serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Alpe Dunav Jadran
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.15 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - A sad u Europu!
 21.00 - Proces
 21.35 - Mamutica, kriminalistička serija
 22.30 - Otvoreno
 23.25 - Vijesti
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.45 - Vijesti iz kulture
 23.55 - e-Hrvatska
 00.30 - Znanstvene vijesti
 00.50 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 01.35 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 02.20 - Prekid programa radi redovnog održavanja uredaja
 04.35 - Alpe Dunav Jadran
 05.05 - Oprezno s anđelom, telenovela

06.55 - Najava programa
 07.00 - Dječak i vjeverica
 07.20 - Legenda o Tarzanu
 07.45 - TV vrtić:
 --- - Ninin kutak
 --- - Vitaminix
 --- - Luckaste pačje pustolovine
 08.15 - Krava i Pile
 08.40 - Vip Music Club
 09.15 - Garmisch: Finale Svjetskog skijaškog

kupa - spust (M), prijenos
 10.15 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 11.15 - Garmisch: Finale svjetskog skijaškog kupa - spust (Ž), prijenos
 12.15 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 8, serija
 13.50 - Zovem se Earl 3, serija
 14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Koga briga?
 15.40 - TV vrtić:
 --- - Ninin kutak
 --- - Vitaminix
 --- - Luckaste pačje pustolovine
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 17.05 - e-Hrvatska
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija
 20.15 - Nogomet, LP - emisija
 20.40 - Nogomet, LP - 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogomet, LP - 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogomet, LP - emisija i sažeci
 23.25 - Nevini, serija
 00.15 - Pregovarači, serija
 01.00 - Kraj programa

06.40 Naši najbolji dani, serija
 07.25 Jackie Chan
 07.50 Mali zmajčići
 08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 10.10 Odavde do vječnosti
 11.10 Magična privlačnost
 12.10 IN magazin
 13.00 Naša mala klinika, serija
 14.00 Najbolje godine, serija
 15.00 Odavde do vječnosti, serija
 16.00 Magična privlačnost, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 21.00 Lud, zbunjen, normalan
 22.00 Doktor s Beverly Hillsa
 23.05 Vijesti
 23.20 Nestali, serija
 00.20 Seinfeld, serija
 00.50 Bračne vode, serija
 01.20 Post mortem, serija
 02.20 Vidoviti Milan, tarot show
 03.20 Smrtonosna legenda, igrani film
 04.50 Post mortem, serija
 05.35 Seinfeld, serija

06:00 IN magazin
06:40 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić
07.40 Miffy, animirana serija
07.55 Malcolm u sredini, serija
08.25 Princ iz Bel-Aira, serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Pod istim krovom, serija
11.50 Dadilja, humoristična serija
12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.55 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15.30 Andeo i vrag, telenovela
16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
17.35 Dadilja, humoristična serija
18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 CSI: NY, kriminalistička serija
21.00 Mentalist, serija
21.50 Zaboravljeni slučaj
22.40 Najgori neprijatelj, serija
23.35 Vijesti
23.45 Reži me, (dvije epizode)
01.25 Astro show, emisija

ČETVRTAK
11.3.2010.

05.50 - Najava programa
05.55 - Riječ i život
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Afrika, čarobni kontinent: Putovima jezera, dok.serija
10.40 - Afrika, čarobni kontinent: Ekstremni kraljici, dok.serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 5
14.10 - Vijesti
14.35 - Trenutak spoznaje
15.35 - Domaći dok.film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Dossier.hr
22.00 - Pola ure kulture
22.35 - Otvoreno
23.30 - Vijesti
23.45 - Poslovne vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Indeks, emisija
00.30 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
01.15 - Ksena - princeza

ratnica 6, serija
02.00 - Bez traga 5, serija
02.45 - Oprah show
03.25 - Domaći dok.film
03.55 - Dossier.hr
04.40 - Pola ure kulture
05.05 - Oprezno s anđelom

06.40 - Najava programa
06.45 - Dječak i vjeverica
07.05 - Legenda o Tarzanu
07.30 - TV vrtić:
--- Danica
--- Profesor Baltazar
--- Vitaminix
--- Matylda
08.00 - Krava i Pile
08.25 - Vip Music Club
09.00 - Garmisch: Finale Svjetskog skijaškog kupa - veleslalom (Ž), prijenos 1. vožnje
10.15 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
10.30 - Garmisch: Finale Svjetskog skijaškog kupa - superveleslalom (M), prijenos
11.30 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
12.00 - Garmisch: Finale Svjetskog skijaškog kupa - veleslalom (Ž), prijenos 2. vožnje
13.30 - Prijatelj 8, serija
13.50 - Zovem se Earl 3, serija
14.15 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - Kokice
15.45 - TV vrtić:

16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
17.05 - Ode dućan, dokumentarni film
17.30 - Indeks, emisija
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 3, serija
20.15 - EL, nogomet - emisija
21.00 - EL, nogomet - 1. poluvrijeme
21.55 - Vijesti na Drugom
22.05 - EL, nogomet - 2. poluvrijeme
23.00 - EL, nogomet - emisija i sažeci
23.50 - Bez traga 5, serija
00.40 - Vip Music Club LP
02.40 - Kraj programa

06:40 Naši najbolji dani, serija
07:25 Jackie Chan
07:50 Mali zmajci
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 Ezo TV, tarot show
10:10 Odavde do vječnosti
11:10 Magična privlačnost
12:10 IN magazin
13:00 Naša mala klinika, serija
14:00 Najbolje godine, serija
15:00 Odavde do vječnosti
16:00 Magična privlačnost
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Provjereno
22:00 Navy CIS, serija
23:05 Vijesti

23:20 Nestali, serija
00:20 Seinfeld, serija
00:50 Bračne vode, serija
01:20 Post mortem, tarot show
02:20 Vidoviti Milan, tarot show
03:20 Snuff, igrani film
04:50 Post mortem, serija
05:35 Seinfeld, serija
06:00 IN magazin
06:40 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić
07.40 Miffy, animirana serija
07.55 Malcolm u sredini, serija
08.25 Princ iz Bel-Aira, serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Pod istim krovom, serija
11.50 Dadilja, serija
12.20 Kralj Queensa, serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5
13.55 Drugo lice, (dvije epizode)
15.30 Andeo i vrag, telenovela
16.15 Malcolm u sredini, serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
17.10 Pod istim krovom, serija
17.35 Dadilja, serija
18.00 Kralj Queensa, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5
20.00 CSI: Miami, serija
21.00 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
22.40 Kućanice, serija
23.40 Vijesti
23.50 CSI: NY, serija
00.40 Mentalist, serija
01.25 Zaboravljeni slučaj, serija
02.10 Najgori neprijatelj, serija
02.55 Astro show, emisija

»DNEVNIK« NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17 sati i 45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Glas Hrvata

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se subotom od 16,30 sati na drugom programu Radiotelevizije Vojvodine i nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

104, 4 Mhz

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi zine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

[illegible]

RESERVE KODZINE